ÆSOPI FABVLÆ

LECTORI NON MINOREM FRVCTVM, QVAM FLOREM ferentes.

Harum interpretes.

Guilielmus Goudanus.
Adrianus Barlandus.
Eraſmus Roterodamus.
Aulus Gellius.
Laurentius Valla.
Angelus Politianus.
Petrus Crinitus.
Ioannes Antonius Campanus.
Plinius ſecundus Nouocomenſis.
Anianus.
Guilielmus Hermannus.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Laurentius Abſtemius,
Rimicius.

Acceſſerunt & aliæ quædam fabellæ non minus honeſtæ, quàm iucundæ.

Index fabulas omnes inuenire docebit.

LONDINI.
Excudebat Guilielmus Howe.
1568.

PETRI AEGIDII ANTVERPIANI HENDECASYLLABON AD LECTOREM.

Quisquis noscere fabulas iocosas
Aesopi cupis, hunc nouum libellum
Limatum, nitidumque, eruditumque
Exili tibi compara moneta.
Quo nec tersior est venustiorue,
Nec iucundior est, facetiorue:
Seu purum inspicias stilum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin et sensiculis scatet amœnis:
Vt vita instituenda cuique monstrat.
Hunc nec barbarus ore Zoilæo
Pinset, deprimet, atq; lancinabit:
Hunc vel relligiosuli probabunt,
Qui fracti piceo caput cuculo,
Ipsis sunt Cynicis seueriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel (quæ lædere testulam iuuentæ
Possent) illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? hic est libellus
Prorsus nobilis, elegans, latinus.
Horarum est simul omnium libellus.

AESOPI VITA BREVISSIME EX Maximo Planude selecta.

RERVM humanarum naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt. Aesopus vero videtur non absq; diuino afflatu cum mortalem disciplinam attigerit, magno intervallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygię cognomēto magnę, sed fortuna fuit seruꝰ verū seruitus non potuit aīum eius luberū corrumpere. Fuit autem non solum seruus, sed et de formosissimus oīm suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris niger, vnde et nomen adeptus, ventrorsus, valgus et incuruus: et, qꝺ erat omnium pessimum, tardi loquentia, et voce obscura, simul et inarticulata, quæ omnia seruitutem ei parasse videri possunt. Sed cum tali esset, tamq; deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, et ad omne commentum fœliciſsimus. Homo igitur tā deformis ad fodiendum agrum ab hero emittit, quo digressus, alacriter operi incumbebat. Cumq; eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eas dñs seruo cuidā Agathopodi domum ferendas commisit. Qui Agathopus cōcilium inijt cum seruo, vt ipsi ficus illatas deuorarent, causarenturq; postea Aesopum eas furto ablatas comedisse. Hero domum redeunte, accusatur Aesopus, parantur flagra: procumbit ad heri pedes miser dilationem petit: qua impetrata, aquam calidam affert, cuius partem cbibit, reliquam propinat conseruis. Aesopus præter aquam nihil euomit, serui vnà cum humore et ficus in terram eijciunt. Nudi nebulones flagro misere cæduntur, laudato mirificè ingenio Aesopi. Cùm sacerdotes Dianæ conuenissent Aesopum, rogassentque

viam, vt illis mõſtraret, quæ in vrbem ducebat. Is prius frugali cœna refocillatos, in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatẽ ſacerdotes precibus orant Dianam, vt ipſi gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reuerſus Aeſopus, in ſomnium lapſus, viſus eſt Fortunam aſtare ſibi ſoluentem eius linguam, atq; fabularum largiẽtem doctrinam. Qua re mirificè lætatꝰ Aeſopus expergiſcitur, beneficium hoc in hoſpitalitatis obſeruationem reijcit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua ſoluta expeditè loquebatur. Quod cùm Zenas quidam agri præfectus intellexiſſet, timens ne quando iniquitatis apud dominum accuſaretur ab Aeſopo, hominem præuenit, atque grauiſsima accuſatione in odium domini induxit: adeò, vt eidem præfecto ab hæro Aeſopus traderet r. Cumque iam in poteſtate Zenæ foret Aeſopus, conuenit Zenam mercator quiſpiam, rogans num iumentum aliquod velit diuendere. Reſpondit Zenas, iumentorum ſe poteſtatem non habere: verum Aeſopum monſtrat, an hũc velit, adeſſe quidem. Quem cùm vidiſſet mercator, vnde hæc tibi olla, inquit, an ne truncus eſt, vel homo? Ni vocem emitteret, vtrem inflatum arbitrarer, atque indignatus abijt. Aeſopus ipſum ſequens, mane, inquit: ille verò cõuerſus, abi inquit, ſordidiſsime canis: At Aeſopus ait, Eme me mercator, non inutile tibi ſum futurus mancipium. Nam ſi tibi domi ſunt mali pueri, & ſine otio flentes, his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larua. Ridens igitur mercator ad Zenam dicit. Quanti vas hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis. Mercator tres obolos exponens: nihil emi, inquit, nihil expoſui, Mercator ille cum Epheſi reliqua vendidiſſet mancipia, tria remanſerunt illi: Grammaticus,

Cantor

Cantor & Aesopus. Quos cùm ille nequiret diuendere, Samum petijt, atque ibi expositis his tribus: Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Aesopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus, atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos belliſsimos iuuenes tã sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem, cuias sit? respondit, Cappadox sum, Quid sciret, respondit omnia. Quo dicto risit Aesopus. Quæsiuit & à Grammatico Xanthus, cuias esset, dixit se Lydum esse. Quid facere sciret rogante Xantho, oĩa inquit Grammaticus, atq; iterum risit Aesopus. Discedente Xantho, rogant discipuli, vt Aesopum emat: nã reliquos duos nimis magno pretio estimarat mercator. Veniens ad Aesopum Xanthus, rogat vnde sit, nigrum se esse respondit: ille vero, non hoc volebam, ait, sed vnde sis: ait Aesopus ex ventre matris meæ. Non hoc dico inquit Xanthus, sed in quo loco natus sis Aesopus ait matrem non renunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciat percontatur: & ille, nihil. Quomodo? dicit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia profitsi sunt nosse, mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Aesopus ab scolasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit vspiam inter mortales, cui cognita exploratáque sint omnia. Xanthus empturus Aesopum: Si, dixit, emero te, an ne es fugiturus? Cui Aesopus respondit: Hoc si facere voluero, haud quaquam te vtar cõsultore. Quæ cùm maximè placuissent Xantho, subintulit: Sed deformis es: atque ille respondit. O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus soluto ab scholasticis pretio, Aesopum accepit. Inter deambulandum

igitur, cùm sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens: id animaduertens Aesopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho curnam id facere vellet, inquirente quoniam, inquit, si tu cùm herus sis, naturæ non potes morem gerere, quid seruo mihi faciendum? Nã si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cicare deberem? Posthac accidit Xanthum die quadam amicos ad conuiuium inuitasse. Quibus rem gratam facturus, Aesopo mandat, vt lentem coquat commodè parata & cocta, Xanthus eam iubet afferri. Aesopus iussa exequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret satis, eam attriuit, multas adhuc supereſſe putans, quas iubens Aesopum afferre, præter aquam is nihil apportauit. Xantho grauiter indignante, cur non lentes apponeret mensæ, respondit, se veluti iussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sentẽtiæ aliquot Aesopi elegantissimæ, hæ videlicet. Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus ne inuide. Linguæ continens esto. Mulieri nunquam credas secreta. Ne pudeat te semper discere meliora. Fac quæ te non mœstificent. Bonum esse non te pœniteat. Aesopus cum apud Samios ageret libertate donatus est, millusq; Crœso regi bellum cum Samijs agenti, id sua cum prudentia tum vrbanitate effecit, vt Samijs placatus rex reconciliaretur. Samijs multis honoribus redeuntem Aesopum acceperunt. Qui discedens ex insula, orbem peragrauit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycere rege, à quo statua aurea Aesopo iussa erigi. Deinde, peragrata Græcia Delphos peruenit, à quibus nullo affectus honore est, sed ab ipsis post salutaria præcepta rupe præceps deuolutus, mortuus est. Cuius mors graui pestilentia vlta, iniustè occisi Aesopi iudicium Delphis exhibuit.

MARTINVS DORPIVS IOANNI Leupæ, Iacobo Papę & Ioanni Niniuitæ eruditiſsimis in Flandria ludimagiſtris. S.

EQuidem in ea ſum, & fui ſemper ſentẽtia, viri ornatiſsimi, quam mutare nullꝰ queã, ſed nec velim, vt impendio plus nutantibꝰ literis conſultum putẽ, ab eruditis aliquot noſtra memoria viris, qui claſsicos auctores caſtigatè ediderunt, q̃ à quibuſdam gloriolę aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundijs oĩa occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Aldum Romanum ſuſpicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidẽ reputans, auſus ſum & ipſe quidem minus (pene dixerim) minimo, nempe fabellas Aeſopicas rurſus emittere, non carmine quidem illis ſũbruſtiẽè conſcriptas, ſed proſa oratione nimis quam lepidè concinnatas, vtpote à Guilielmo Goudano, tanto viro, vt ab Eraſmo meo literatorũ quaſi Phœnice, ſerio ſit laudatus. Eam opellam vobis ingenioſæ Flandrorum ſꝑuentutis pręceptoribus nuncupatim dedico, eo vtique ſpectans, vt ſcholaſticoli veſtri hoc leuigatorio, omnem tenellarum linguarum ſtribiliginem prius abradant, quàm ad Lilium noſtrum vetus atque adeo primum apud Louanienſes politioris literaturæ domicilium profecti, philoſophiæ initientur. Adieci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, ſed ſelecta. Quod ſi genio quopiam aſpirante leuis hæc alea feliciter ceciderit, pluſculum aliquando audebo & quædam meæ ipſius fœturæ, quæ interim parturio, pariam, dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæſo non auſim? quonam abſterrear? auxilio videlicet frætus Thæſci quondam veſtri, nunc & mei Nicolai Buſcoducenſis,

censis, viri (quod vel tacente me ipsi probe nostis) exqui sitè docti; siue Philosophicas familias requiratis, siue venustioris dictionis lauritias: & amici candidi, sinceri, humani, qui curam huius æditiunculæ in se omnem deriuauit. In reliquis idem (quę est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistra Minerua natis, hoc verò mihi palmarium: quando sui similes, & omnes, & solos in cœlum ferre obstinauerūt. Valete. Louanij ex nominatiss. Lilianorum Gimnasio, ad X. Calend. Decembris.

EX PHILOSTRATI IMAGINIBVS.

FABVLAE se ad Aesopum, sui in eum beneuolentia, conferunt, quod satagat sui. Fabula quippe & Homero & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycamben curę fuit: sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; hæc ei Leo quispiam agit, & vulpes: & per Iouē, nec equus, nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianuam docti huius vittis cum deuincturæ, coronaque oleagina coronaturæ. Hic, vt puto, fabulam aliquam texit: Risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt. Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophantur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferēs cœtum circa Aesopum statuit, ex illius scæna confictum. Chori dux Vulpes depicta est: vtitur enim ea Aesopus ministra argumentorum, plurimum, Ceu Dauo Comœdia.

IN-

INDEX FABVLARVM OMNIVM, QVAE IN HOC LIBELLO CONTINENTVR, ſecundum ordinem Alphabeti.

De

Abiete & dumo fol. 20
Accipitre columbam inſequente 33
Accipitribus inter ſe inimicis, quos columbæ pacauerant 51
Adoleſcente & cato 11
Adoleſcente ex coitu infirmo, & lupo 50
Adoleſcente in funere matris canente 44
Adoleſcente quodam & hirundine 73
Adoleſc. & coquo 56.66
Aegroto & medico 15.57
Aegypto hortato ad fidem 81.
Agno & lupo 11.68
Agricola & gruibus 13
Agricola & poëta 47
Agricola & filijs 65
Agric. & cunibus 13.55.65
Agricola & pelargo 67
Agricola militiam & mercaturam affectante 43
Agricola filios ſuos do. 55
Alite & pullis eius 21
Amicis parum fidendū 26
Amne ſuum fontem conuicijs laceſſente 43
Anguilla conquerēte quod magis, quàm ſerpens, infeſtaretur 35
Anſere 22
Anſeribus 17
Anu & ancillis 16
Anu dęmonē accuſante 38
Ape & Ioue 72
Apologus ex mātuano 15
Apro & aſino 2
Apro & ruſtico 22
Aquila & cornicula 3
Aquila & coruo 60
Aquila & homine 63
Aquila & pica 37
Aquila & ſcabrone 60
Aquila & vulpe 59
Aquila filios cuniculi rapiente 48
Aranea & hirundine 33
Aranea & podagra 29
Arboribus pulchris & deformibus 34
Ariete cū tauro pugn. 47

Arione & delphino 28
Artubus humanis & vē. 28
Arundine & olea 56
Aſino. 18
Aſino ęgrotante, & lupis vi-
ſitantibus 44
Aſino & equo 16
Aſino & Ioue 73
Aſino & lupo 57.74
Aſino & ſcurra 43
Aſino & viatoribus 24
Aſino & vitulo 34
Aſino laborum finem non
inueniente 45
Aſino, qui hero ingrato ſer-
uiebat eod.
Aſino, ſimia & talpa 35
Aſino tubicine, & lepore
tabellario 51
Auaro & inuido 21
Aucupe 69
Aucupe & fringilla 59
Aucupe & merula 58
Aucupe & palumbo 12
Aucupe & vipera 56
Auibus 15
Auibus & noctua 27
Auibus & quadrupedib⁹ 8
Auibus plures reges elige-
re volentibus 43
Auibus ſcarabeos timenti-
bus 39
Auiculæ caſsite nido 26
Auriga & rota currus ſtri-
dente 48

B

Boue & iuuenco 25
Buccinatore 12

C

Calamo & oliua 66
Camelo 19
Caluo crines externos ge-
rente pro natiuis 59
Cancris matre & filio 18
Cane ad cœnam vocato 62
Cane carnem portante 70
Cane & aſino 3
Cane & hero 39
Cane & lanio 11
Cane et lanione 57
Cane & leone 23
Cane & lupo 69
Cane & oue 11
Cane & vmbra 1
Cane inuido & boue 14
Cane mordaci 19
Cane oues domini ſui oc-
cidente, à quo ſuſpenſus
eſt 47
Cane venatico 5
Canibus vrbanis villaticum
inſequentibus 38
Cantilena tabernarijs pla-
cita 82

Caponibus pinguib⁹ & macro 34
Carbonario & fullõe 12.53
Carbonario & lotore 63
Carduale & puero 40
Caſtore 69
Caſtore virilia ſibi amputante 56
Cato & gallo 61
Cato in fœminã mut. 64
Cera duriciẽ appetente 42
Ceruo 8
Ceruo & bobus 9
Ceruo & leone 67
Ceruo & lupo 6
Cicada & formica 23
Cochlea petente ab Ioue, vt ſuam domum ſecum ferre poſſet 46
Columbis & miluo 5
Columba & pica 34
Coriario emente pellem vrſi à venatore nondum capti 41
Cornice & oue 14
Cornice & vrna 21
Coruo ægrotante 70
Coruo & lupis 27
Coruo & vulpe 69
Coruo & vulpecula 3
Cuculo & accipitre 34
Cucurbita ad pinũ ſata 27
Culice cibum, & hoſpitium ab ape petente 51
Cygno in morte canente reprehenſo à ciconia 35

D

De eo, qui vxorem in flumine peremptam quærebat 79
Deriſio hominis porcum occidere volentis 81
Diuite quodã & ſeruo 38
Duabus ollis 19
Duobus adoleſcentibus 11
Duob⁹ amicis & vrſo 19.56
Duobus amicis & vrſa 66
Duobus gallis inter ſe certantibus 71
Duobus inimicis 66

E

Equite caluo 19
Equo & aſino 5.54
Equo & ceruo 10
Equo & leone 7
Equo inculto ſed veloci, & cæteris & irridentib⁹ 49
Erinaceo viperam hoſpitẽ ejiciente 46

F

Fabro & cane 68
Facetum hominis dictum aſinum erudire promitt. 81

Fele in fœminã mutata 55
Filio cuiusdam senis le. 58
Florentino, qui equum emerat 81
Formica 15
Formica & cicada 17.78
Formica & columba 72
Fure & cane 5

G

Gallina & vulpe 75
Gallis & perdice 53.62
Gallo & cato 14
Gallo gallinaceo 1
Gallo & vulpe 78
Gliribus quercum eruere volentibus 39
Graculo 7

H

Heremita virg. æg. 37
Heremita & milite 42
Hero rustici malum arborem ad se transfer. 15
Hirundine 4
Hœdo & lupo 6.16
Homine à cane morso 66
Homine & ligneo Deo 62
Ho. quẽ canis momor. 55
Ho. qui in somnis aurũ 80

I

Ioue 72
Ioue & coruo 68
Ioue & simia 17
Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto 82
Iuuene senis curuitatem irridente 36

L

Leæna & vulpe 71
Legato auaro tubicines decipiente 36
Leone & asino & vulpe 71
Leone cuiusdam rustici filiam amante 71
Leone & alijs 16
Leone & capella 21
Leone & capra 16
Leone & homine 75
Leone & mure 4.42
Leone, & quibusdam alijs 1
Leone & rana 15.70
Leone & tauro 17.70
Leone & venatore 21
Leone & vulpecula 10
Leone porcum sibi socium eligente 50
Leo sene 70
Leone senectute confecto 3
Lepore calliditatẽ, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus 49
Lepore & testudine 76
Lepore sese vulpi præferẽte ob pedum velocitatẽ 46
leporibus & ranis 6.74

Lignatore quodam 73
Lupis & agnis 9
Lupo & agno 1.71
Lupo & cane 12
Lupo & capite picto 6
Lupo & grue 2.71
Lupo & ſucula 5
Lupo & vulpe 8
Lupo ouis pello induto, qui gregē deuorabat 47
Lupo piſce fluuij, maris regnum affectante 48
Lupo ſuadēte hiſtrici vt tela deponeret 46
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 50

M

Medico quodam 69
Medico, qui inſanos curabat 83
Membris & ventre 9.28
Milite & equo 40
Milite qui vxorem habuit litigioſam 80
Miluo ægroto 4
Mula quadam 68
Muliere amatoris diſceſſū flente 35
Muliere & gall. 55.65.74
Muliere & medico 65
Muliere ignem in mariti domum ferente 15
Muliere, quę pro viro mori ſe velle dicebat 44
Muliere virum morientem flente 35
Muliere obſtinata quæ virū pediculoſum vocauit 79
Mulo & equo 41
Mure in ciſta nato 33
Mure liberante miluū 46
Mure qui cū fele amicitiā contrahere volebat 45
Mure vrbano & ruſtico 2
Muribus & cato 67
Muribus & ranis 1
Muſca 72
Muſca & formica 7
Muſca quadrigis inſidens, quę puluerem ſe excit. 35
Muſtela & muribus 14

N

Nautis ſanctorum auxiliū implorantibus 36
Nuci, aſino, & mulieri proſunt verbera 45
Nutrice & lupo 18

O

Oue paſtori cōuitiante 48
Opilione & agricolis 14

P

Pardo & vulpecula 23
Partu montium 5
Partu terræ 28

Paſtore artem nauticam exercente 58
Paſtore & mari 76
Patre & filijs 11
Petre filium ad virtutes fruſtrà hortante 47
Pauone & grue 20
Pauone & luſcinia 14
Philomela & accipitre 60
Pigritia adoleſcentia 78
Piſcatore 54
Piſcatore & piſcic. 17.21
Piſcatore & ſmaride piſciculo 61
Piſcatore quodam 63
Piſcat. quibuſdam 24.64
Piſcibus 23
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 36
Porco & equo 41
Prætore repetundarum dãnato 51
Puero & fortuna 67
Puero & fure 22
Puero & matre 58
Puero & ſcorpione 75
Puero oues paſcente 69
Puero quodam fure 76
Pulice 77
Pulice & homine eod.
Punica & malo arbori. eod.
Quadrupedibus ſocietatem aduerſus aues cum piſcibus ineuntibus 36
Quercu & arũdine 17.20

R

Rana & boue 7
Rana & vulpe 18.74
Ranis & earum rege 4
Ranis regem petentib. 64
Rege & ſimijs 24
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 82
Ruſtico amne trãſituro 33
Ruſtico & angui 6
Ruſtico & colubro 2
Ruſtico & equo 12
Ruſtico & fortuna 19
Ruſtico & Hercule 22
Ruſtico & iuuenco eod.
Ruſtico & mure 37
Ruſtico impetrante, vt triticum abſq; ariſtis naſceretur 33
Ruſtico per vocem hœdi ad iuriſcõſultũ admiſſo 49

S

Sacerdote & pyris 41
Sacerdote qui caniculum ſepeliuit 79
Sacerdote, epiphania, an vir eſſet vel fœmina, igno. 82
Salice & ſecuri 76

Sancti Antonij fratre, & laico, ac lupo 82
Satyro & ruſtico 25
Satyro & viatore 22
Scarabeo & aquila 25
Scurra & epiſcopo 40
Sene iuuenē poma ſibi ſurripientē ſaxis deijciente 50
Sene mortē deferre vol. 51
Sene mortem vocante 65
Sene ob impotētiā libidinē relinquente 46
Sene qui aſinum portauit ſuper ſe 80
Sene puellam in vxorem 37
Serpente & agricola 74
Simia 67
Simia & duob. eius nat. 23
Simia & eius prole 20
Simia & vulpe 67
Simia & vulpecula 9
Simijs & pardale 25
Sole & aquilone 18
Sue & cane 40
Sylua & ruſtico 9

T

Talpa & matre 77
Tauro & capro 19
Tauro & mure 22
Tauris & leone 20
Teſtudine & aquila 18
Teſtudine & ranis 38
Tigride & vulpe 20
Trabe boum pigritiam increpante 40
Trabe & bob. eam trah. 34
Tubicine 56.68
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 37
Thynno & delphin. 57.68

V

Vate quedam 57.72
Venatore et perdice 75
Veſpis, perdicibus, et agricola 77
Viatore 75
Viatore et pera inuenta 58
Vidua et aſino viridi 47
Vidua virum petente 38
Vipera et lima 9
Viro agricola 63
Viro amicos experiri volente 49
Viro apollinem tentan. 54
Viro auaro ſaeculum numorum alloquente 25
Viro clyſteria recuſant. 44
Viro et ſatyro 54
Viro et vxore bigamis 42
Viro et vxoribus 78
Viro iactabundo 53
Viro inope et infirmo 64
Viro maligno et dæm. 43
Viro cardinali nuper creato gratulaturo 36
Viro Zelotypo, qui vxorem

derat custodiendâ 44
Vitula & Loue 66
Vitula & cerua 72
Vlmo & sílere 42
Vpupa indignè honora. 41
Vrso & apibus 39
Vulpecula & ciconia 9
Vulpecula & mustela 10
Vulpecula & pardale 24
Vulpe carnem leporis cani laudante 49
Vulpe & aquila 13
Vulpe & fele 24
Vulpe esuriente 63
Vulpe & capite reperto. 53
Vulpe & capro eod.
Vulpe & crorodilo 62
Vulpe & larua eod.
Vulpe & leone 13.53.61
Vulpe & mulieribus gallinam edentibus. 34
Vulpe & pardo 54.64
Vulpe & rubo 61
Vulpe & trago 60
Vulpe & venatoribus 62
Vulpe quidam 75
Vulpe sine cauda 61
Vulpe à rustico palea abscondita 81
Vulture & auibus. 16

FINIS

ÆSOPI FABVLÆ

DE GALLO GALLINACEO.

GAllus gallinaceus, dum verrit ſtercorarium, offendit gemmam. Quid, inquiēs, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, vt qui precium ſciret: mihi quidem nulli eſt vſui, nec magni æſtimo, imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim. MOR.

Per gemmam, artem, ſapientiamq; intellige: per gallum, hominem ſtolidum, & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cum vſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui vita placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

LVpus ad caput fontis bibēs vidit agnum procul infra bibentem: accurrit, agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare, vt parcat innocenti. Se, quando longè infra biberit, potum lupi nepotuiſſe quidem turbari, nedum voluiſſe. Lupus contra intonat, Nihil agis ſacrilege, ſemper obes: Pater, mater, omne tuum inuiſum genus, ſedulò mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas. MORA. Vetus dictum eſt, vt canem cædas, facilè inueniri baculum. Potens, ſi libet nocere, facile capit nocendi cauſſam. Satis peccauit, qui reciſtere non potuit.

De Muribus & Ranis.

BEllum gerebat mus cum rana: de paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans, ex inſidijs ranam adoritur:

ritur: rana viribus melior, pectore, & insultu valens, aperto Marte hostem lacessit: hasta vtriq; erat iuncea. Quo certamine procul viso, miluus approperat, dumque præ studio pugnæ neuter sibi cauet, vtrunq; bellatorem miluus rapit ac laniat. MORALE.

Idem euenire solet fastidiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dū inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerunq; etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbra.

CAnis tranans fluuium, rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita vt fit, vmbra carnis lucebat in aquis. Quam ille visam auidè captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaq; tum rei, tum spei iactura perculsus primùm stupuit, deinde animum recipiens, sic elatrauit. Miser, deerat cupiditati tuæ modus. Satis superque erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihilo est tibi. MORA. Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ, vt & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sānio. Ego, inquit, spem prætio non emo.

De Leone, & quibusdam alijs.

CVm oue, quibusdam; alijs pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur ceruus: partiuntur singulas singulis partes: tollere, vt conuenerat, incipientibus, leo irrugijt: Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera item mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo ceruo plus sudauerim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij, hoc audito, discedunt vacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem. MORALE. Rara semper fuit fides: apud

apud hoc ſeculum,rarior eſt:apud potẽtes,& erit, & fuit ſemper rariſsima.Quo circa ſatius eſt,viuas cum pari. Qui enim cum potentiori viuit, neceſſe habet ſæpè de ſuo iure concedere.Cum ęquali æquale tibi ius erit.

De Lupo & Grue.

LVpo voranti ouem,fortè oſſa hæſere in gula. Ambit,orat opem,opitulatur nemo. Omnes dictitant tuliſſe eum pretium voracitatis.Tandem blãditijs multis pluribuſqúe promiſsis gruem inducit, vt,collo longiſsimo in gulam inſerto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illuſit.Inepta,inquit,abi, non ſat habes quod viuis: vitã debes mihi:ſi libuiſſet, licuit præmordere collum tuum. MORALE.

Tritum eſt,perire,quod facis ingrato.

De Ruſtico & Colubro.

RVſticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum,domum tulit, abiecit ad focum.Coluber ab igni vim virusq; recipiens, deinde flammã non ferens,omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus correpta ſude, verbis verberibusq; cum eo iniuriam expoſtulat.Nũ hanc referat gratiam? Num vitam erepturus ſit illi,qui vitam ipſi dederit? MOR.

Fit interdum, vt obſint tibi, quibus tu profueris, & malè de te mereantur ij,de quibus tu bene ſis meritus.

De Apro & Aſino.

DVm iners aſinus irrideret aprũ,ille indignans frendebat.Malum quidem ignauiſsime fueras meritus, ſed etiam ſi tu pœna fueras dignus,tamen ego indignus qui à te pœnas ſumam.Irride tutus,impune tibi licet:tutus enim ob inertiam. MORA. Demus operam vt cùm indigna nobis audimus,aut patimur,ne indigna

nobis dicamus,aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent,si quispiam bonorum eis resistat. Magni pendunt haberi se dignos vltione. Imitetur equos, & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano, & muro rustico.

LIbitum est vrbano muri ambulare rus. Vidit hunc mus rusticus.inuitat,apparatur, itur cœnatum.Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne pœnu,vt tanti hospitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans,ruris damnat inopiam,vrbis subinde laudat copiam. Remeans ducit secum in vrbem rusticum,vt, quæ verbis iactitarat, re comprobaret.Ineunt conuiuium, quod vrbanus splendidè comparat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis, trepidare illi,& fugitare fugitando.Rusticus & insuetus, & loci ignarus ægrè se tueri.Discedente famulo redit vrbanus ad mensam,vocat rusticum:ille, vix tandem metu depositο, prorepit, inuitantem ad pocula vrbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille quotidanum esse,contemni oportere. Tum rusticus, quotidianum, inquit? Me hercle istę dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam,quàm cum tali anxietate istam copiam. MORALE. Diuitię prę se ferunt quidem voluptatem, sed,si introspicias, habent pericula & amaritudinẽ. Eutrapeles quidam fuit, qui, cum inimicis suis quam maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitans ita se eos vlciscì:quippe accepturos cum diuitijs ingentem farcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

Aquila

AQuila, nacta cocleam, non vi aut arte quiuit eruere piſcem. Accedens Cornicula dat concilium. Suadet ſubuolare, & è ſublimi cocleam in ſaxa præcipitare, ſic enim fore, vt concha frangatur. Humi manet cornicula, vt pręſtoletur caſum. Præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula. Dolet eluſa aquila. MOR. Noli quibuſuis dare fidem: & conſilium, quod ab alijs acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Coruo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis coruus, videt vulpecula geſtientem, accurrit. Coruum, inquit, plurima ſalute impertit vulpes. Sæpenumero audierã famem eſſe mendacem, iam re ipſa experior. Nam, vt hæc forte iam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, aduolo, culpans famam. Fama enim eſt te nigriorem pice eſſe, & video cãdidiorem niue. Meo ſane iudicio cygnos vincis, & hędera formoſior alba es. Quod ſi, vt plumis, ita & voce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac aſſentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti verò è roſtro excidit caſeus, quo correpto vulpecula cachinem tollit. Tum demum miſerum coruum pudet, pigetq; ſui: & iactura rei mixta pudore, dolet.

MORALE. Nonnulli ſic auidi laudis ſunt, vt cum ſuo probro & damno amẽt aſſentatorem. Eiuſmodi homunciones prædæ ſunt paraſitis. Quod ſi vitaueris iactantiã, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaueris. Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit Gnatho.

De Leone ſenectute confecto.

LEo, qui iuuentute ſua complures ſua ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exoluit pœnas. Red-

dunt talionem beſtiæ. Dente aper, cornu petit taurus, in primis aſellus, vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenuè inſultat. Tum gemebundus leo. Hi, quibus olim nocui, iã viciſsim nocẽt, & merito: ſed hi, quibus aliquando profui, iã viciſsim non proſunt, imò etiam immerito obſunt. Stultus, fui, qui multos fecerim inimicos, ſtultior, qui falſis amicis, cõfiſus fuerim. MORA. In ſecundis rebus non efferaris, nõ ſis ferox. Nã ſi vultum mutarit fortuna, vlciſcentur, quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt enim quidam amici, nõ tui, ſed mẽſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ: quæ ſimulac mutata erit, & illi mutabũtur. Et bene tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Merito quæritur Ouid.

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura ſecunda meis.
Vt fera nymboſo tumuerunt æquora vento:
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino.

DVm blandiretur Canis hero & familæ, herus & familia canẽ demulcẽt. Aſellus id videns, altius gemit, cœpit eum pigere ſuæ ſortis, inique puta comparatum canem gratum eſſe cunctis, paſciq; de menſa hærili, idque ocio ludoq; conſequi, ſeſe contra portare clitellas, cœdi flagello, nunquam ocioſum eſſe, & cunctis tamẽ odioſum. Si hæc fiãt blanditijs, eam artẽ, quæ tam vtilis ſit, ſtatuit ſectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, ſubſilit, pulſat vnguilis: exclamãte hero, accurrẽte ſerui, & ineptus aſellus, qui ſe vrbanum credidit, fuſte vapulat. MORA. Non omnia poſſumus omnes: (vt ait Virg. in Buc.) nec omnes omnia decent. Id quiſq; velit, id tẽtet, quod

quod posit. Non simus id, quod Græcè significantius dicitur, ὄνου λύρας. i. asinus lyrarum vel lyræ. Sic autem Boëtius, Asinus ad lyram positus. Repugnante natura irritus est labor. Tu nihil inuita facies, dicésue Minerua, teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo æstu cursuq; defessus, sub vmbra fronde super viridi quiescebat. Murum autē grege tergum eius percurrente, experrectus vnum è multis cōprehendit. Supplicat captiuus, indignum se esse, cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit. Nec vero ita multò post leo forte, dū per saltū currit, incidit in plagas. Rugire licet, exire non licet. Rugiētem miserabiliter Leonem mus audit, vocē agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit. MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiā. Etenim, vt sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humilimorum. Quare vir prudens, & si potest, timebit vel vlli hominum nocere. Qui autē nō timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia, & si iam potentia fretus neminem metuis, forsan olim erit, vt metuas. Cōstat enim euenisse claris magnisq; regibus, vt vilium homuncionū vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De Miluo ægroto.

LEcto decumbebat Miluus iam fermè moriens, matrem orat precatum ire deos. Mater respondet nihil opis sperandum à dijs, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset. MORA. Decet venerari superos. Illi enim pios iuuant, impios auersantur. In fœlicitate

neglecti in miseria non euadiens. Quare in secundis rebus eorum sis memor, vt in aduersis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine.

CVm primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocãt. Surgente iam lino viresc ente, rursus monet euellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cùm ne tunc quidem consulentem audirent: hirundo, auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiã. Init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiũt retia, & laquei. MOR. Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentẽ audiunt: Sed, cũ in periculis sunt & damnis, tunc demũ sapere incipiunt, & suã damnare socordiam. Iam sat superq; consilij est, hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quàm Epimetheũ. Fuêre hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem. Quod declarat interpretatio nominum.

De ranis, & earum Rege.

GEns ranarũ cùm esset libera, Iouẽ supplicabat dari regem. Ridere Iupiter vota ranarum, illæ tamen iterum atq; iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles ingẽti fragore quassat fluuiũ. Territæ silent ranæ, regem venerãtur. Accedunt pedetentim propius. Tandem, abiecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iouem, orant dari regem, qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is præstrennuè perambulans paludem, quicquid ranarum obuium fit, vorat: de huius

igitur

igitur sæuitia ranę frustra questę sunt. Iupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur . Vesperi enim ciconiæ cubitum eunte, ex antris egressæ rauco vlulatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regem clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementem.

MORALE. Perinde, atq; ranis, euenire solet plebi, quæ, si regem paulò mansuetiorem habet ignauum, inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi virum. Cõtra, si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam . Siue quod semper præsentium nos pœnitet, siue quod verum est verbum: Noua veteribus esse potiora.

De Columbis & Miluo.

COlumbæ olim bellum gessere cum Miluo, quem vt expugnarent, delegerunt regem accipitrẽ. Ille rex factus hostem agit, non regem: non segnius ac miluus, rapit ac laniat. Pœnitet columbas incepti, satius fuisse putantes pati bella milui, quam tyrannidem accipitris.

MORA. Neminem suæ sortis nimium pigeat: nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum . Equidem meam sortem, modo tolerabilis sit mutari non optem . Multi noua sorte quæsita veterem rursus optant . Ita plerique ingenio sumus omnes, vt nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

FVri aliquando panem (vt fileat) porrigenti respondit canis. Insidias tuas noui: panem das, quo desinam latrare . Sed ego tuum munus odi : quippe, si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis. MORA. Caue parui commodi causa amittas magnum: caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim, qui dolo non tantum benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De

De Lupo & Sucula.

PArturiebat ſucula: pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtus: reſpondit puerpera, lupi obſequio ſe non egere. Si velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abiat: lupi enim officium conſtare non præſentia ſed abſentia. MOR. Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur non tui amore, ſed ſui, ſuum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circunſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus. Tum omnes riſu emori. MORALE.

Hunc fabellam tangit Horatius. Parturiunt montes, inquit, naſcetur ridiculus mus. Notat autem iactantiam. Iactabundi enim, cum magna profitentur, & oſtẽtant, vix parua faciunt. Quapropter Thraſones illi iure ſunt materia ioci & ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim grauior periculo eſt periculi metus, imò ridiculum eſt, quod metuimus.

De Cane venatico.

CAnem venaticum, qui iam ſenuerat, inſtigat herus, fruſtra hortatur: tardi ſunt pedes, nõ properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi iure ignoſci, iam ſenuiſſe, at iuuenem fuiſſe ſtrennuum. Sed vt video, inquit, nil placet ſine fructu. Iuuenem amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundum, odiſti tardum edentulũ. Sed, ſi gratus eſſes, quem olim iuuenem frugis cauſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ iuuentutis gratia diligeres.

MORA.

MORALE. Rectè canis, nam teste Nasone: Nil, nisi quod prodest, charum est, en detrahe menti Spē fructus auidæ, nemo petendus erit. Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis cōmodi summa. Turpe quidem dictu: sed, si modo vera fateamur, Vulgus amicitias vtilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cùm obsisteret palus, stetere anxij, vtrinque comprehensi periculis. Quoque maioris esset incitamentū timoris, vident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus vnus prudentior cæteris ac disertior: quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporū quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum. MORALE.

Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidētia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastum itura, Hœdum domi concludit, monens aperiri nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprisat iubens recludi. Hœdus dolos præsentiens, non aperio, inquit. Nam etsi vox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum video. MORALE.

Obaudire parēti filios, ipsis est vtile, & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo & Lupo.

CEruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat insçia, tamen ob Lupi præsentiam spondet se daturam.

daturam. Dicitur, ſolutioni dies adeſt: monet ceruus ouē: illa it inficias: Quod enim promiſerit, excuſat factum id metu & præſentia lupi. Votum extortum non eſſe ſeruandum. MORALE. Sententia iuris eſt. Vim vi repellere licet. Ex hac fabella noua quædam naſcitur, fraudem fraude repellere licet.

De Ruſtico & Angui.

RVſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando beſtiam petit ſecuri. Euadit illa non ſine vulnere. Poſtea Ruſticus deueniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunij propter anguis iniuriam ſibi accidere: igitur ſupplicat angui, vt redeat. Illa ait ignoſcere ſe, ſed redire nolle. Neque fore ſecurum, cùm ruſtico tanta ſit domi ſecuris: liuorem vulueris deſiſſe, ſupereſſe tamen memoriam. MORALE. Ei, qui ſemel fidem ſoluit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Iniuriam quidem donare, id ſine miſericordia eſt, cauere autem ſibi & decet & prudentia eſt.

De Vulpecula & Ciconia.

VVlpecula vocârat Ciconiam ad cœnam. Obſonium in menſam effundit, quod, cùm liquidum eſſet, ciconia fruſtra roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa auis, pudetq; pigetq; iniuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, inuitat Vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum obſonij: quod quidē vas cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ obſonium licuit videre, & eſurire, guſtare tū non licuit: Ciconia roſtro facile exhauſit. MORA. Riſus riſum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & capite picto.

LVpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat, miratur (ſentiēs id, quod erat) nihil habere

bere ſenſus:O pulchrū, inquit,caput, eſt in te artis multū,ſed ſenſus nihil. MOR. Externa pulchritudo ſi adſit, grata eſt,ſin alterutra carēdum eſt,præſtat externa,quàm interna careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium,vt ſtolidus eo ſit odioſior,quo formoſior.

De Graculo.

GRaculus ornauit ſe plumis pauonis: deinde pulchellus ſibi viſus,faſtidito genere ſuo,contulit ſe ad pauonum genus. Illę tandem,intellecta fraude,ſtolidam auem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Hor.hanc fabellam primo epiſtolarum libro narrat de cornicula: ait eam olim adornatam collectis,quæ auibus exciderant, plumis, poſt, vbi vnaquęque auium ſuam plumam decerpſit,ridiculam fuiſſe.

Ne ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex auium plumas,moueat cornicula riſum,
Furtiuis nudata coloribus. MOR. Notat hæc fabula eos, qui ſe gerunt æquo ſublimius, qui cum his viuunt, qui & ditiores ſunt, & magis nobiles. Quare ſæpe inopes fiunt,& ſunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet. E cœlo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν,hoc eſt,noſce teipſum.

De Muſca & Formica.

MVſca altercabatur cum formica ſe nobilem, illam ignobilem, ſe volitare, illam repere, ſe verſari in tectis regum, illam cauernis latere, ſegetem rodere, aquam bibere, ſe ſplendidè epulari iactabat, & hæc tamen ocio nanciſci. E regione formica ſe non ignobilem eſſe,ſed ſuis natalibus contentam. Muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem,ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & vina. Atque hęc ſe non ſegni otio,ac ſtrenua opera nanciſci. Porrò formicam lætam eſſe, & tu-

tam

tam,charam omnibus,exemplar deniq; laboris. Muscam anxiam cum periculo esse cunctis infestam, cunctis inuisam,exemplar deniq; segniciei. Formicã hyemis memorem,alimẽta reponere: muscam in diẽ viuere, hyeme aut esurituram,aut certè morituram. MORA.

Qui pergit,quæ vult,dicere, quæ non vult,audiet. Musca,si benè dixisset, benè audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate,quàm cum periculo splendida.

De Rana & Boue.

RAna cupida æquandi bouem,se distentabat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secundum intumuit, clamitat natus: Crepes licet mater,bouem nunquã vinces. Tertiũ autem cùm intumuisset,crepuit. MORALE.

Cuique sua dos est,hic forma, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquemque suo decet esse cõtentum,valet ille corpore,tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat,nec inuideat superiori, quod miserum est, nec,quod stultitiæ est, certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendũ leo. Carẽs autem præ senectute viribus,meditari cœpit artem,medicum se profitetur,verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum,artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem,orat vt inspiciens sentem medicus educat. Paret leo,at equus, quanta potuit vi,calcem leoni impingit,& se continuò cõijcit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, ictu enim propè exanimatus fuerat,Pretium,inquit,fero ob stultitiã,& is iure effugit. Dolum enim dolo vltus est. MOR. Odio digna est simulatio,

mulatio,& ſimulatione capienda. Nō eſt timēdus hoſtis qui hoſtem præ ſe fert, ſed qui, quū hoſtis ſit, beneuolentiam ſimulat, is demum timendus, & odio diniſsimus.

De Equo & Aſino.

EQuus phaleris ſellaq; ornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus forte obſtabat. Equus ira fremebundus, & frena ferox ſpumantia mandens: quid, inquit, tarde, ignaue obſiſtis equo? Cede inquam, aut proculco te pedibus. Aſellus contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo aūt prouolanti, & curſum intendenti crepat inguem. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoliatur, dein carrario venditur. Videt poſtea cum carro venientem aſellus, & affatur: Heus bone, quid iſthuc ornati eſt? vbi aurata ſella? bullata cingula? vbi nitidum frœnum? ſic amice neceſſe fuit euenire ſuperbienti. MOR. Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ. Sed, quia proſperitate inſoleſcunt, aduerſitatem incurrunt. Eos, qui fœlices videntur, monuerim eſſe cautos. Etenim, ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunij eſſe, fuiſſe fœlicem. Accedet ad cumulum infœlicitatis id quoq; mali. Cōtemnentur ab ijs, quos ipſi contempſere, & illudent eis ij, quos ipſi riſere.

De Auibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque ſpes, vtrinque metus, vtrinq; erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſocijs, deficit ad hoſtes. Vincunt aues duce & auſpice aliqua. Transfugam verò veſpertilionem damnant, vti ne ad aues vnquam illi ſit reditio; vti ne luce vnquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, vt non niſi noctu volet. MORALE. Qui cum

ſocijs

ſocijs aduerſitatis & periculi participes eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

LVpus,cùm prædę ſatis eſſet,in otio degebat. Accedit vulpecula,ſciſcitatur otij cauſam.Sentit lupus inſidias fieri ſuis epulis, ſimulat morbum eſſe cauſam,orat vulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non ſuccedere,adit paſtorem, monet petere latebras lupi:hoſtem enim ſecurum poſſe inopinatò opprimi. Adoritur paſtor, lupum mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue ſceleris ſui glaudium.Nam non ita multo poſt,idem paſtor & ipſam capit. MOR.

Fœda res inuidia eſt,& ipſi interdum auctori quoq; pernitioſa.Flaccus epiſtolarum lib.1.

Inuidus alterius rebus macreſsit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum. De Ceruo.

CEruus, in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis,& ramoſa cornua,ſed tibiarum exilitatem damnat.Forte,dum contemplatur,dum iudicat, interuenit venator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nymbos ocyor Euro. Inſectantur fugientem canes. Sed cùm intraſſet condenſam ſyluam, implicita ſunt ramis cornua.Tum demum tibias laudabat,& cornua damnabat,quæ fecêre,vt præda eſſet canibus. MORA. Fugienda petimus,petenda fugimus. Placent,quæ officiunt, quæ conferunt,diſpicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam vbi ſit interrogamus. Opum excellentiam,& bonorum celſitudinem quærimus,in his beatitudinem ſitam opinamur,in quibus tamẽ multũ laboris eſt,& doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter: Sæpius

ventis

ventis agitatur ingens Pinus, & celſæ grauiore caſu. Decidunt turres, feriuntq; ſummos Fulgura montes.

De vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera cœpit rodere. Subriſit lima, quid, inquiens, inepta? quid agis? Tu tibi antè contriueris dentes, quam me atteras, quæ duriciem æris præmordere ſoleo. MORALE.

Etiam atq; etiam vide, qui cum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, ſed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

LVpis & Agnis, quibus natura diſcordia eſt fœdus aliquando fuit datis vtrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oues canum cohortem dedêre. Quietis ouibus, ac paſcentibus lupi matrum deſiderio vlulatus edunt. Tum lupi iruentes, fidem, fœdusque ſolutum clamitant, ouesq; canum præſidio deſtitutas laniant. MORA. Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam, qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſijt. Fortaſsis & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidijs adoriatur.

De ſylua & Ruſtico.

QVo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſyluam, rogans, vt ad ſecurim ſuam tollere liceat capulũ. Annuit ſylua. Ruſticus apta ſecuri cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidẽ ſero, pœnituit ſyluam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitij. MORA. De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in auctoris abuſi ſunt perniciem. De membris & ventre.

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quod ab ocioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Iubent, aut laboret, aut aliunde petat. Supplicat ille ſemel, & iterum,

negant tamen manus alimentū Ex hausto inędia ventre, vbi cœpere omnes artus deficere, tū manus voluit tandem officiosa esse, verùm id serò. Nā venter desuetudine debilis cibum repulit: ita cuncti artus, dū vētri inuident, cum ventre pereunte pereunt. MOR. Perinde atq; in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget membro: amicus eget amico. Quare mutuis officijs vtendū est. Neq; diuitiæ, neq; dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, vt partem caudæ sibi donet ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret vsui, & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se male humum cauda sua verri, quàm simiæ nates tegi. MOR. Sunt, qui egeant, sunt quibus supereſt. Nulli tamē diuitum id moris est, vt re superflua beet egenos.

De Ceruo & Bobus.

CEruus venatorem fugiens, coniecit se in stabulū, boues orat, vt se in præsepe latitare liceat. Boues tutum esse negant: mox enim dominum & famulū ad futuros. Ille securum se esse ait, modo ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum vnus è bobus, & quo, & consilio grauis, Facilè, inquit, erat hunc, qui talpa est fallere: sed vt herū, qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui, vt serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentās, cerui deprēdit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, ferā concludunt, capiū. MOR. In aduersis rebus, & periculis, latebræ difficiles

sunt

sunt inuentu, aut quia miseros, vt cœpit fortuna, exagitat, aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilij, semet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, vna officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ venire admoneat: Gratissimam rem ægroto fore eius vnius præsentiam. Nec quicquã periculi fore, cur vulpecula metuat: leonum enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere eius colloquium. Deinde ægrotum esse & decumbere, vt etiam, si id quod non erat, velit nocere, tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se, vt leo conualescat, idq; oraturam superos: cæterùm minimè visuram, terreri enim se vestigijs: quæ quidem vestigia, cum omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indicium esse multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.

Horat. Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: quia me vestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. Caue fidem habeas verbis: ni caueris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est coniectura cum ex verbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula & Mustela.

VVlpecula longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam in cameram frumẽti repsit. In qua cũ probè pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impedijt venter. Mustela luctantem procul conspicata, tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quo macra intrarat. MORALE. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, va-

cuos curis,expertes animi moleſtijs. Sin hi diuites facti fuerint,videbis eos mœſtos incedere ,nunquam frontem porrigere,plenos curis,animi moleſtijs obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit.

Fortè per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cameram frumenti,paſtaq; rurſus
Ire ſoras pleno tendebat corpore fruſtrà.
Cui muſtela procul,Si vis(ait)effugere iſtinc,
Macra cauum repetas arctum,quem macra ſubiſti.

De Equo & Ceruo.

EQuus gerebat bellum cum ſeruo. Pulſus tandem è paſcuis implorabat opem humanã. Redit cum homine,deſcendit in campum:victus anteà, iam fit victor. Sed tamen hoſte victo & ſub iugum miſſo, ipſe victor neceſſe eſt ſeruiat homini. Equitem fert dorſo,& frænũ ore. MORALE. Dimicant multi contra paupertatem, qua per fortunam & induſtriam victa, ſæpè victoris interit libertas. Domini quidem & victores paupertatis ſeruire incipiunt diuitijs,aguntur auaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frœnis,nec quęrendi tenent modum: nec iuſto quidem auaritiæ ſupplicio,partis rebus audent vti:de hac re Horatius.

Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat,donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis,frœnumq; recepit:
Sed poſtquam violens victor diſceſsit ab hoſte,
Non equitem dorſo,non frœnum reppulit ore:
Sic qui pauperiem veritus,potiore metallis
Libertate caret,dominum vehit improbus,atque
Seruiet æternum,qui paruo neſciet vti.

Aeſopi

Aesopi fabulæ Adriano Barlando interprete.

De duobus adolescentibus.

ADolescẽtes duo obsonium apud cocum sese empturos simulant. Coco alias res agente, carnem alter è canistro subripit, dat socio, vt sub veste occulat. Cocus subreptam sibi carnis partẽ vt vidit, furti vtrunque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Iouem nil habere, is verò qui habuit, nil abstulisse identidem deierat. Ad quos, me quidem, inquit cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quem iurastis. MOR. Si quid peccauimus, id statim non sciunt homines, sed Deus omnia videt, qui sedet supra cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius, prudentiusq; peccabitur.

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cũ lanio carnẽ abstulisset, in pedes sese continuò, quantũ potuit, coniecit. Lanius iactura rei perculsus, primùm tacuit, deinde animum recipiens sic procul acclamat. O furacissime curre tutus impunè tibi licet, tutus enim es nunc ob celeritatẽ, posthac autẽ cautius mihi obseruaberis. MOR. Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane & Oue.

CAnis ouẽ in ius vocat, panem ex mutuo deberi clamitans, illa it inficias. Miluus, lupus, vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatã canis rapit, ac deglubit. MOR. Falsis testimonijs opprimi quàm plurimos, cùm nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obuiam, rogitat, cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetq; , vt ad distenta lacte matris vbera redeat,

ſperans ita fore, abductũ vt laniet: ille verò, mater me ô lupe, inquit, huic cõmiſit, huic ſumma cura ſeruandi data eſt. Parenti potius, quàm tibi obſequendũ, qui me ſeducere iſtis dictis poſtules, ſeductũ mox percerpere. MOR. Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs vidẽtur velle prodeſſe, ſibi interim cõſulunt.

De Adoleſcente & Cato.

CVm adoleſcens quidam in delitijs, amoribusq; vſurpaſſet catum, Venerẽ precibus fatigauit, vt catum in fœminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus, fit metamorphoſis, quæ adoleſcenti miſere amanti perplacuit, nempe, tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multò poſt percupiẽs experiri dea, nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluuium immittit muſculum, ibi riſu prorſus, atque ludo res digna accidit. Conſpectam ilico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignans fœmina vultus iterum in catum conuertit.

Cum pedibuſq; manus, cum paruis brachia mutat
Cruribus, & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. Cœlum non animũ mutant, qui trans mare currunt. Nimiſq; difficilè eſt aſſueta relinquere. Naturam expellas furca, tamen vſque recurret, inquit Horatius.

De Patre & filijs.

COmplures habebat agricola filios adoleſcentulos inter ſe diſcordes, quas pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo, iubet ſingulos breui circundatum funiculo effringere, imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditque ſingulis virgulam, quam cum pro ſuis quiſq; viriculis facilè frã-

geret

geret, O,inquit, filioli,ſic concordes vos vincere poterit nemo. Sed ſi mutuis volueritis ſæuire vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, critis tandem prædæ hoſtibus. MORALE. Docet hic apologus,concordia paruas res creſcere,diſcordia magnas dilabi.

De Ruſtico & Equo.

RVſticus equum vacuũ, aſinumq; ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus,equum ſibi onera, vt adiutet,orat, ſi ſaluum velit. Negat facturum equus: aſellus tandem ſarcinæ pondere grauatus, procumbit,moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat, quibus cum ille deprimeretur: me miſerum,inquit, merito meo ſic nunc exerceor,qui dudum laboranti aſino opitulari nolui. MOR. Monemur hac fabella,vt oppreſsis ſubueniamus amicis. Ortus noſtri(inquit Plato) partem ſibi patria vendicat,partem amici.

De Carbonario & Fullonæ.

FVllonem inuitabat carbonarius, vt ſecum in vnis ædibus habitaret. Fullo,non eſt, inquit, mi homo iſtuc mihi vel cordi,vel vtile: vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam,tu reddas tam atra, quàm carbo eſt. MORA. Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur ſceleratorum hominum conſortia, veluti peſtem quãdam,deuitare. Trahunt, inquit Campanus,hominem ſodalicia: commercia enim in mores penetrant, & perinde quiſq; euadit,vt quibus cum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum, adproperat, denique inſidias molitur,premit fortè calcibus anguem. Hic mordere,

ille improuiſo exanimatus malo, Me miſerum,inquit, dum alteri inſidior,ipſe diſpereo. MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam ſuis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore.

BVccinator quidam ab hoſtibus capitur, adducitur: trepidare ille ſupplicare,vt parcāt innoxio, ſe, quando nihil vnquā armorū præter vnā buccinā geſtauerit, hominem nō potuiſſe quidē occidere,nedū voluiſſe. Illi contra murmure tum ſæuo,tū verberibus intonant. Nihil agis ſcelus,maximè noces, atq; nunc hîc trucidabere: quod cum ipſe,vt fateris, ſis rei militaris imperitus,cornu iſto tuo aliorum excitas,cuibrasq; animos. MORA. Grauiſsimè peccāt nōnulli,qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus,vt iniquè agant, cōſuiūt,atq; huiuſmodī quædam ad illorum aures occinūt. Quid etiam dubitas? Ante principem eſſe oblitus es? An nō tibi,quod lubeat, licet: tu legibus maior: in te legirupæ nomē cadere haud poteſt,qui ipſis etiam dominaris legibus: tui nihil poſsident, quod tuum non ſit: tu potes & ſeruare & perdere: tibi fas eſt opibus,dignitāteq; augere, quem viſum ſit. Fas eſt,vbi libuerit, adimere: alios alia vel damnant,vel commendant,tibi nihil non honeſtiſsimum futurum.

De Lupo & Cane.

LVpus cani ante lucem in ſylua forte fortuna ſit obuiam, ſalutat, aduentum gratulatur, denique rogat, quopacto tam ſit nitidus: cui ille, herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſsima, nunquàm ſub dio dormio, tum vniuerſæ familiæ,non dici poteſt,quàm ſim gratus. Næ tu (inquit lupus) multò es feliciſsimus ô canis,cui tam benignus & comis cōtigit herus,quo cum ô vtinam commorari

morari & mihi liceat, nullum me animantium esset vspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, vt hereat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire velit. Stat sententia, lupo libitum est deambulare ad villã, sermones ædunt in itinere iucũdissimos, postea verò cùm illuxit, contritũ canis collum vidẽs lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua istæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis alatrare, obmordereq; nonnunquam, id ægrè ferens herus crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem, lupumq; adorirer, ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hocq; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis cum tua isthac seruitute, mihi mea potior libertas. MORA. Optabilius est in humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mẽsis frui, & obnoxium, trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi accipienda venit, & musitanda iniuria est.

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare, interfecit oues, mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt habeat, quo inedia pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fuga quærere constituunt: sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo vtebatur opera, pepercit herus. MORALE. In quam domum mercẽdis gratia te tradas, vide. Nonnulli humanissimi

ille improuiso exanimatus malo, Me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo. MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur, adducitur: trepidare ille supplicare, vt parcāt innoxio, se, quando nihil vnquā armorū præter vnā buccinā gestauerit, hominem nō potuisse quidē occidere, nedū voluisse. Illi contra murmure tum sæuo, tū verberibus intonant. Nihil agis scelus, maximè noces, atq; nunc hîc trucidabere: quod cum ipse, vt fateris, sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas, cuibrasq; animos. MORA. Grauissimè peccāt nōnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, vt iniquè agant, cōsuiūt, atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occinūt. Quid etiam dubitas? Ante principem esse oblitus es? An nō tibi, quod lubeat, licet: tu legibus maior: in te legirupæ nomē cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus: tui nihil possident, quod tuum non sit: tu potes & seruare & perdere: tibi fas est opibus, dignitateq; augere, quem visum sit. Fas est, vbi libuerit, adimere: alios alia vel damnant, vel commendant, tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

LVpus cani ante lucem in sylua forte fortuna sit obuium, salutat, aduentum gratulatur, denique rogat, quopacto tam sit nitidus: cui ille, herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquàm sub dio dormio, tum vniuersæ familiæ, non dici potest, quàm sim gratus. Næ tu (inquit lupus) multò es felicissimus ô canis, cui tam benignus & comis cōtigit herus, quo cum ô vtinam commorari

morari & mihi liceat, nullum me animantium esset vspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, vt hereat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire velit. Stat sententia, lupo libitum est deambulare ad villã, sermones ædunt in itinere iucũdissimos, postea verò cùm illuxit, contritũ canis collum vidẽs lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua istæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis alatrare, obmordereq; nonnunquam, id ægrè ferens herus crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem, lupumq; adorirer, ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hocq; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis cum tua isthac seruitute, mihi mea potior libertas. MORA. Optabilius est in humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mẽsis frui, & obnoxium, trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi accipienda venit, & mussitanda iniuria est.

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare, interfecit oues, mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt habeat, quo inedia pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fuga quærere constituunt: sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo vtebatur opera, pepercit herus. MORALE. In quam domum mercẽdis gratia te tradas, vide. Nonnulli humanissimi

nissimi sunt heri: multi etenim hodie eo dementiæ prolabuntur, vt vel seruos infortunio malo, & damno libẽter mactent.

De Vulpe & Leone.

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animalis contemplata, trepidare & fugitare: cùm iam tertio obtulisset sese obuiam leo, tantum abfuit, vt metueret quicquam vulpes, vt confidenter illum adiuuerit, salutaueritq;. MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vixi ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VVlpeculæ proles foras excurrerant, ab Aquila comprehensæ matris fidem implorant. Accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat, aquila nactus prædam ad pullos subuolat, vulpes correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur, Cùm iam arborem conscendisset & ipsa, nunc te, inquit, tuosq;, si potes, tuere, trepidans Aquila incendium dum metuit: parce, inquit, mihi paruisq; liberis: tuum quicquid habeo, reddidero. MORALE. Per aquilam potentes, atque audacis animi homines intellige. Per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsq; afficere diuitibus æquè studium est. Verum, quando est fua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè vlciscuntur iniuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus, anseribusq; fata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruum, nec anserem esse, sed auiũ omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper in-

inſeruire, eundemq; ſenio confectum alere conſueuerit. Agricola,horum,inquit,nihil me fugit, verum cum nocentibus poſtquam te cepimus,cum his quoq; morieris. MORA. Qui flagitium committit, & is, qui impuris ſe adiungit ſocium,pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad Gallum comedendum Catus, non ſatis autẽ habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit,obſtreperam eſſe auem dictitans,vt pote quæ voce tã acuta noctu dormiẽtes homines expergefaciat. Ille ſe innocentem ait,cùm ſic excitet in opere mortales. Catus contra intonat: Nihil agis ſceleſte,cum matre rem habes, nec ſorore abſtines. Id Gallus quoque expurgare cum niceretur. Nec hoc,inquit perſeuerantiùs ſæuiens catus, quicquam facis,tu mihi hodie diſcerpêris. MORALE. Vetus dictum eſſe ait Guilhelmus Goudanus, vt canem cedas,facile inueniri baculum. Malus, ſi libitum fuerit, quo iure quaque iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PVer æditiore pratulo oues paſcebat, atque per iocum terq; quaterq; lupum adeſſe clamitans, agricolas vndiq; exciebat,illi ſæpius illuſi, ſerio auxilium implorãti dum nõ ſubueniunt,fiunt oues præda lupo. MORALE. Si mentiri inſueuerit quiſpiã,huic,ſi quando verum narrare occeperit,haud facilè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus eſt ille apud Hor. de Plano ſcurra ioc⁹,

Nec ſemel irriſus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum,licet illi plurima manet
Lachryma,per ſanctum iuratus dicat Oſirim,
Credite,non ludo,crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum vicinia rauca reclamat.

De

De Aquila & Coruo.

RVpe editissima in agni tergum deuolat Aquila: videns id coruus, imitari (velut simius) gestit aquilã, in arietis vellus se dimittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus proijcitur pueris. MOR. Non aliorum, sed sua se quisq; virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Hor. Id velis, id tentes, quod possis.

De Cane inuido & Boue.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis, venit bos, vt comedat. Ille sese surrigens prohibere. Bos, dij te cũ tua isthac iuuidentia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec eo me vesci sinis. MOR. Eo sunt ingenio pleriq;, vt alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De Cornice & Oue.

STrepitat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis inquit, cani si sic obstreperes, ferres infortuniũ. At cornix, scio quibus insultem, placidis molesta sæuis amica. MOR A. Impotenti & syncero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisq;, nocentis verò, præferocis hominis aures adstrepit nemo.

De Pauone & Luscinia.

PAuo apud summi Iouis sororem & cõiugem Iunonem queritur, Luciniam suauè cantillare, sed ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno, dos sua à dijs cuique. Luscina cantu, tu plumis longè superas, vnumquemque sua sorte decet esse contentum. MOR. Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neq; maiora quæsierimus. Superi temerè agunt nihil.

De Mustela & muribus.

MVstela præ senio viribus carens mures iam ita, vt solet, insequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinæ

farinæ ſe colliculum illatebrat,ſic ſperans fore,vt citra laborem venetur.Accurrunt mures,& farinam eſitare dum cupiunt ad vnum omnes à muſtela vorantur. MORA. Vbi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit,ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmonius ſubinde dicere ſolebat,quo non perueniret Leonina pellis,vulpinam aſſuendam eſſe,quod ſic lucidius dixeris:vbi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RVſticus quidam ex malo,quam in proximo habebat agello, ſapidiſsima quotannis legebat poma, hero lecta donabat vrbano:qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſe tranſtulit:ea veterrima repente exaruit,atque ibi poma pariter & malus periêre . Quod cùm patrifamilias nuntiaretur,heu difficilè eſt,inquit, annoſam tranſplantare arborem, ſatis ſuperque fuerat,ſi frenos meæ nouiſſem imponere cupiditati,fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus.

Roſticus ex malo dulciſsima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona ſolebat hero.
Aſt herus illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At,quia malus erat ſenior,tranſlata repentè
Aruit,& proles cum genetrice obijt.
Heu malè transfertur ſenio cùm induruit arbor,
Inquit herus,fuerat carpere poma ſatis.

MORALE.

Qui nimium ſapiunt,atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt:cohibet qui ſua vota,ſapit.

FA-

De Aquila & Coruo.

RVpe editiſsima in agni tergum deuolat Aquila: videns id coruus, imitari (velut ſimius) geſtit aquilã, in arietis vellus ſe dimittit, demiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus proijcitur pueris. MOR. Non aliorum, ſed ſua ſe quiſq; virtute æſtimet. Tuo te pede metire, inquit Hor. Id velis, id tentes, quod poſsis.

De Cane inuido & Boue.

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis, venit bos, vt comedat. Ille ſeſe ſurrigens prohibere. Bos, dij te cũ tua iſthac iuuidentia perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec eo me veſci ſinis. MOR. Eo ſunt ingenio pleriq;, vt alijs inuideant, quod ipſi mentis inopia aſſequi nequeunt.

De Cornice & Oue.

STrepitat in ouiculæ dorſo cornicula. Ouis inquit, cani ſi ſic obſtreperes, ferres infortuniũ. At cornix, ſcioquibus inſultem, placidis moleſta ſæuis amica. MOR. Impotenti & ſyncero perpetua eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſsimus quiſq;, nocentis verò, præferocis hominis aures adſtrepit nemo.

De Pauone & Luſcinia.

PAuo apud ſummi Iouis ſororem & cõiugem Iunonem queritur, Luciniam ſuauè cantillare, ſed ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno, dos ſua à dijs cuique. Luſcina cantu, tu plumis longè ſuperas, vnumquemque ſua ſorte decet eſſe contentum. MOR. Quæ diui largiuntur, grato ſumamus animo, neq; maiora quæſierimus. Superi temerè agunt nihil.

De Muſtela & muribus.

MVſtela præ ſenio viribus carens mures iam ita, vt ſolet, inſequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinæ

farinæ ſe colliculum illatebrat,ſic ſperans fore,vt citra laborem venetur.Accurrunt mures,& farinam eſitare dum cupiunt ad vnum omnes à muſtela vorantur. MORA. Vbi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit,ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmonius ſubinde dicere ſolebat,quo non peruenire Leonina pellis,vulpinam aſſuēdam eſſe,quod ſic lucidius dixeris:vbi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RVſticus quidam ex malo,quam in proximo habebat agello, ſapidiſsima quotannis legebat poma, hero lecta donabat vrbano:qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſe tranſtulit:ea veterrima repente exaruit,atque ibi poma pariter & malus periêre . Quod cùm patrifamilias nuntiaretur, heu difficilè eſt,inquit, annoſam tranſplantare arborem, ſatis ſuperque fuerat,ſi frenos meæ nouiſſem imponere cupiditati,fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus.

Roſticus ex malo dulciſsima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona ſolebat hero.
Aſt herus illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At,quia malus erat ſenior,tranſlata repentè
Aruit,& proles cum genetrice obijt.
Heu malè transfertur ſenio cùm induruit arbor,
Inquit herus,fuerat carpere poma ſatis.

MORALE.

Qui nimium ſapiunt,atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt:cohibet qui ſua vota,ſapit.

FA-

De Leone & Rana.

AVDIRE vocem viſus leo, proſilijt, ſubſiſtit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans, egreditur tandem aquis ranula. Leo depoſito metu appropians, beſtiolam proculcat pedibus. MORA. Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Guilh. Goud. verſa fabula de partu montium.

De Formica.

SItiens venit ad fontem, vt biberet, formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo, columba. Ramum conſcendens formica, ſeruatur. Adeſt, columbam vt capiat, auceps, non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba. MORA. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendã eſſe gratiã.

De Auibus.

GEns auium cùm liberè vagaretur, optabat ſibi dari regem. Pauo ſe in primis dignũ, qui eligeretur, putabat, quia eſſet formoſiſsimus. Hoc in regem accepto, Pica, ô rex, inquit, ſi te imperante Aquila non præſtrenuè (vt ſolet) inſequi cœperit, quò illam modo abiges? quo nos pacto ſeruabis? MOR. In principe non tam forma, quam corporis fortitudo ſpectanda eſt, & prudentia.

De Aegroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia perijt. MORA. Bibacitatem & libidinem niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad ſenectutẽ, aut perbreuem eſt habiturus ſenectutem.

De

De Leone & alijs.

LEo,asinus,vulpes eunt venatum:capitur ampla venatio,capta partiri iussa. Asino singulas singulis partes ponente,irrugit leo,asinum rapit,ac laniat.Postea vulpeculæ id dat negotij,quæ astutior,cùm leoni lẽgè optima posita parte, sibi vix minimam particulam reseruasset, rogat leo,à quo sic docta sit,Cui illa,huius me,inquit,calamitas docuit,mortuum asinum ostendens. MORA. Felix,quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo.

FEneſtra prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs incessere audebat.Cui lupus,non tu(ait)sceleste mihi conuiciaris,sed locus. MORA.Et tempus & locus sæpè audaciam addunt homini.

De Asino.

ASinus de hortulani sæuitia quærens, Ioui supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegularium.Apud quem cùm tegulas,granioraque tergo vectaret onera,accessit rursus Iouẽ: orat dari,qui mitior sit.Ridere Iupiter. Ille tamen non desistit instare, orare vsque adeo,donec perpelleret. Dat ille coriarium,quem vbi pernouit asellus:me miserum,inquit,qui dum nullo sum contentus domino,in eum inciderim,qui nec corio quidem meo,quantum auguror, parcet. MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet)veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat Ancillas complures, quas quotidie antequam luceſceret ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotij commotæ tædio,gallum obtruncant,sperantes iam necato illo in medios

dios sese dies dormituras. Sed hæc spes miseras frustrata est: hera enim, vt interemptũ gallum resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet. MOR. Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est:

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charibdim.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putat equum, quòd pinguis esset, & in ocio degeret: se verò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidieque ferendis oneribus aut immiti hero exerceretur. Haud multò post ad arma conclamatum est, tum equus non equitem dorso, non frænum reppulit ore, nec telum corpore. Hoc viso asinus magnas dijs gratias agebat, quod non equum, sed asinum fecissent. MORA. Miseri sunt, quos vulgus beatos iudicat: & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt, non considerans in quantas rex sollicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De Leone & Capra.

EDita rupe ambulantem capram forte cõspicatus leo, monet, vt potius in viride pratum descendat. Capra, facerem fortasis, inquit, si tu abesses, qui mihi non istuc suades, vt ego inde vllam capiam voluptatem, sed vt tu habeas, quod vores, famelicus. MOR. Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture & Auibus.

AVium se natalem celebrare adsimulat vultur, auiculas ad cœnam inuitat. Veniunt pleræque omnes, venientes magno plausu, fauoribusque accipit, acceptas laniat vultur. MORALE. Non sunt amici omnes qui blan-

blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant, latet sub hoc melle venena.

De Anseribus.

ANseres vna cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant.

MOR. Expugnata ab hostibus vrbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt, quàm vsui.

De Ioue & simia.

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos æderet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est amantiũ. Concurritur ad Iouem vndiq; aderat iam alituum, pecudumq; genus, inter quos & simia deformes catulos brachio gestans, cùm adueniisset, à risu temperare nemo potuit, quin etiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia: imò, inquit, nouit & Iupiter iudex noster, catulos meos magnoperè omnes quotquot adsunt, præcellere. MOR. Suum cuique pulchrum, vt est adagium: Et alibi apud Theocritum in Aeglogis, Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLAE ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstvs olim atque adeò insolentiæ plena quercus, arundinem agressa est, si nunc, inquiens, pectus animosum tibi, procede agedum ad pugnam, & noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet. Arũdo

quercus cantum,exultationem, fortitudinisq; iactationē vanam nihil mirata,sic respondit.Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis,tempestates tamen pexuinco sonoras,tu,si semel vasto rex Aeolus antro luctantes emiserit ventos, concides,& mihi tum rideberis. MOR. Declarat hæc fabula nō eos semper fortissimos esse,qui etiā nulla lacessiti iniuria alijs insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator iacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecratque captiuus,se minutulum vti abire sinat,& adolescere,vt postea maiore potiatur. Piscator,ego,inquit,spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper vt quicquid possem,mallem auferre potius in præsentia. MORALE.

Hæc nos admonet fabella, ne certa vnquam incertorum spe vnguibus amittamus.Quid enim stultius(vt est apud Ciceronem)quàm incerta pro certis habere?

De Formica & Cicada.

APpetente hyeme,frumentum in areolam ad solem trahebat formica videt id Cicada adcurrit, rogitat granum.Formica inquit,cur non tu meo exemplo æstate trahis, quodcunque potes,atq; addis aceruo. Respondet illa,sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica.Si,ait,æstate cantitare soles,merito nunc esuris.

MOR. Monemur hac fabula,dum adhuc robur corporis adest,quærere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus.Per hyemem senectutem intellige, per æstatem adolescentiam,& florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

LEonem fugitabat taurus, in hircum incidit, is cornua & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus iræ tau-

taurus: Non tua, inquit, in rugas cõtracta frons me territat, sed immanẽ metuo leonẽ, qui nisi tergo hęreret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem. MOR. Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

FABVLAE ANIANI GVILIELMO HERMANNO D. AVGVSTINI ORdinis Canonico interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NVTRIX minatur puerum plorantem, ni taceat, dare lupo. Lupis id fortè audit, spe cibi manet apd fores. Puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lupus in syluam ieiunus, & inanis. Lupa vbi sit præda sciscitabatur. Gemebundus ille, verba, inquit, mihi data sunt. Puerum plorantem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit. MOR. Fœminæ non adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

COeperat testudinẽ tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, præmium poscit. Non habentẽ fodit vnguibus. Ita testudo, quæ concupijt videre astra, in astris vitam reliquit. MOR. Tua sorte fis contentus. Fuêre nonnulli, qui, si manssissent humiles poterant esse tuti, facti sublimes inciderunt in pericula.

De Cancris matre & filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum vt eat. Filius respõdit: Mater, inquit, I præ, sequar. MOR. Nullum reprehenderis vitij, cuius ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & ventus aquilo certant,vter ſit fortior. Conuentum eſt experiri vires in viatorem, vt palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horridiſsimo nymbo viatorem aggreditur,at ille non deſiſtit amictum gradiendo duplicans.Adſunt vices ſolis, qui nymbo paulatim euicto emolitur radios.Incipit viator æſtuare,ſudare,anhelare:tandem progredi nequiens,captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore abiecta mantica reſedit. Ita ſoli contigit victoria. MORALE.

Qui cum certes, etiam vide. Nam & ſi tu fortis es, eſt fortàn alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior,vt conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino.

ASinus venit in ſyluam,offendit exuuias leonis:quibus indutus redit in paſcua,greges armentaque territat,& fugat. Venit qui perdiderat,quæritat ſuum aſinum.Aſinus viſo hero occurrit.At herus præhēſis,quæ extabant, auriculis,alios licet, inquit, fallas, ego te aſelle mi probè noui. MORALE.

Quod non es,ne te eſſe ſimules. Non doctum,cùm ſis indoctus:non diuitem,non nobilem, cùm ſis pauper & ignobilis,te iactes.Vero enim comperto,rideberis.

De Rana & Vulpe.

RAna egreſſa paludem, in ſyluis apud feras medicinam profitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere.Cæteris habentibus fidem illuſit vulpes.An hæc,inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os. Quin curet ſeipſam.Sic illuſit vulpes. Eſt enim ranæ os cæruleo colore. MORALE.

Stultitiæ eſt profiteri,quod neſcias,& ridiculum.

De

De Cane mordaci.

CAni ſubinde homines mordenti, vt ſibi quiſq; caueret, alligârat dominus nolã. Canis ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam ætate, atq; auctoritate grauis monẽs eum ne erret. Nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus. MOR. Glorioſus interdum ipſi ſibi ducit laudi, quod eſt vituperio.

De Camelo.

CAmelus ſui pœnitens, quærebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermen obiectum cæteris animalibus. Orat Iouem donari ſibi cornua. Ridet Iupiter ſtultitiam cameli, nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurrat. MORALE.

Sit quiſq; fortuna contentus ſua. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis & Vrſo.

DVo amici faciunt iter, occurrit in itinere vrſus. Vnus, conſcenſa arbore, pericula euitat. Alter, cùm ſpes fugæ non erat collidit ſe humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, vrſus, qui mortuis parcit, ratus cadauer eſſe, innocuus diſcedit. Percunctanti poſtea ſocio, quídnã beſtia dixiſſet iacenti in aurem, hoc monuiſſe ait ne vnquam cum illiuſmodi amicis iter faceret. MORA.

Rara auis in terris, nigroq; ſimillima cygno, fides eſt.
Verum amicum res aduerſæ & pericula monſtrant.

De Equite caluo.

EQues caluus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Borea, ac, dum malè obſeruat capillatum galerum, ſubitò apparet caluicies. Tollit

lit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos? cùm olim defluxerit, qui fuerunt mei? MORALE.

Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit: molestũ est nescire homines, quando debeant prodire cum galea.

De duabus ollis.

DVæ ollæ stetêre in ripa, altera erat lutea, altera ærea, vtranque tulit vis fluuij. Luteæ collisionem metuenti respõdit ærea, ne quid timeat, sese, enim, ne collidantur, satis curaturam. Tum altera: seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen collisérit, cum meo vtrunque fiet periculo. Quare certum est à te separari. MOR. Satius est viuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

RVsticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurũ, gratias agit telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna vidẽs nihil honoris haberi sibi ita est secum locuta. Thesauro reperto, stolidus mihi non est gratus, at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit. MOR. Beneficio accepto grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est, etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro & Capro.

FVgit leonem taurus, venit ad spelunçam, quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat caper. Tum ijs verbis bos emugit. Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam: verùm, si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (vt est fortuna mutabilis) miseris redierit fœlicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

De Simia & eius prole.

OMneis animantes suo conspectui Iupiter adesse iusserat, cuius nam soboles esset pulcherrima, iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cuius equidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit: Maneat, cui fauet Iupiter victoria. Meo tamẽ iudicio, hic meus natus est bellus, & omniũ natis iure præferendus. Hoc dicto, subrisit Iupiter. MOR. Et nos & nostra nobis placent, sed de nobis & de nostris factis, aliorum sit iudicium ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

De Pauone & Grue.

PAuo & grus vnà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem formosis esse pennis, se tamen, dum vix tectis superuolat pauo animoso volatu penetrare nubes. MOR. Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet, quo careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur. Dumq; fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine, miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad notum, ad boream, ad omnẽ flatum. Nec mirum esse, quod quercus exciderit, quę non cedere, sed resistere concupiuit. MORALE.

Potentiori ne resistas, sed hũc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus poëtarum Virgilius.

Nate dea, quo fata trahunt, retrahuntque, sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese vnam ait bellum cõfecturam. Pergit venator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percunctatur vulpes, quisnam valentem beluam tam valde vulnerasset. Respondet, se auctorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se coniecturã, aliquem fuisse virum. MORA. Fortes plerunque sunt temerarij, & ars vim, & ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

QVatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutum, & commune periculum. Videt leo simul pascentes, etsi esurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat. MOR. Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumo.

FErtur olim abies despicere dumos, iactat se proceram, locari in ædibus, cum velo stare in nauibus, dumos autem humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorum quidem talè fuit responsum: Tu sane abies tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis: verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cùm tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem. MORA. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nunc

dicam

dicam,hæc ſecura eſt, ac tuta:illa nec extra metum eſt, nec caret periculo.Horatius canit in lyricis.

Celſæ grauiore caſu
Decidunt turres,feriuntq; ſummos
Fulgura montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SVbductus hamo piſciculus,orat piſcatorẽ ſe demitti.Ait modo ſe à matre fuſum , atq; mẽſam cùm ad huc minutus ſit,non multũ iuuare.Si dimittat, poſtea grandem vltrò ad hamum eius rediturum . Piſcator,negat ſe dimittere prædam certam,licet exiguam . Quid habeam,inquit,ſcio,quid ſim habiturus,neſcio . Ego ſpẽ pretio non emo. MORALE.

Certum præſtat incerto , præſens futuro : & ſi nonnũquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite & pullis eius.

ALes poſitos in ſegete pullos monet , vt dum ipſa ab eſt, diligenter attendant , ſi fiat ſermo de occatione. Redeũti à paſtu matri, pulli anxij narrãt dominum agri operã illam mandaſſe vicinis.Reſpondet,nihil eſſe periculi.Itẽ alio die trepidi aiunt,rogatos ad metendum eſſe amicos.Iterum iubet illa, vt ſint ſecuri.Tertiò vt audiuit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare, iam,inquit, tẽpus eſt,vt fugiamus. Vicinos & amicos non timui , quia non venturos ſciui. Timeo dominum:illi enim res eſt cordi. MOR. Socordes alienis in rebus pleriſq; ſumus . Quod ſi quid rectè curatum velis,alteri ne mandes,ſed cures ipſe.

De Auaro & Inuido.

DVo homines orabant Iouem , cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo , per hunc, vt eorum votis

ſatis

satis fiat: dat hic vtrique optandi liberam facultatem, hac conditione, vt quodcunque petisset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca. Et duplum accepit socius. Porro inuidus hoc petit, vt ipse vno priuetur oculorum, lętus socium mulctandum esse vtroque. MOR. Auaritiam quid possit satiare? Inuidia verò dementius nihil, quæ dum modo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

VIdit Leo pendere dumosa de rupe capellam: suadet descendere, vt in campo thymum salicesque carpat. Recusat capella descendere, verba quidem eius haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans. MOR. Cogita quis quid suadet. Multi suadent vtilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Vrna.

SItibunda cornix repperit vrnam aquæ, sed erat vrna profundior, quàm vt posset à Cornice aqua cõtingi. Conatur effundere vrnam, nec valet. Tũc lectos ex arena scrupulos iiectat, hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit. MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.

De Leone & Venatore.

LItigat Leo cum venatore, suam præfert fortitudinem hominis fortudini. Post longa iurgia, venator ducit leonem ad Mausolum, in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicij: homines enim sculpere, quod vellent, ait: quod si & leones forent artifices, iam virum sculptum iri sub pedibus leonis. MORALE. Quisque quod

poteſt,& dicit, & facit, quod ſui parti, & cauſæ putat prodeſſe.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit rupto fune incidiſſe in aquas vrnam auri. Homo euxit ſe,inſilit in puteum, quærit. Vaſe non inuento conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam inuenit tunicam. Puer quippe ſublata tunica fugerat. MOR. Falluntur interdũ,qui fallere ſolent.

De Ruſtico & Iuuenco.

ERat ruſtico iuuencus, vinculi omnis,iugiq; impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua: cornibus enim petebat. Tum iungit non currui,ſed aratro, ne,vt ſolet, iterum pulſaret calcibus: ſtiuam ipſe tenet, gaudens induſtria effeciſſe, vt iam foret tutus & à cornibus,& ab vngulis. Sed quid euenit? Taurus ſubinde reſiſtens,ſpargendo pedibus,os, caputq; ruſtici opplet arena. MORALE. Sunt nonnulli ſic intractabiles,vt nulla queant arte,nullo conſilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus,qui Deus nemorum olim eſt habitus, viatorẽ niue obrutum,atque algore enectum miſertus,ducit in antrum ſuum,fouet igni. Spirãtem autem in manus, percunctatur cauſam. Qui reſpondẽs,vt calefiant,inquit. Poſtea cùm accumberent, ſuffiat viator in polentam. Quod cur faceret interrogatus,vt frigeſcat,inquit. Tum Satyrus continuo viatorem eijciens: Nolo, inquit, in meo ſit antro,cui tam diuerſum eſt os.

MORALE.

Caue ſit in tuo conuictu homo duplici ore,quiq; in ſermone eſt proteus.

De

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes, rusticus præcidit auriculam. Iterum deprehenso, præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem destinatum lautitiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio belua, nusquam appareret cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, villicus respondet: Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

MORALE. Multorum hominum tam est excors vita, vt, an cor habeant, possis ambigere.

De Tauro & Mure.

MVs tauri pedem momorderat, fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt. Irridet eum mus, Quia, inquit, robustus, non idcirco quẽuis contempseris. Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus. MORA. Tritum illud est verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim: **No man shall dispraise hys enemye.** Latine sic: Nemo suum hostem floccipendat.

De Rustico & Hercule.

RVstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo, ineptè, inquit flagella equos, & ipse innitere rotis atque tũ Herculem voca: tum enim aderit Hercules vocatus.

MORA. Nil prosunt ociosa vota, quæ sine Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse, tum iuuabit te Deus.

De Anser.

FVit Anser qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula. Dominus, vt subito fiat dives, anserem iugulat, sperans

ſperans intus latêre gazam. Sed anſere inuento vacuo, ſtupet miſer, anxieque de hinc ſuſpirat, at plangit & rem & ſpem perijſſe. MORALE.

Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimij. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura, quàm decet, quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sequiente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laboraſſe. MOR.

Qui ſegnis eſt in iuuenta, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & de duobus eius natis.

SImia, vt ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis. Atq; cùm incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit vlnis, quem dum præceps fugitat, collidit petræ, atq; enecat: neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis. MOR. Solet cuenire, vt ipſi parentes filio, quem temerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi, eo, quem minus amarunt, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Boue & Iuuenco.

BOs iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus arboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Iactat ſe iugi, at vinculi inſcium, ſe liberum, ſe otioſum: illi attritum eſſe labore collum. Denique ſe glabrum, ac nitum: illum eſſe hirtum & ſqualidum. Senior tum quidem nihil cõtrà, ſed breui poſt tempore videt hunc inſultorem duci

ad

ad aras,ac tum hiſce verbis affatur. Quo tua mollis vita peruenit? ſecurum iſtud otium redijt ad ſecurim. Iam ſaltem,vt opinor, potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur,quam otium,quod nunc te traxit ad necem. MO. Ad vitam rectè gerendam opus eſt labore & vigilantia. Socors autem,& voluptati deditus,ſuarum rerum,quem nolet,ſortietur exitum.

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni,iocatur. Quid tu miſer exhauſtus inedia percurris ſyluas & deuia? Me ſpecta pinguem,ac nitidum, atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum Leo: Habes tu quidem tuas epulas,ſed habes ſtolidè etiam vincula. Tu ſeruus eſto, qui ſeruire potes:equidē ſum liber,nec ſeruire volo. MOR. Pulchrè reſpōdit leo: quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.

De Piſcibus.

PIſcis fluuialis vi fluminis correptus eſt in mare. Vbi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc Phoca, ſed ait: Tūc ſore iudicium nobilitatis,ſi cum Phoca captus portetur ad forum,ſe emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe. MORALE. Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ,vt ſeſe ipſi prędicent & iactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi,at excipitur cum auditorum riſu.

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus deſpectis,intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula. Suadet nō ſuperbire. Dicens illi quidem ſpecioſam eſſe pellem,ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem. MORALE. Diſcrimen eſt bonorum,& ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ,vtriuſque illis animi bona præferantur oportet.

APO-

APOLOGI EX CHILIADIBVS ADAGIORVM ERASMI desumpti.

Ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CVM aliquando Pardalis vulpem præ se contemneret, quod ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, respondit vulpes: Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute. MOR. Neque verò paulò satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

CVm aliquando Vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret sibi varias esse technas, adeo vt vel peram haberet dolis refertam. Felis autem responderet, sibi vnicam duntaxat artem esse, cui fideret, si quid esset discriminis. Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsilijt, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capiatur. MORA. Innuit fabula præstabilius esse nonnunquam vnicum consilium, modò id sit verum, & efficax, quam plures dolos, consiliaque friuola.

De Rege & Simijs.

REx quidem Aegyptius aliquot Simias instituit, vt saltandi rationem perdiscerent: vt enim nullum animal ad figurã hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos, aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ, saltare cœperunt, insignibus indutæ purpuris, ac personatæ. Multoq; jam tempore maiorẽ in modum placebat spectaculũ,

dones

donec è spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clã. culum in sinu gestabat, in medium adiecit: ibi statim simiæ, simul atq; nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerunt, ac repentè è saltatricibus in simias redierunt, contritisque personis, & dilaceritatis vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu. MORA. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribns.

DVo quidam cùm in desertis locis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, vter eorum, vti suum, domum abduceret. Nã vtrique pariter à fortuna videbatur obiectus. Hac interim de re illis inuicẽ altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eorum potitus est. MORA.

Quidam à præsentibus commodis, quibus ob insciitiam vti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot iacto reti testudines eduxerunt, eas cùm essent inter se partiti, neque sufficeret omnibus comedendis. Mercurium forte accedentem inuitarunt ad conuiuium: at is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocari, sed vt eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitque, vt ipsi suas testudines ederent, quas cœpissent. MOR. Nonnulli posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus seruitutem abrupto loro in syluam aufugerat, illic fortè repertum Leonis exuuium corpori applicabat suo, atque

atque ita pro leone sese gerebat, homines pariter ac feras voce caudaq; territans. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus, hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam cumas profectus, qui sępenumero viderat leonem & asinum, atque ob id non erat difficile dignoscere, aurium prominentium indicio, neq; nō alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominoque agnoscenti reddidit. Verum autem non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimauerat. MORALE. Haud facile tegimus vitia, quę à puero nobiscum adoleuerunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquila cœpit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit vbinam Aquila nidum collocasset: adrepsit Scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius domiciliū commutasset, neque quicquam proficeret, Iouem patronum adijt, exponit calamitatem suam: is iubet, vt suo in gremio ponat oua, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinusque prorepsit partinax Scarabeus, haud quaquam sentiente Ioue. Deinde vbi videt oua commoueri Iupiter, neque satis animaduertit vnde, territus rei nouitate, excusso gremio in terram deiecit. MOR. Monet hæc fabula neminem quantumuis pusillū contemnendum esse.

De Simijs & Pardale.

IN Mauritia Simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura Simijs infestissimum, quas tamen viribus assequi non potest, nimirum illis in summas ar-

bores ſubuolantibus. His itaq; dolis in eas vtitur. Sternit ſe ſupinam ſub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit ſeſe. Gaudent eo ſpectaculo ſimiæ conſidentes in arbore: deinde vbi iam mortuam arbitrantur, vnam aliquam emittunt exploraturam, num verè mortuus ſit hoſtis. Illa cautim & pedetentim accedens, vbi nullum vitæ videt argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitante, demum audet etiam conſcendere. Quod ſimul ac reliquæ ſimiæ conſpexerunt, iam depoſito omni metu deſcendunt, & Pardalim omnia ferentem, circunſultant: poſtremò conculcantes ludibrij cauſa donec ſentiens illas iam ſaltando defatigatas, de repente reuiuiſcens, aliam dentibus, aliam vnguibus corripit, dilaniatque, ac deuorat. MOR. Hoſtem ſimulantem vires deficere, ſummopere fugiendum eſſe.

De Satyro & ruſtico Aniani fabula,
Eraſmo quoque interprete.

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſeuiente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret, is reſpondet, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi, extructo foco appoſita menſa, in pultem feruidam rurſum inflaret, magis etiam admiratus ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi vellet: vt pultem, inquit ille, nimiũ feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à menſa, quid ego audio, inquit, Tu eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis, neque enim mihi ratio eſt cum huiuſmodi homine commune habere hoſpitium. MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modo vituperant.

Is, qui emendandis ijs fabulis præfectus fuit, ſequentes apologos

pologos ex varijs, & his optimis auctoribus collegit, vt à pueris quoquo legerentur, quibus nunquam est bene satis instructa, atque copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARVM GELLII APOLOGVS Aesopi Phrygis, memoratu non inutilis.

AESOPVS ille à Phrygia fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cum, quæ vtilia monitu suasuque erant, non seuere, non imperiose præcepit, & censuit, vt philosophis mos est, sed festiuos, delectabilesq; apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas in mentes animosque hominum cum audiendi quadam illecebra inducit, velut hæc eius fabella de auiculæ nidulo, lepidè atque iucundè præmonet, spem fiduciámque rerum, quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed in semetipso habendam. Auicula, inquit, est parua nomen est Cassita, habitat, nidulaturq; in segetibus, id ferme temporis, vt appetit messis pullis iamiam plumantibus. Ea Cassita in sementes quoque forte concesserat tempestiuiores: propterea frumentis flaueſcentibus pulli etiam tunc inuolucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, si quid ibi nouæ rei fieret dicerétúrue, animaduerterent, idque vti sibi, vbi rediſſet, renuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium adoleſcentem vocat, &, vidésne, inquit, hæc ematuruiſſe & manus iam postulare? Idcirco die crastino, vbi pri-

mum dilucidabit, fac amicos adeas & roges vt veniant, operam mutuam dent,& messem hanc nobis adiuuent. Hæc vbi ille dixit,discessit:atque vbi redit Casita, pulli trepiduli circumstrepere,orareque matrem, vt statim ii properet, atque alium in locum sese asportet:nam dominus,inquiũt,misit qui amicos rogaret, vti luce oriente veniant, & metant. Mater iubet eos à metu otiosos esse.Si enim dominus,inquit, messem in amicos reijcit, crastino seges,nõ metetur, neq; necesse est hodie vti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat, dominus quos rogauerat operitur.Sol feruet,& fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, amici isti,inquit,magnam in partem cessatores sunt,quin potius imus & cognatos & affines,vicinosque nostros oramus,vt adsint cras tempore ad metendum. Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciant. Mater hortatur,vt tum quoque sine metu, ac sine cura sint,cognatos, affinesque nullos fermè tam esse obsequibiles,ait,vt ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant. Vos modo, inquit, aduertite, si modò quid denuò dicatur.Alia luce orta,auis in pastum profecta est,cognati,& affines operam,quam dare rogati sunt,supersedent. Ad postremùm igitur dominus filio, valeant, inquit, amici cum propinquis,Afferes prima luce falces duas,vnam egomet mihi,& tu tibi capies alteram, & frumentũ nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit,tẽpus,inquit,est cedendi,& abeundi,fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit.In ipso enim iam vertitur,cuia est res,non in alio,vnde petitur. Atq; ita Casita nidum migrauit, & seges à domino demessa est.Hæc quidẽ est Aesopi fabula, de amicorum plerunq; & propinquorũ leui & inani fiducia.

Sed

Sed quid aliud ſanctiores libri philoſophorum monẽt? q̃ vt in nobis ipſis tantum nitamur: alia autem omnia, quę extra nos, extraq; noſtrum animum ſunt, neque pro noſtris, neque pro nobis ducamus. Hunc Aeſopi apologum Quin. Ennius in Satyris ſcitè admodũ & venuſtè verſibus quadratis compoſuit, quorũ duo poſtremi iſti ſunt, quos habere cordi & memoriæ, operæpretium eſſe herclè puto. Hoc erit tibi argumentum ſemper in promptu ſitum, Ne quid expectes amicos, quod tu agere poſsis.

Fabella ex Lamia Politiani deſumpta.

AVes olim propè vniuerſæ Noctuam adierunt, rogaruntque eam, ne poſthac in ædium cauis nidificaret, ſed in arborum potius ramis, atque inter frondes, ibi enim vernari ſuauius. Quin eidem quercum modò enatam puſillam, tenellamque adhuc oſtendebant, in qua ſcilicet molliter, vt aiebant, & ſidere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negauit. Quin inuicem conſilium dedit ijs, ne arbuſculæ illi ſe crederent. Laturam enim quandoque eſſe viſcum, peſtem videlicet auium. Contempſere illæ (vt ſunt leue genus, & volaticum) ſapientis vnius noctuæ conſilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, & frondoſa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, laſciuiunt, ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atque id homines animaduerterant: implicitæ ergo repẽtè omnes pariter miſelle, fruſtrà eas ſera pœnitentia ſubijt, quod ſalubre illud conſilium ſpreuiſſent. Atque hoc eſſe aiunt, cur nũc aues omnes, vbiubi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumuolitant: etenim conſilij eius memores, admirantur eam nunc vt ſapientem, ſtipantq; denſa caterua, vt videlicet

licet ab ea ſapere aliquando diſcant. Sed opinor fruſtrà, imò verò etiam interdum cum magno ipſarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reuerà ſapientes erant. Nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent & oculos & noſtrum, ſapientiam verò non habent. MOR. Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.

Apologus ex ſecundo libro Petri Criniti, de honeſta diſciplina deſumptus.

SAta eſt olim Cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum, & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluuijs, atq; cœli temperamento creuiſſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos & frondes inuoluere audebat ampliora folia, cadentes flores, prægrandia poma, & vireſcentia oſtentans. Itaq; tanto faſtu, atque inſolentia intumuit, vt pinum arborem auſa ſit aggredi: & vides, inquit, vt te ſupero amplis folijs vt virore præſto, & iamiam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quę ſenili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit. Ego hic multas hyemes, calores, ęſtus, variasq; calamitates peruici, & adhuc integra conſiſto: tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & viror omnis abierit. MOR. Secundis rebus non eſſe ſuperbiendum.

Fabula de Coruo & Lupis, ex Ioanne Antonio Campano deſumpta.

COruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, qui eos ſecutus nullo tempore duſtituiſſet, ſociusque fuiſſet: repulſus deinde à lupis tanquam non eos, ſed prædam, cibumque ſecutus,

ſecutus,nec minus luporum,ſi occiderentur,quàm cæterorum animalium exta fuiſſet voraturus. MOR. Non, quid agamus, ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſumus animo,dum agimus.

Altera de partu terræ,ex eodem.

TVrgida olim facta tellus,& mirum in modũ tumida magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metumque exſpectant, alij Typhoëa illum cẽtimanum, alij montes erupturam putabant. Aperitur terra, prodijt mus: & quòd miraculo fore omnibus arbitrabantur, in riſum atque iocum conuerterunt. MOR. Non ſemper credendum promiſsis magnificis.

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio deſumptus.

HVmani artus, cùm ventrem ocioſum viderent, ab eò diſcordàrunt, & ſuum illi miniſterium negauerunt. Cùm eo pacto & ipſi quoque deficerent, & intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra deuidere,& cum eo in gratiam redierunt. MOR. Magnæ res diſcordia pereunt,concordia valent.

De Arione & Delphino fabula elegantiſsima, ex libro XV I. Gellij.

VEtus & nobilis Ario cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra atque inſula Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum, amatumque habuit artis gratia. Is inde à rege proficiſcitur terras inclytas, Siciliam atque Italiam, viſere: vbi eo venit, auréſque omnium, mentéſque in vtriuſque terræ vrbibus demulſit. In quæſtibus iſtic, & voluptatibus, amoribúſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecunia, & re bona multa copioſus, Corinthum

instituit redire. Nauem igitur, & nautas, vt notiores amicioresque sibi, Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauique in altum prouecta, prædæ, pecunieque cupidos, cepisse consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam, cæteraque sua, vt haberent dedisse, vitam modò sibi vt parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum commisertos esse illatenus, vt ei necem adferre per vim suis manibus temperarent. Sed imperauisse, vt iam statim desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus, spe omni vitæ perdita, id vnum postea orauit, vt priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius consolabile. Feros & immanes nauitas prolubium tamen audiendi subit. Quod ornauerat, impetrat. Atq; ibi mox de more cinctus, ornatus, stansque in summę puppis foro, carmẽ, quod Orthium dicitur, voce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus cum fidibus, ornatúque omni, sicut stabat, canebátque, eiecit sese procul in profundum. Nautę haud quaquam dubitantes, quin perisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt: sed nouum, & mirum, & piũ facinus contigit. Delphinum repentè inter vndas adnauisse, & dorso super fluctus edito vectauisse, incolumíq; eum corpore & ornatu Tenarum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthũ petiuisse, talemque Periandro regi, qualis delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eíque rem, sicuti acciderat, narrauisse. Regem istæc parum credidisse, Arionem quasi falleret, custodiri iussisse. Nauitas requisitos ab legato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in ijs locis, vnde venissent, super Arionem: Eos dixisse, hominem cum inde irent in terra Italia fuisse, illumque illic

illic bene agitare,& ſtudijs, delectationibúsq; vrbiũ florere,atque in gratia, pecuniáque magna fortunatũ eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus, & indumentis,cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat,extitiſſe, nautas ſtupefactos, conuictóſque, ire inficias non quiſſe. MOR. Documento eſt hæc fabula,plus aliquãdo inueniri in brutis animalibus elementiæ, quàm in ijs hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII PHORCENSIS APOLOGVS lepidiſsimus.

De Aranea & Podagra.

ARANEA paululum à texendo opere quietior animi relaxandi gratia commodum deambulabat: huic ſe obuiam præbuit podagra, tametſi paſsibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Eius diei itinere vt cum quæ emenſo,non longè aberant ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tychæ nomen indiderant. Vtriq; conſilium fuit,conditionis ſuæ hoſpitem præueſtigare. Aranea non maximopere data opera,in opulenti cuiuſdam ciuis ædes diuertit. Inibi quaquauerſum telas ſuas præpandebat, prætendebátq; retia:aderant ilico,neſcio qui trygodemones,qui textrinam illius demoliebãtur. Momentaneum itaque erat ipſius, quo etiam cunque ſe verteret,ædificium. Nuſquam etenim ſcopariorum oculatas ſcopas poterat effugere. Miſera planè,quæ in tanta rerum omnium affluentia,ſola egebat,proturbabatúrque.Podagra verò mendicabuli inſtar vix tandem egeſtoſi

egeſtoſi cuiuſpiam tuguriolum impetrarat. In id loci cùm decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix fau cibus hianti hydropoterium. Iamqúe diuturno itinere laceſſenti, torus ligneus nullis frõdibus, nullo gramine, ſed præ tenuibus paleis inſternebatur: Atqui dicere non eſt huius inſtituti, quàm conuenerint male membris mollibus, cuticulæ, vt ita dixerim, holoſericæ ſtragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo anguſto ſydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenere rurſum aranea ſimul & Podagra. Prior aranea præteritæ noctis moleſtias, tot locorum commutationes denarrat: nunc hero exprobrãs mundiciem, nunc nimiam ſcopariorum obſeruantiam. Podagra contra de hoſpitis ſui egeſtate complura cõminiſcitur. Nec ociũ habet adminiſtrare araneę liuidas vibices, quas adamantina fulcra, tenellæ culticulæ impreſſerant. Conſilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria: podagram verò diuitum aulas debere ſubingredi, in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit ſententiam. Veruntamẽ tenebris iam creſcentibus, vrbi cuipiam ſeſe approximant. Podagræ inſtituti non immemor pedetentim ſe in nummoſi cuiuſdam domum illatebrauit. Qua commodum ab hero conſpecta, Dij boni qua beneuolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur. Supponuntur, ſubſtruuntúrque olorinæ culcitræ, toralia perdicum ſubalaribus plumis referta: taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Surrentinum: taceo ficedulas, phaſianos, atque eas auiculas, quæ binis ſuperbiunt cordibus. In ſumma nihil delitiarum, nihil voluptatum nõ exhauriebat. Aranea pauperis caſam ingreſſa telas orditur, quaquauerſum parietes interpatent, retia ſuſpendit.

Orbiculari

Orbiculari operi manibus,pedibúsq; incumbit. Reficit abrupta,perficit intercepta. Et vt dicam breuiter,vacua dominatur in aula. Nullas insidias,nullius formidat insultus. Imò vero etiam scopis superior omnibus. Non multo post podagra araneam conuenit, delitias suas fœlicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum,ædificandi,extendíq; libertatem. Placuit tandem hæc vtriusque sententia. Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in diuitũ domos araneam in pauperũ tuguria debere diuertere. MOR. Apologus hic tametsi ad vsus varios accommodari queat,id tamen in primis declarat,alium alio loco fortunatiorem esse. Præterea morborum domicilium esse diuitum aulas. Ad vltimum nusquam libertatem maiorem,quam vbi diuitiarum minus.

Laurentij Abstemij viri elegantis & amœni ingenij Fabulæ elegantissimæ, nuper per clarissimum poëtam & philosophum Gargetium emaculatæ.

DOMICIVS PALLADIVS SOVRANVS POLLIONI VADIO, SACERdoti venerando. S. D. P.

IAM pridem tuo sermoni de Abstemio frequenti literarum confessu Pollio venerande non inuitus interfui. Cùm minimè prætextatis (vt ita dicam) laudibus hominem celebrares adeoque in arcem euasisti, vt nemo, mea sententia, eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde in secedens diu hæc omnia mecum animo volutabã,vnde tanta conflueret laudationis abũdantia, vnde tanta non vulgaris obseruatio emaneret, vnde deniq; amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio

dubio non aliunde, mecum tandum collegi, quàm ex præclaræ eius virtutis nomine proficiſci, cuius quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuũq; animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque inuidia, neque aliquo alio liuore deuincitur. Siquidem omnes quas meretur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio, imo ad alias ipſas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, ſingularemque doctrinam vltrò accedis, idque haud ab re, cùm pater omnium elegantiarum, atq; idem leporũ omnium meritò ſit, & habeatur. Et vt hæc clariora luce, non officij gratia, autem temerè dicantur quotidie, quemadmodum aliqua eius laborum monimenta exiſtere videmus, quæ vndique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſsimíſque ſententijs ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicua, & inſignis eius ingenij amænitas nõ abſque laude maxima redũdare videtur. Quare non vereor, vt is remiſſo cuiuſcunque animo peſſum eat, Abſtemioq; (abſit inuidia verbo) omnium quàm iucundiſsimo detrahatur. Cui & te & me ab tanti nominis celebritatem nulla vnquam in re defuturos eſſe liquido conſtabit. Vale.

LAV-

LAVRENTIVS ABSTEMIVS OCTAVIANO VBALDINO COMITI Mercatelli. S. P. D.

EDITVRVS hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularũ Hecatomythium nũcupaui, multum diuque dubitaui Octauiane Principes inclyte, tuóne eum nomini potiſsimum dedicarem. Nam cùm tuam in me non ſine plurimis beneficijs perſpicerem beneuolẽtiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi deuouere, ingratiſsimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cum tuorum in me officiorum numerum, diuinasque virtutes tuas mecum ipſe reuoluerem, indignum tantis meritis, tantaque ſapientia muniſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tãdem dubitationem meam amouit humanitas & prudentia tua, qua non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem ſoles inſpicere. Addit mihi quoque animum Guidus Vbaldus clariſs. Dux, & princeps meus omni laude maior qui opuſculum meum de nonnullis locis obſcuris ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & ſerena fronte ſuſcepit, vt ſperare merito poſſem, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic agens legatus, non ſolum patritia nobilitate, verumetiam bonarum artium ſtudijs clarus, & Carolus Verardus Cæſenas Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Vrſus Ariminenſes Iuriſconſulti clariſs. nec minus, qui humanitatis vacãt ſtudijs, eruditi. Hi enim, alijq; cõplures optimi

optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad æditionem cohortati. Non putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuisse cognoueram. Accipe igitur hoc, quicquid est, libelli ab Abstemio tuo, cuius mentem animumque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandã præponendam censui, quia intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus huiusmodi fabulis non voluptatis tantum, verùm etiam vtilitatis gratia delectatos. Sedulò dedimus operam, vt seria potius, quam iocos saperent: vnde ridiculas multas, quæ inter componendum se mihi offerebant, consultò præterij, quia nimis lasciuæ, & tãti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestes esse volui, quin eas aliqua vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cùm principes curarum mole pressi, soleant interdum recreandi animi gratia iocos appetere. Vale.

Eiusdem Abstemij Proœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera: qui, vt humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandauere memoriæ, qui apologos scripsere non postremo loco digni esse videntur. Non enim modo mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honestas vtilesque peragendas suis fabellis magis, quàm Philosophi, suis præceptis alliciunt. Nam ita legentium animos quadam iucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè

ad

ad commouendos animos valent, quid vitandum faciendumq; sit, ostendũt, vt omnes, etiam inuiti, illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus, res etiam vtiles, honestasque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua vrbanitate conditæ. Testis quidem orator Athenienſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & Hirundo & Anguilla simul iter faciente, ad quendam fluuium peruenerunt. Hirundo quidem superuolauit, Anguilla autẽ omnem tranauit. Quod cùm dixisset obticuit. Interrogantibus autem illis, quid Ceres egisset. Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, qui eos qui vobis vtilia suadent audire nolentes, tam attentis auribus cõfabulantes auditis. Quantam vim Apologi habeant ad animos commouendos, cùm multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samijs rectorem populi morti addicere volentibus, Aesopus hac fabella dissuasit dicens: Vulpem quandam fluuium transeuntem, in lacunam fuisse propulsam. Vnde cùm exire non posset, tenaci lino retenta, muscarum affligebatur aculeus: quod Herinaceus conspicatus, misericordia commotus est, interrogauitque an vellet, vt ab ea muscas abigeret. At illa abnuit dicens, Hæ meo sanguine iam plenæ, paruã mihi possunt inferre molestiam: si autem has abegeris, aliæ familicæ superuenient, quę, quicquid mihi super est sanguinis, exhaurient. Ita ô viri Samij vobis eueniet. Si enim hunc rectorem vestrum, ita locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis moti Samij, ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tyberius Cæsar diurnos magistratus dabat:

vnde

vnde(vt refert Ioſephus)ſub eo per viginti annorum ſpacia, per duos tantum præſides, Gratum ſcilicet & Pilatũ eſt gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum bretue,vt inquit Statius. Himmerenſes Phalaridem Agrigentinorum tyrannum ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus poëta hoc apologo deterruit: Equus dicens ſolus paſcebat in prato, adueniente autem ceruo, & paſcua corrumpente,conſuluit hominem, qua poſſet illum arte punire. Cui homo: Si frænum, inquit,acceperis,& me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris.Cùm huic conſilio eſſet obſecutus, ceruum quidem hominis auxilio victor abegit.Sed non amplius hominem dorſo,non frœnum depulit ore. Ita,inquit,Steſichorus, viri Himmerenſes vobis eueniet, ſi Phalaridem ducem efficiatis.Hoſtes quidem veſtros punietis,ſed huic tyranno perpetuò ſeruietis. Quibus verbis territi Himmerenſes,huiuſmodi duces eligendi conſilium depoſuêre. Cùm populus Romanus ab Senatu feciſſiſſet,quod tributũ & militiã toleraret, nec vllo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Menenius cum hoc apologo reuocauit? Olim,inquiẽs,Quirites,humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordarunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreuerunt. Sed cùm ipſi quoque alimenta illi denegando,quæ per omnia membra deferuntur,deficerent,cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit,modo,Senatus & populus, quaſi venter & membra alterum alterius auxilio indigent,& vt diſcordia intereunt,ita concordia valent. Qua fabula populus reuocatus,cum Senatu in gratiam redijt. Non immerito igitur,non ſolum Græci & Latini poëtæ, vt Heſiodus & Horatius,huiuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt, verumetiam maximi & celeberrimi Philoſophi, vt Plato,

Ariſtoteles

Aristoteles,Plutarchus,& multi alij eas plurimùm commendarunt, & ad institutionem moralis & ciuilis vitæ non minimũ facere arbitrati sunt. Quocirca omnibonus Leonicenus,& Laurentius Valla, ætatis nostræ doctissimi, paucos Aesopi Apologos é Græco in Latinum vertere,sibi laudi,cæteris vero voluptati & vtilitati fore non dubitarũnt. Et iure quidem. Leguntur enim,& in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Nõ video igitur cur has componendo fabulas laude fraudari debeam,quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt, nisi adeo inuidi simus, vt Latinis licere non putemus,quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

De Mure in cista nato. Fab. I.

MVs in cistâ natus, omnem fere ibi duxerat ætatem, nucibus pastus,quæ in ea seruari solabant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretque ascensum,reperit epulas lautissimè paratas, quas cùm gustare cœpisset: quam stultus,inquit,hactenus fui, qui in toto terrarum, orbe nihil melius cistula mea esse credebam. Ecce quàm suauioribus hîc vescor cibis. Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam,si ignobilis sit,vt alia non adeamus loca,cum alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante,vt triticum absque aristis nasceretur. II.

IMpetrauit à Cerere rusticus quidam, vt triticum absque aristis nasceretur, ne metentium triturantiumque manus læderet, quod vbi inaruit, à minutis auibus depastum est. Tum rusticus,quam indigna, inquit, patior, qui paruæ commoditatis causa,emolumenta quam ma-

xima perdidi. Fabula indicat, parua, incõmoda maiori vtilitate pensanda.

De Accipitre columbam insequente.

III.

CVm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus à rustico captus est. Quem blandè, vt se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dicens. Cui rusticus: Nec hæc, respondit, te læserat. Fabula indicat, meritò puniri, qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine. IIII.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus, per quas volitare solebat, vt eam caperet, suspenderat. Hirundo verò aduolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tũc aranea in aëre pendens, & se iamiam perituram intelligens, quàm iuste hæc patior dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aues comprehendere.

Hac monemur fabula, ne viribus maiora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro. V.

RVsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreuerat, quærebat vadum. Et cum primum eam fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorq; videbatur, reperit eam altiorem, quam animo erat opinatus. Rursus ibi breuiorem tutioremque adinuenit, vbi maiori aquarum strepitu fluuius decurrebat. Tunc secũ. Quam tutius, inquit, clamosis aquis, quàm quietis, & silentibus vitam nostram credere possumus.

Hac admonemur fabula vt minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica. VI.

Columba

COlũba interrogata à pica, quid eam induceret, vt in eodem ſemper loco nidificaret, cum eius pulli inde ſemper ſurriperentur: ſimplicitas, reſpondit.

Hæc incidat fabula facilè eſſe, viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre. VII.

IRriſus ab accipitre cuculus, quod cum ſibi & corpore par & colore non abſimilis eſſet, præ auguſtia animi potius vermibus terrenis, quam ſuauibus aliarum auiũ carnibus veſceretur, vidit paucis poſt diebus accipitrem à ruſtico, cuius columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum exalta rupe pendere. Cui cuculus quam melius tibi inquit amice fuiſſet vermes venari, quam alienas aues impetere.

Hæc fab. indicat, eorum vitam tutiorem eſſe & magis probatam, qui ſuis rebus ſine periculo contenti, quam illorum, qui aliena appetẽtes, adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino & Vitulo. VIII.

ASinus & vitulus in eodem paſcentes prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum aduentare præſenſerant. Tum vitulus: Fugiamus hinc ô ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captiuos abducant. Cui aſinus: Fuge tu, inquit, quẽ hoſtes occidere, & eſſe conſueuerunt, aſini nihil intereſt, cui vbique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc fabula ſeruos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & Mulieribus gallinam edentibus. IX.

VVulpes iuxta villam quandam tranſiens, conſpexit cateruam mulierum plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio cõmedentem, ad quas

conuersa: Quid clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem, quod vos facitis? Cui respondēs quædam anus, pessima animalium, inquit: Nos, quæ nostra sunt comedimus, tu aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs domibus licet.

De Caponibus pinguibus & macro. x.

VIr quidam complures capones in eodem ornithobosco inclusos largo nutrisauerat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter vnum, quem vt macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus conuiuio, imperat coco, vt ex his interimat coquatq;, quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabat dicentes, quanto præstitisset nos macilentos esse.

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior, quàm diuitum.

De Trabe & bobus eam trahentibus. xi.

TRabs vlmea de bobus conquerebatur, dicēs: Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boues. Gemitus, suspiriaque nostra, & stimulus, quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inuiti.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris & deformibus.

xii.

ARbores complures in eodem creuerant loco procerę, rectę, enodesque præter vnam humilem, paruam, nodosamque, quam vt deformem pusillamque, cæteræ ludibrio habere solitæ erant. Aedificaturus domum loci dominus,

dominus,iubet omnes excidi,præter eam quæ breuitate, & deformitate sua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excisis,deformis hæc secum dicebat. De te non amplius querar Natura,quod me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes,cùm multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente reprehenso à ciconia. XIII.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte,quam cetera animalia adeo exhorrent,multo suauiores, quam in omni vita emitteret sonos, cùm penitus mœstus esse deberet. Cui cygnus: quia,inquit, neque cibi quærendi cura amplius excruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortem formidemus, qua omnes vitæ miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente,& patre eam consolante. XIIII.

MVlierem adhuc iuuenem, cuius vir animã agebat, pater consolabatur,dicens. Ne te affligas tantopere filia,alium enim virum tibi inueni isto longè formosiorem,qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, vt quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At vbi maritum defunctũ videt, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adsit ibi iuuenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quam citò defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente.

XV.

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quẽ omnibus fere rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrrogante autem eam vicina, cur ita inconsolabiliter fleret : non discessum eius, inquit, sed pallium, quod ei reliiqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens puluerem se excitasse dicebat. XVI.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musco insidebat. Maximo autem puluere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca, quam magnam vim puluueris excitaui?

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cùm ignaui sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis, quàm serpens, infestaretur. XVII.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cùm similes essent atque cognati, homines tamen se potius, quàm illum insequerentur. Cui serpens: quia raro, inquit, me quis lædit impunè.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simia & Talpa. XVIII.

COnquerenti asino quod cornibus careret: Simiæ vero quod cauda sibi deesset, tacete inquit Talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabulá ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti. Qui si aliorum infortunia considerarẽt, æquiludi animo tolerarent sua.

De

De Nautis ſanctorum auxilium implorantibus. XIX.

NAuta quidam in mari ſubita & atra tempeſtate deprehẽſus, cæteris eius ſocijs diuerſorum diuorum auxilium implorantibus: neſcitis, inquit, quid petatis. Ante enim, quam ſancti iſti ad deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminenti procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius adminiculo à tantis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur Dei omnipotentis auxilio, ilico procella ceſſauit.

Fabula indicat, vbi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus. XX.

PIſces adhuc viui in ſartagine feruenti oleo coquebantur, quorum vnus fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tunc omnes pariter è ſartagine exilientes in ardentes prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti, damnabant conſilium, quod ceperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus.

Hæc nos admonet fabula, vt ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De Quadrupedibus ſocietatem aduerſus aues cum piſcibus ineuntibus. XXI.

QVadrupedes, cùm bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus inierunt, vt eorum auxilio ſe ab auium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, piſces negant per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui, cùm apus ſit, nobis adeſſe non poſsint.

De Legato auaro tubicines decipiente. XXII.

QVidam auarus pro patria legatus, in aliam vrbem profectus erat. Cui tubicines presto affuerunt, vt illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecunia implerent. Quibus ille renunciari iubet, non esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore cõstitutum, matrem enim suam obijsse. Tubicines autem frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandumque accedit, interrogatque quam diu mater eius obijsset. Quadraginta iam anni sunt, inquit. Tũc amicus intellecta legati stropha in risum effusus est.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte student conseruare pecuniam.

De viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accesit. XXIII.

VIr quidam facetus admodum & vrbanus, audiens amicum suum ad cardinalatus dignitatem assumptum ad eum gratulandi gratia accesit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnã esse interogabat. Cui ille, vt erat ad iocos promptus. Miseresco, inquit, tibi, cæterisque, qui ad huiusmodi honores perueniũt: Quam primum enim dignitates eiusmodi estis assecuti, visum auditumq; & cęteros sensus ita amittitis, vt pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, veteres despiciunt amicitias.

De Iuuene Senis curuitatem irridente. XXIIII.

IVuenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuum, interrogauit, an sibi arcum vellet

vendere?

vẽdere? Cui ille. Ecquid eſt tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ętatem, abſque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda vitia ſenilis ætatis, quam nemo viuendo effugere poteſt.

De Sene puellam in vxorem accipiente.

XXV.

VIr quidam imprudens, exacto ſeptuageſimo vitæ ſuæ anno, puellam duxerat in vxorem, cùm ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui, cùm debitum ſoluere non poſſet, dicere ſolebat. Quam malè vitam meam diſpoſui. Iuueni enim mihi vxor deerat, nunc autem ſenex deſum vxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica. XXVI.

PIca aquilã rogabat, vt ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet, quando id mereretur cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, hoc facerem, reſpondit, ni vererer, ne quæ intra tegulas fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte. XXVII.

GLoriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, ſtultus es fili, inquit, ſi credis cum ea poſſe conuenire, cum vterque veſtrum diuerſa ſoleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hæc monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De

De Ruſtico & Mure. XXVIII.

RVſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeo facetus, vt ne calamitatis quidem tempore natiui leporis obliuiſceretur. Is, cum villam ſuam caſu igne iniecto ita ardentem videret vt aliquo modo ignē extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectabat incendiū. Interim cernit murem quendam, qui villa egreſſus periculum quam ocyſsime fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, cucurrit ad murem, corripiens ilum in mediū iecit incendium, dicens: Ingratum animall tempore fœlicitatis mecum habitaſti, nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo nō diſcedunt, turbata autem præcipiti abeunt curſu.

De Heremita virgine ægrotante. XXIX.

INſitum eſt à natura omni animantium generi, vt rei Venereæ libidine incitētur, à qua ſi qui homines, qui eoruo albo rariores ſunt, abſtinere volunt, ſæpe in graues morbos, incidere ſolent. Quidam igitur heremita ab ipſa adoleſcentia titillationes carnis euicerat, vt vſq; ad quintum & vigeſimum ætatis annum virgo permaneret. Cùm autem in eam ætatem grauiſsimè ægrotare cœpiſſet, medici nullum aliud ſalutis eius remedium ſe inuenire dicebant, niſi vt cum aliqua muliere coiret. Diu heremita recuſauit, mori ſe potius velle dicens, quā virginitatem, rem tam præclaram, & deo maximè gratam, amittere. Aſſueti enim virtutibus ægrè illas à ſe diſcedere patiuntur: victus tandum precibus & cupiditate vitæ, qua nihil homini ſanæ mentis dulcius eſt, adductæ ſibi mulieris infuſus gremio, placidum petiuit per membra ſoporem. Experrectus autem vehementer

an-

fingebatur, & tantam vim lachrymarum effundebat, vt omnes, qui adderant, illius miſererentur. Quiſq; igitur eum conſolari, & vt bono animo eſſet hortari. Quoniam Deus clementiſsimus pater ei ignoſceret, qui non voluptatis, ſed recuperandæ ſanitatis cauſa opus tale patraſſet: At ego, inquit, iſtud non fleo, ſed quod tantam dulcedinem citius expertus non ſum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, vt vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Diuite quodam & Seruo. xxx.

VIr erat diues ſeruum habens tardi ingenij, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his verbis ſæpius irritatus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herum conuerſus, vtinam, inquit, rex ſtultorum eſſem: in toto enim terrarum orbe nullum meo latius eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula indicat, omnia plena eſſe ſtultorum.

De Vidua virum petente. xxxi.

VIdua quædam diues à vicina petebat, vt maritum ſibi reperiret, quem non coitus gratia, qui ingratus admodum ſibi erat, ſed ne bona ſua dilapidarentur, exoptare ſe dicebat. Mulier ſagax, & viduæ verſutias intelligens, ſe inquiſituram pollicetur. Paucis poſt diebus viduam conueniens: reperi, inquit, tibi virum ex animi tui ſententia. Eſt enim vir prudens, & ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non ſunt. Cui vidua: abi hinc, inquit, in malam rem cum iſto marito tuo tam illepido, & ſi enim coitus appetens non ſum, volo tamen habeat, quod nos reconciliet, ſi quando ceperimus eſſe diſcordes.

Hæc fabula indicat, nullũ matrimoniũ ſœlix, ſi clauus defuerit,

defuerit,qui virum & mulierem arctiſsimè conſtringit.

De Canibus vrbanis villaticum inſequentibus. XXXII.

CAnes complures vrbani quendam villaticum præcipiti inſequebantur curſu, quandiu ille fugit, nec repugnare auſus eſt. At vbi ad inſequentes conuerſus ſubſiſtit, & dentes ipſe quoque oſtendere cœpit omnes pariter ſubſtiterunt, nec aliquis vrbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui ibi forte aderat,ad ſuos conuerſus milites: Commilitones, inquit,hoc ſpectaculum nos admonet, ne fugiamus, cũ præſentiora fugientibus,quam repugnãtibus videamus imminere pericula.

De Anu dæmonem accuſante. XXXIII.

VOlunt homines vt plurimùm, quando ſua culpa aliquid ſibi acciderit aduerſi, in fortunam vel in dæmonem culpam conferre, vt ſe crimine exuant, adeò omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens,cum videret anum quãdam arborem aſcendentem,ex qua illã ruituram,& in ſe culpam collaturam præuiderat, accitis teſtibus dixit:videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, vt de eam caſuram eſſe proſpicio. Eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, vt ſoleata illic aſcenderet. Mox anus cecidit, & cùm interrogaretur,cur ſoleata arborem aſcendiſſet,dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon adductis teſtibus probauit id ab anu abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat,homines minime venia dignos,qui, cùm libere peccent,fortunam vel dæmonem accuſant.

De Teſtudine & Ranis. XXXIIII.

TEſtudo conſpicata ranas, qui in eodem ſtagno paſcebantur, adeo leues, agilesque, vt facilè quolibet

profilirent,

prosilirent,& longissimè saltarent, naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo onere impeditum procreasset,vtq;,ne facile se mouere posset, magna assiduo mole premeretur. At vbi vidit ranas anguillarum escam fieri,& cuiuscunque vel leuissimo ictu obnorias, aliquantulum recreata dicebat. Quantò melius est on⁹, quo ad omnes ictus munita sum ferre, quàm tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis commodo sępius sunt,quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus quercum eruere volentibus.

XXXV.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinauerunt, quò paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his,qui ætate & vsu rerum, ac prudentia cæteros longe anteibat, eos absterruit dicens. Si nutricem nostram nunc interfeceri-mus,quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimẽta præbebit? Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verùm etiam futura lõgè prospicere.

De Cane & Hero. XXXVI.

CAnem quidam habens, quo magis ab illo diligeretur,semper eum suis pascebat manibus,ligatumque soluebat. Ligari autẽ & verberari iubebat à seruo, vt beneficia à se,maleficia autem à seruo in illum viderentur esse collata. Aegrè autem ferens canis se assiduè ligari verberariq́ue, aufugit: & cum increparetur à domino vt ingratus,& tantorum beneficiorum immemor, qui se fugisset, à quo semper dilectus pastusque fuisset,

fuisset,ligatus autem verberatusque nunquam,respõdit, quod seruus tuo iussu facit,à te factum puto.

Hæc fabula indicat,eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De Auibus Scarabeos timentibus.

XXXVII.

MAgnus timor aues incesserat, ne Scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatã audierant. Tũc passer:nolite,inquit, expauescere. Quo modo enim pilas in nos per aëra volantes iacere poterunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostiũ opes extimescamus,quibus deesse videmus ingenium.

De Vrso & Apibus.XXXVIII.

VRsus ictus ab ape,tanta ira percitus est, vt aluearia, in quibus apes mellificauerant, tota vnguibus discerperet. Tunc apes vniuersæ,cùm domos suas dirui,cibaria auferri,filios necari viderent,facto impetu aculeis vrsum inuadentes pene necauere. Qui ex earum manibus vix elapsis, secum dicebat: quanto melius erat apis vnius aculeum tolerare,quam tot in me hostes mea iracundia concitare.

Hæc fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam vnius sustinere,quam, dum vnum punire volumus,multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & fringilla.

XXXIX.

AVceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in area effunderat escam, pascentes tamen aues non capiebat,quia sibi videbantur paucę:quibus pastis auolantibus,aliæ pastũ aduenium: quas quoq; propter paucitatem

citatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine seruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo semper maiorem prædam expectante, tandē aduesperascere cœperat: tunc auceps amissa spe multis capiendi, cùm iā tempus esset quiescendi, attrahens retia vnam tantum fringillam, quæ in fœlix in area remanserat, cœpit.

Hæc fab. indicat, qui omnia comprehendere volūt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & Equo. XL.

MIles equum habēs optimum, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multò diligentius q̄ priorem nutriebat, tunc priori sic ait: Cur me dominus quam te impensius cui neque pulchritudine, nec robore, neq; velocitate comparandus sim? Cui ille. Est hæc, inquit, hominum natura, vt semper in nouos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat, hominum amentiam, qui noua, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane. XLI.

SVs irridebat canem odoriſequum, qui domine murmure & cauda adularetur, à quo ad artē aucupatoriā multis verberibus auriumq; vellicationibus fuerat instructus. Cui canis: Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verberibus illis sim consecutus, per ea enim suauissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo animo feramus præceptorum verba, quæ multorum bonorum causa esse consueuere.

De Trabe boum pigritiam increpante.

XLII.

TRabs, quæ curru vehebatur, boues, vt lentulos increpabat, dicens: Currite pigri, onus enim leue por-

portatis. Cui boues, Irrides nos, reſponderunt, ignara quę te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus, tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuicijs laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calamitatibus, cùm ipſe poſsit maioribus ſubiacere.

De Carduele & Puero.

XLIII.

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delicijs habita, & ſuauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur caueam egreſſa ingredi nollet: vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo paſcere poſsim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delitijs anteponendam.

De Scurra & Epiſcopo.

XLIIII.

SCurra quidam calendis Ianuarij ad Epiſcopum quẽdam diuitem ſed auarum, accedens, numiſma aureũ ſtrenæ nomine petijt. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniã ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argentum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium ſibi videri diceret, æreum quadrantem vt ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm ne hũc quoq; poſſet ab epiſcopo extorquere. Reuerẽde, inquit, pater, ſaltem benedictione tua me proſtrena imperti. Tunc Epiſcopus: flecte, inquit, genua fili, vt te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tam vilem nolo. Si enim nummum æreum valeret eã mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Epiſcopos & Sacerdotes cõficta eſt, qui diuitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Eccleſiæ ſacra atque myſteria.

De

De Vpupa indignè honorata. XLV.

INuitate ferè omnes aues ad Aquilæ nuptias, indignè ferebant vpupam cæteris præferri, quia corona insignis esset,& versicoloribus pennis ornato, cum semper inter stercore & sordes solita esse volutari. MORA.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius vestium nitorē, præstantiamq; formæ, quam virtutes, moresque soleant attendere.

De Sacerdote & pyris. XLVI.

SAcerdos quidam gulosus extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum, quorum ne vnum quidem attigit, quamuis magna affectus fame: quin potius ea ludibrio habens lotio conspersit, indignabatur enim huiusmodi cibos in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, vt sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Reuertens autem ieiunus, tanta est oppressus fame, vt nisi pyra illa, quæ vrina conspersera, comessel, cùm aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum, cùm nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vsui esse non possit.

De Mulo & Equo. XLVII.

MVlus conspiciens equum aurea fræno, ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidia: illum beatum reputans, qui continuè optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se autem præ illo infœlicem, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeret.

At vbi vidit equum pugna redeuntem multis affectum vulneribus,præ illius calamitate se fœlicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare,& turpiter vestiri,quam post opimos,& delicatos cibos, & tantos ornatus,mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet ,regibus & principibus minimè inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, vt cùm vita eorum longè pluribus periculis , quàm pauperum, videamus esse subiectam.

De Porco & Equo. XLVIII.

POreus conspiciẽs equum bellatorem,qui cataphractus ad pugnam prodibat:Stulte,inquit,quo properas?in pugna enim fortasse morieris.Cui equus: tibi inter lutum, sordesque impinguato, quamuis nihil dignũ laude gesseris.cultellus adimet vitam:mortẽ verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit,honestius esse rebus præclarè gestis occumbere,quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti. XLIX.

COriarius ad venatorem accedens,emit ab eo pellem vrsi,pecuniamque pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem vrsi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum,vrsoque interfecto,pellem eius ei,se daturum pollicetur. Coriarius animi gratia cum venatore in syluam profectus altissimam arborem ascendit,vt inde vrsi,venatorisq; certamen prospiceret. Venator,intrepidus ad antrum, vbi vrsus latebat, profectus, immissis canibus illum exire compulit,qui euitato venatoris ictu eum postrauit humi . Tunc venator sciens hanc feram in cadauera non seuire , anhelitu retento, se mortuum simu-

ſimulabat. Vrſus naribus admotis olfaciens,cùm illum nec naſo,nec corde ſpirantem deprehenderet,deceſsit. Coriarius,cùm feram abijſſe proſpiceret, ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum vt ſurgeret,monebat:interrogauit deinde, quid ad aurem ei vrſus locutus eſſet.Cui venator, monuit me,inquit,ne deinceps vrſi pellem vendere velim, niſi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat,incerta pro certis non habenda.

De Heremita & Milite. L.

HEremita quidam vir ſanctiſsimę vitę militem hortabatur, vt relicta ſeculi militia, quam abſque Dei offenſa, & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe coporis traderet quieti,& animæ conſuleret ſaluti. Cui miles:faciam,inquit,quod mones pater. Verum enim eſt, quod hoc tempore milites neque ſtipendia exigere valeant,licet exigua ſint neque prædari poſsint.

Fabula indicat,multos vitijs renũtiare, quia illa amplius exercere non poſſunt.

De Viro & vxore bigamis. L I.

VIr quidam defuncta vxore, quam valdè dilexerat, duxit alteram,& ipſam viduam,quæ aſsiduò ei prioris mariti virtutes,fortioraque facinora obijciebat.Cui, vt par referret, ipſe quoque defunctæ vxoris mores probatiſsimos,prudentiamque inſignem referebat. Quadã autem die irata pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quem in cœnam vtriuſque coxerat, dedit,dicens.Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accerſito paupere, reliquum caponis dedit,dicens: ego quoq; do tibi hoc pro anima vxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt,quid cœnarent,tamen non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse cõtra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De Leone & Mure. LII.

LEo laqueo captas in sylua, cum se ita irretitum videret vt nullis viribus se inde posse explicare confideret, murem rogauit, vt abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij non immemorem futurum. Quod cùm mus prompte fecisset, leonẽ rogauit, vt filiã eius sibi traderet in vxorem. Nec abnuit leo, vt benefactori suo gratum faceret. Noua autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, casu illum presit, atque contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonia & cętera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Vlmo & Silere. LIII.

VLmus in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, vt debile & inualidum, quod ad omnem vel leuissimum vndarum impetum flecteretur: suam autẽ firmitatem, & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maxima vndarum violentia vlmus perfracta trahebatur ab aquis: cui siler ridens, inquit: Cur me deseris vicina, vbi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quàm qui resistere volentes turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

LIIII.

CEra ingemiscebat se mollem, & cuicunque leuissimo ictu penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo molliori factos, in tantam duritiẽ ignis calore peruenisse, vt multa perdurarent secula, se

ciecit

eiecit in ignem,vt eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta,consumpta est.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante. L V.

AGricola quidam ægrè ferebat se assiduè terram voluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire,cùm nonnullos videret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant,vt bene induti incederent, & lautis epulis nutriti,beatam agerent vitam. Venditis igitur ouibus, capris, ac bobus, equos emit & arma,& in militiam profectus est, vbi cùm ab imperatore suo male pugnatum esset,non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnata militia mercaturam exercere statuit, vt vbi maius lucrum,& minorem laborem existimabat. Prædijs igitur venditis,cùm nauem mercibus impleuisset,nauigare cœperat,sed cùm in alto esset,tempestate subito coorta nauis submersa est, & ipse cum cæteris, qui in ea erant,ad vnum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet sua sorte esse contentum,cùm vbique sit parata miseria.

De Asino & Scurra. L V I.

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos,ad magistratus accessit, petens ne se minus quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret, inquit, quia, maiores quàm scurra crepitus ventris emitto,eosque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem conuicijs lacessente. LVII.

AMnis quidam suum conuicijs fontem lacessebat, vt inertem, qui immobilis staret, nec vllos haberet pisces: se autem plurimum commendabat, quod optimos etearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, vndas repressit. Tunc amnis & piscibus & dulci sono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona, quę agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo ceu largo fonte nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone. LVIII.

VIr malignus, cum plurima perpetrasset, scelera, & sæpius captus, & carcere cõclusus, arctissima & peruigili custodia teneretur, Dæmonis auxilium implorat, qui sæpenumero ei adfuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium implorãti, dæmon magnum calceorum pertusorũ fascem super humeros habens apparuit, dicens: Amice, amplius tibi auxilio esse non possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, vt hos omnes calceos contriuerim. Nulla enim mihi supersit pecunia, qua alios valeam comparare. Quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existememus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere volentibus. LIX.

AVes consultabant de pluribus regibus eligẽdis, cùm aquila tantos voluerum greges sola regere nõ posset, feciss entque votis satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ, cùm causa rogaretur, cur non

plures

plures reges duceret eligendos: quia difficilius, inquit, plures quam vnus saccus implentur.

Hæc fabula docet, lõge melius ab vno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro viro mori se velle dicebat. LX.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægrè ferebat maritum aduersa valetudine detineri. Lamentabatur, ingemiscebat, &, vt suum in virũ amorem testaretur, rogabat mortem, vt si maritum sibi esset ereptura, se potius quam illum vellet occidere. Inter hæc verba mortem cernit horribili aspectu venientem, cuius timore perterrita, & iam sui voti pœnitens. Non sum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto, quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quam alteri.

De Adolescente in funere matris canente. LXI.

VIr quidam defunctam vxorem, quæ ad sepulchrũ efferebatur, lachrymis & fletibus prosequebatur, filius vero eius canebat. Qui cùm à patre increparetur, vt amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm vna secum mœstus esse & flere deberet, inquit: Pater mi: si Sacerdotes vt canerent conduxisti, cur mihi irascaris gratis concinenti? Cui pater: Non tuum, inquit, & Sacerdotum idem est officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro Zelotypo, qui vxorem dederat custodiendam. LXII.

VIr Zelotypus vxorem, quam parum pudicè viuere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat custodiendã, ingentem pollicitus

pecuniam,si eam ita diligẽter obseruaret, vt nullo modo coniugalem violaret copulam. At ille vbi aliquot dies expertus,custodiam hanc nimis difficilem,& ingenium suum versutia mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens,dixit se amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit mulierem inuitam posset custodire. Addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre,solutoq; sacco,eos inter herbas pascere, vesperecq; facto,omnes domum reducere, quam vna die impudicam mulierem seruare.

Hæc fabula indicat,nullos custodes ita esse diligentes,qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteria recusante. LXIII.

VIr quidam natione Germanus, diues admodũ ægrotabat,ad quem curandum plures accesserant medici, (ad mel enim cateruatim conuolant muscæ) quorum vnus inter cætera dicebat,opus esse clysteribus, si vellet conualescere. Quòd cùm vir huiusmodi insuetus mecinæ audiret, furore percitus medicos domo eijci iubet, dicens eos esse insanos, qui, cùm caput sibi doleret,podici vellent mederi.

Hæc fabula innuit,omnia etiam salutaria insuetis & inexpertis aspera & obstutura videri.

De Asino ægrotante, & lupis visitantibus.

LXIIII.

ASinus ægrotabat,famaq́ue exierat eum cito moriturum:ad eum igitur visendum cùm lupi canesq; venissent,peterentque à filio, quomodo pater eius se haberet,ille per ostij timulam respõdit: Melius quàm velletis.

Hæc

Hæc indicat fabula, quod multi fingunt moleſtè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiũt celeriter interire.

Quod nuci, aſino, & mulieri proſunt verbera. LXV.

MVlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ita amens vt quo pluribus maioribusq; verberibus cederetur, eo plures præſtantioresq; fructus procrearet? Cui iugulans: Es ne, inquit, prouerbij immemor ita dicentis?

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati,
Hæc tria nil rectè faciunt ſi verbera ceſſent.

Hæc fabula innuit, ſæpe homines proprijs iaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inueniente. LXVI.

ASinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearũ haberet victum, quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver aduenisſet, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & ligna ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diuerſa loca deferre, prętęſus veris, in quo tot labores tolerabat, æſtatem omnibus votis expetebat, vt dominus meſſe impeditus, eum quieſcere pateretur. Sed tũc quoque, cum meſſem in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti locus ſibi eſſet, autumnũ ſaltem laborum finem fore ſperabat. Sed vbi ne tunc quoque malorum terminum adeſſe cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna portanda eſſent, rurſus hyemis niues & glaciem efflagitabat, vt tunc ſaltem aliqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De Mure, qui cum fele amicitiam contrahere volebat. LXVII.

MVres complures in cauo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso, & tristi vultu recumbebat. Tunc vnus ex eis: Hoc animal, inquit, benignum admodum, & mite vide. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert, volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes secũ dicebant: non est profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos, cum sub ouili pelle sæpe atroces lupi deliteſcant.

De Asino, qui hero ingrato seruiebat. LXVIII.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede seruierat, semel, vt fit, dum sarcina pressus graui, & salebrosa incedit via, sub onere ceciderat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat: Infœlix ego quam ingratum sortitus sum herum. Nam quamuis ei multo tẽpore sine offensa seruierim, tamen non hoc vnum delictum tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorũ sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui, in se offensam, atroci pœna prosequuntur.

De

De Lupo ſuadente hiſtrici, vt tela deponeret. LXIX.

LVpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum, quem tamen, quia ſagittis vndiq́ue munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata autem eũ perdendi aſtutia, illi ſuadere cœpit, ne pauco tempore tantum telorum onus tergore portaret, quandoquidem ne alij quidem ſagittarij, niſi cum prælij tempus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix: aduerſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, virum ſapientem oportere aduerſus inimicorũ & hoſtiũ fraudes ſemper eſſe munitũ.

De Mure liberante Miluum. LXX.

MVs conſpicatus miluum laqueo aucupis implicitum miſertus eſt auis, quamuis ſibi inimicæ, abroſiſq́ue dente vinculis, euolandi viam & fecit. Miluus tãti immemor beneficij, vbi ſe ſolutum vidit, murem nil tale ſuſpicantem corripiens vnguibus & roſtro lacerauit.

Fabula indicat, malignos viros huiuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere reprehendere.

De Cochlea petente ab Ioue, vt ſuam domum ſecum ferre poſſet. LXXI.

CVm Iupiter ab exordio mundi, ſingulis animalibus munera, quæ petiſſent, elargiretur, cochlea ab eo petijt, vt domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue & moleſtum futurum erat. Malo, inquit, tam graue onus perpetuo ferre, quam, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De

De Erinaceo Viperam hoſpitem eijciente. LXXII.

ERinaceus hyemem aduentare præſentiens, blandè Viperam rogauit, vt in propria illius cauerna aduerſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, Erinaceus huc atque illuc ſe prouoluens ſpinarum acumine Viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa male ſecum actum videns, quando Erinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, vt exiret, orabat: quandoquidem locus eſſet ambobus anguſtus. Cui Erinaceus: Exeat, inquit, qui hîc manere nõ poteſt: quare Vipera ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illi ceſsit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admitendos, qui nos poſſunt eijcere.

De Lepore ſeſe Vulpi prę ferente ob pedum velocitatem. LXXIII.

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tunc vulpes: At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpius quam tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc indicat fabula, corporis velocitatem, & vires, ab ingenio longè ſuperari.

De Se ob impotentiam libidinem carnis relinquente. LXXIIII.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenẽ quendam admonebat, vt tandem vitium libidinis dimitteret, cui vehementer inſudarat. Cui ſenex: Obtemperabo, inquit, pater ſancte ſanctiſsimis optimiſque admonitionibus tuis. Nam vſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga non amplius erigitur.

Fabula

Fabula indicat, multos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentia conſuetis vitijs ſolere deſiſtere.

De Agricola quodam & Poëta. LXXV.

AGricola quidam ad Poëtam accedens, cuius agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eum quo pacto ita ſolus viuere poſſet? Cui ille: Solus, inquit, tãtum eſſe cœpi, poſtquam te huc cõtuliſti.

Hæc indicat, fabula, eruditos viros, qui doctiſsimorum virorum turba continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. LXXVI.

LVpus ouis pelle indutus, ouium ſe immiſcuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat. Quod cùm paſtor animaduertiſſet, illum in altiſsima arbore ſuſpẽdit: interrogantibus autem cęteris paſtoribus, cur ouem ſuſpendiſſet, aiebat: Pellis quidem, vt videtis, eſt ouis, opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, ſed ex operibus iudicandos: quoniam multi ſub veſtimentis ouium lupina faciunt opera.

De patre filium ad virtutes fruſtrà hortante. LXXVII.

PAter quidam filium vitijs deditum, multis hortabatur verbis, vt derelicta vitiorum via virtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant pariturę. Cui filius: Fruſtrà, inquit, pater ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores (vt aiunt) audiui, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorũ admonitionibus obſecutus ſum.

Fabula

Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitijs velle desistere.

De Cane oues domini sui occidente, à quo suspensus est. LXXVIII.

PAstor quidem cani oues suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ouem occidebat. Quod cùm pastor animaduertisset, canem capiēs, eum volebat occidere. Cui canes: Quid me, inquit, perdere cupis? sum vnus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ouili. Imo, inquit pastor, te quam lupum morte dignū magis puto: illæ enim palàm se meum hostē profitetur, tu verò sub amicitię specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum tauro pugnante. LXXIX.

ARies quidam inter lanigeros erat, tanta cornuum & capitis firmitate, vt cæteros arietes statim facileque superaret. Quare cùm nullum amplius arietem inueniret, qui occurrenti sibi auderet obsistere, crebris elatus victorijs, taurum ausus est ad certamen prouocare. Sed primò congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, vt ferè moriens hæc diceret. Sultus ego quid egi? Cur tam potentem aduersariū ausus sum lacessere, cui me imparem creauit natura?

Fabula indica, cum potētioribus non esse decertandum.

De Vidua & Asino & viridi. LXXX.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat: sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quę ad secundas trāseunt nuptias.

Sed

Sed commater eius, quam contemnendæ essent populi voces, hac arte monstrauit. Iussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes vicos circumduci. Quòd cùm fieret, tanta admiratione ab initio omnes inuaserat, vt non solum pueri, verùm etiam senes hac re insolita moti, asinum animi gratia comitarentur. Deinde cùm huiusmodi animal quotidie per vrbem duceretur, desierunt admirari. Itidem, inquit, ad viduam commater, eueniet tibi. Si enim virum acceperis, aliquot dies eris fabula vulgi. Deinde hic sermo conticesceret.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tam dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis nō definat esse miraculum.

De Aquila filios cuniculi rapiente.

LXXXI.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui longè illic pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat, quam cuniculus blandis orabat verbis, vt suos sibi filios restituere dignaretur. At illa eum, vt pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotēs arbitrata, eos in conspectu matris vnguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitauit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc iniuriam minimè impunitam abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes, & inuolucres in humum deiecit, qui à feris depasti, magnū doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentia sua fretū imbecilliores debere despicere, cùm aliquando infirmiores po-

potentiorum iniurias vlciſcantur.

De Lupo piſce fluuij, maris regnum affectante.

LXXXII.

LVpus piſcis erat in amne quodã, qui pulchritudine, magnitudine, & robore cæteros eiuſdẽ fluuij piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus maiorem principatum cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingreſſus eſt mare, vt eius regnum ſibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo inſectatus eſt, vt aufugiẽs vix amnis oſtium ingrederetur, vnde amplius non eſt auſus exire.

Hæc fabula nos admonet, vt rebus noſtris contenti, ea nõ appetamus, quæ noſtris viribus ſunt lõgè maiora.

De Oue paſtori conuitiante. LXXXIII.

OVis conuiciabatur paſtori, quod non contentus lacte, quod in vſum ſuum, filiorumque ab ea mulgebat, inſuper eam vellere denudaret. Tunc paſtor iratus filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit paſtor, occidam, & lupis canibuſq; proijciam deuorendam: ſiluit ouis maiora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandeſcere, ſi diuitias, ſi filios ipſis permittat auferri, cũ etiam maiora & viuentibus & mortuis poſsit inferre ſupplicia.

De Auriga & rota currus ſtridente.

LXXXIIII.

AVriga interrogabat currum, quare rota, quæ erat deterior, ſtrideret, cùm cæteræ idẽ nõ facerent. Cui currus: Agroti, inquit, ſemper moroſi, & quæruli eſſe con-

consueuerunt.

Hæc indicat fabula, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente. LXXXV.

VIr quidam diues admodum & liberalis, magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnã sępissimè inuitabat, ad quam libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter conuocauit, dicens obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat. Quare correptis armis secum irent, vt illatas sibi vlciscerentur injurias: tunc omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc indicat fabula, aduersam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem leporis cani laudante.

LXXXVI.

VVlpes cùm fugaretur à cane, & iamiam esset capienda, nec vllam aliam euadendi viam inuenire se posse cognosceret: Quid me inquit, ô canis perdere cupis, cuius caro tibi vsui esse non potest. Cape potius leporem illum, (nõ procul enim lepus aberat) cuius carnem suauissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissa vulpe, leporem insecutus est, quem tamen ob incredibilem eius velocitatem capere non potuit. Paucis post diebus lepus conueniens vulpem, vehementer eã accusabat (verba enim eius audierat) quod se cani demonstrasset. Cui vulpes: Quid me accusas lepus? quę tantopere te laudaui, quid diceres, si te vituperassem?

Hæc indicat fabula, multos mortales ſub laudationis ſpecie alijs perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Ioue petentibus. LXXXVII.

LEpus & Vulpes à Ioue petebant: hæc, vt calliditati ſuæ pedum celeritatem: ille, vt velocitati ſuæ calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita reſpondit, ab origine mundi è ſinu noſtro liberaliſsime ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: vni autem omnia dediſſe aliorum fuiſſet iniuria.

Hæc innuit fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, vt quiſque eſſe debeat ſua ſorte contentus.

De Equo inculto ſed veloci, & cæteres eum irridentibus. LXXXVIII.

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter vnum, quem cæteri, vt incultum & ad huiuſmodi certamen ineptũ, irridebant, nec vnquam victorem futurum opinabantur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tubæ ſigno cuncti è carceribus exiliere, tum demum innotuit quanto hic paulo ante irriſus cæteros velocitate ſuperaret. Omnibus enim alijs poſt ſe longo interuallo relictis palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat, non ex habitu, ſed ex virtute homines iudicandos.

De ruſtico per vocem hœdi ad iuriſcultum admiſſo. LXXXIX.

RVſticus quidam graui lite implicitus, ad quendã iuriſconſultum acceſſerat, vt eo patrono ſeſe explicaret. At ille negotijs impeditus, renuntiari iubet, ſe non poſſe nunc illi vacare, quare abiret aliâs rediturus.

Ru-

Ruſticus, qui huic vt veteri fidoque amico plurimum fidebat, pluries rediens nunquam admiſſus eſt. Tandē hœdum adhuc lactantem, & pinguem ſecum deferēs, ante ædes iuriſperiti ſtabat, & hœdum vellicans, illum balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita hœdi voce, ianuam illico aperiens hominem introire iubet. Tunc Ruſticus ad hœdum cōuerſus, gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque eſſe, quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo. xc.

ADoleſcens quidam vxorem duxerat, & ipſam quoque adoleſcentulam, formoſam admodum & libidinoſam, cuius effrœni libidini dū ſatis facere cupit, ita lumbos exhauſit, vt paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam viuo ſimilis videretur: nō ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat, vt ſenex quidam in apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit vt venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent, quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum nō cœperant, ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcēs: Vxorem profecto hic lupus habere non debet: ſi enim vxori iunctus eſſet, nunquā tanta pedū pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem, quem nimius Veneris vſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene iuuenem poma ſibi ſurripentem ſaxis deijciente. xci.

Hæc indicat fabula, multos mortales ſub laudationis ſpecie alijs perniciem machinari.

De Lepore calliditatem,& Vulpe celeritatem à Ioue petentibus. LXXXVII.

LEpus & Vulpes à Ioue petebant: hæc, vt calliditati ſuæ pedum celeritatem: ille, vt velocitati ſuæ calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita reſpondit,ab origine mundi è ſinu noſtro liberaliſsime ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: vni autem omnia dediſſe aliorum fuiſſet iniuria.

Hæc innuit fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, vt quiſque eſſe debeat ſua ſorte contentus.

De Equo inculto ſed veloci, & cæteres eum irridentibus. LXXXVIII.

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter vnum, quem cæteri, vt incultum & ad huiuſmodi certamen ineptũ, irridebant,nec vnquam victorem futurum opinabantur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tubæ ſigno cuncti è carceribus exiliere, tum demum innotuit quanto hic paulo ante irriſus cæteros velocitate ſuperaret. Omnibus enim alijs poſt ſe longo interuallo relictis palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat, non ex habitu, ſed ex virtute homines iudicandos.

De ruſtico per vocem hœdi ad iuriſcultum admiſſo. LXXXIX.

RVſticus quidam graui lite implicitus, ad quendã iuriſconſultum acceſſerat, vt eo patrono ſeſe explicaret. At ille negotijs impeditus,renuntiari iubet,ſe non poſſe nunc illi vacare,quare abiret aliâs rediturus.

Ruſticus, qui huic vt veteri fidoque amico plurimum fidebat, pluries rediens nunquam admiſſus eſt. Tandē hœdum adhuc lactantem, & pinguem ſecum deferēs, ante ædes iuriſperiti ſtabat, & hœdum vellicans, illum balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita hœdi voce, ianuam illico aperiens hominem introire iubet. Tunc Ruſticus ad hœdum cōuerſus, gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque eſſe, quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo. xc.

ADoleſcens quidam vxorem duxerat, & ipſam quoque adoleſcentulam, formoſam admodum & libidinoſam, cuius effrœni libidini dū ſatis facere cupit, ita lumbos exhauſit, vt paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam viuo ſimilis videretur: nō ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat, vt ſenex quidam in apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit vt venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent, quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum nō cœperant, ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcēs: Vxorem profecto hic lupus habere non debet: ſi enim vxori iunctus eſſet, nunquā tanta pedū pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem, quem nimius Veneris vſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene iuuenem poma ſibi ſurripentem ſaxis deijciente. xci.

SEnex quidam iuuenem ſibi poma ſurripientẽ blandis orabat verbis, vt ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verba funderet, iuuene eius ætatem ac verba contemnente: non in verbis tantum, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere & in illũ iacere cœpit. Quod iuuenis conſpicatus vehementer in riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens: quando, inquit, verborum & herbarum vires aduerſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidesq́; quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum deſcendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Lucinia cantum accipitri pro vita pollicente. XCII.

LVcinia ab accipitre famelico comprehenſa, dummodo ſe ab eo deuorandam eſſe intelligeret, blandè eum rogabat, vt ſe dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedem ſe relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratię ſibi referre poſſet? Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrẽ demulceas. Sine tuis enim cantibus viuere, ſine cibo non poſſum.

Hæc fabula innuit, vtilia iucundis anteponanda.

De Leone porcum ſibi ſocium eligente. XCIII.

LEo cum ſocios adſciſcere ſibi vellet, mutaq́ue animalia ſeſe illi adiungere optarent, idq́ue precibus & votis expoſcerent, cæteris ſpretis, cum porco ſolum ſocietatem voluit inire: rogatus autem cauſſam: reſpondit:

dit: Quia hoc animal adeo fidum eſt, vt amicos & ſocios, in nullo, quantumuis magno, diſcrimine nunquã relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appatendam, qui aduerſitatis tempore à præſtando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum, & hoſpitium ab appetente. XCIIII.

CVlex hiberno tempore, cùm fame & frigore ſe periturum conijceret, ad apum acceſsit aluearia, ab eis cibum & hoſpitium petens. Quæ, ſi ab eis fuiſſet cõſecutus, promittebat filios earum ſe artem muſicam edocturum. Tunc quædam apis: At ego artem meam malo liberi mei diſcant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, vt liberos noſtros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valeant vindicare.

De Aſino tubicine, & Lepore tabellario. XCV.

LEo rex quadrupedum aduerſus volucres pugnaturꝰ, ſuorum acies inſtruebat. Interrogatus autem ab vrſo, quid ei aſini inertia, aut leporis timiditas ad victoriam conferre poſſent, quos ibi inter cęteros milites adeſſe cernebat, reſpondit: aſinus tubæ ſuæ clangore milites ad pugnam concitabit, lepus vero ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula ſignificat, neminem adeo contemptibilem, qui aliqua re nobis prodeſſe non poſsit.

De Accipitribus inter ſe inimicis, quos columbæ pacauerant. XCVI.

ACcipitres inuicem inimici quotidie decertabant, ſuisque odijs occupati, alias aues minimè infeſtabant. Columbæ illorum vicem dolẽtes, eos miſsis legatis compoſuêre. Sed illi, vbi inter ſe amici effecti

sunt,cæteras aues imbecilliores,& maximè colũbas vexare & occidere non desinebant. Tũc secum columbæ, quam vtilior accipitrum discordia,quàm cõcordia nobis erat. Hęc monet fabula,malorum inter se ciuium odia alenda potius, quàm extinguenda, vt dum inter se digladiantur,viros bonos quietè viuere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente. XCVII.

VIr quidam prudens vxorem ducebat. Interrogatus autẽ ab amicis, quid sibi vellet facula illa,quã noua nupta accensam à paterna domo effert, rursusq; mariti domum ingressura accendit,& introfert. Significat,inquit,me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum, in domum meam inferre. Fabula sig. sæpenumero mulieres ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato. XCVIII.

PRætor qui prouinciam, cui præfuerat, expilauerat, repetũdarum damnatus fuerat. Cumq; ægre ablata restitueret,dicebat quidam è prouincialibus, hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus cõcipientes mira voluptate afficiuntur,cùm autem eos emittũt, incredibili dolore torquentur. Fab.sig.aliena non esse surripienda,ne illa deponere coacti,mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente. XCIX.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura aduenerat,rogabat,vt paululum differat, dũ testamentum conderet,& cætera ad tantum iter necessaria præpararet.Cui mors:cur, inquit, non hactenus præparasti toties à me monitus? Et cùm ille eam nũquam à se visam ampli⁹ diceret:cùm,inquit,nõ æquales tuos modo, quorũ nulli iam ferè restant, verùm etiã iuuenes pueros,infantes quotidie rapiebam, nónne te admonebam mortalitatis tuæ?cùm oculos hebescere, auditum minui,

nui cęterosq; ſenſus indies deficere, corpus ingraueſcere ſentiebas, nónne tibi me propinquam eſſe dicebant? & te admonitum negas? quare vlterius differendum non eſt. Hęc fabula indicat, ita viuendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro auaro, ſacculum nummorum alloquente. c.

VIr quidam auarus, qui ingentẽ aureorum aceruũ malè partum relictur⁹ moriebatur, interrogabat ſacculum nummorum, quem morienti ſibi iuſſerat afferri, quibus voluptatem eſſet allaturus? Cui ſacculus: hæredibus, inquit, tuis, qui nummos tãto ſudore quæſitos in ſcortis, & conuiuijs profundẽt: & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſupplicijs mancipabunt.

Hæc indicat fabula, ſtultum eſſe in ijs laborare, quæ alijs gaudium, nobis autem ſint allatura tormentum.

PETRI PAVLI PHANTINI DE Tradotio in Hecathomytion conſummatiſs. viri Laurentij Abſtemij Maceraten. Tetraſtichon.

Quod nemus Heſperidum, Panchaia, Bactra, Sabæi,
Heliſium quod habet, quod Tagus, Auſtur, Arabs,
Cuncta tuo Abſtemi naſcuntur ſponte vireto,
Cuius habent ſiliquæ ſeria, non apinas.

IOANNIS ANTERACINI MACEraten. in Hecathomytion clariſsimi viri Laurentij Abſtemij Maceraten. Tetraſtichon.

Doctiloquos alijs ſcriptis ſuperare Latinos,
Quære, ſumus lepidis Græcia docta pares.
Te Xanthi ſeruus technis celebrauit amœnis,
Non minus Abſtemij nos decorauit opus.

LAVRENTII VALLENSIS IN XXXIII. FABVLARVM AESOpi, è Græco in Latinum ſermonem ad clariſsimum virum Renaldum Fonaledæ.

PRAEFATIO.

PROMISERAM nuperrimè tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurus. Eas capere, vt homo venãdi inſuetus, cùm non poſſem, ad venationem meam, id eſt, literas me conuerti, & fortè ad manus venit libellus Græcus, ex prędа nauali xxxiij. Aeſopi fabulas continens, has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſiue fabellas, ſiue mauis coturnices, quibus oblectare te poſsis ac ludere. Etenim ſi Octauianum Marcumq; Antonium orbis terrarum principes ludo coturnicum delectatos accepimus, profecto tu vir, literarum amantiſsimus, literato hoc genere lu-dẽdi delectaberis: & ſi quis Octauiano aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dediſſet, iucundam illis rem gratamque feciſſet. Ego quoque tibi iucundus, gratusque ero, quod plus triginta eius generis aues dono mitto pugnaces, victrices: & ſi forte hoc te magis iuuat & pingues. Oblectant enim hæ fabulæ bellæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum ſuum laudare inſolentis ſit finem faciã. Tu ſi coturneces veras, quam has fabulas malis, reſcribe: mittam namq; non modo coturnices, ſed & perdices. Ex vrbe Caieta. Calend. Maij. 1513.

De

De Vulpe & Capro.

VVlpes & Caper ſitibundi in puteum deſcenderunt, in quo cùm perbibiſſent, circunſpicienti reditum capro, vulpes ait: Bono animo eſto caper. Excogitaui namque, quo pacto vterq; reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietē admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq; tua tranſiliens, & extra puteum euadens, te iſtinc poſtea educam. Cuius conſilio fidem habente capro, atq; vt illa iubebat obtemperanti, ipſa è puteo proſilijt, ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat, exultabatque, nihil de hirco curam habens. Cæterùm cum ab hirco vt fœdifraga incuſaretur, reſpondit: enimuero hirce, ſi tantum eſſet ſenſus in mente, quantum eſt ſetarum in mento, non prius in puteum deſcendiſſes, quam de reditu exploratum habuiſſes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VVlpes nullum ante Leonem conſpicata, cùm illi alternus ex improuiſo obuiaſſet, ita aſpectu eius expauit, vt parū abfuerit, quin extingueretur. Quod cùm iterum poſtea accidiſſet, ad aſpectum quidem Leonis eſt exterrita, ſed non ita vt prius. Tertiò autem cùm Leonem eundem eſſet intuita, non modo nō exterrita, ſed etiam fidenter adiens ſecum collocuta eſt, & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd conſuetudo & conuerſatio facit, vt quę maxime horribilia & formidanda ſunt, neque horrida neque formidoloſa videantur.

De Gallo & Perdice.

Gallos

GAllos quidam domi ſuæ cùm haberet, mercatus eſt perdicem, eamque alendam, & in ſocietatem Gallorum dedit vna cùm illis ſaginandam, eamq; Galli pro ſe quiſque mordicabant, abigebantq;. Perdix autem apud ſe affligebatur, exiſtimans ideo talia inferri ſibi à gallis, quod ſuum ab illorum genere alienum eſſet. Vbi verò non ita poſt aſpexit illos inter ſe pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore, inquit: Equidem poſt hac non afflictabor amplius, videns eos inter ſe dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domeſticorum quidam iniuria abſtinere.

De Vulpe & capite reperto.

VVlpes aliquando in domum cytharedi ingreſſa, dū omnia inſtrumenta muſica, omnem ſuppellectilē ſcrutaretur, reperit è marmore caput ſcienter fabréque factum. Quod cùm in manu ſumpſiſſet, inquit: O caput cum magno ſenſu factum, nullū ſenſum obtinens.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem inuitauit, qui eò loci proxime veniſſet, vt eiſdē in ædibus vna habitarent: ad quem fullo: ô homo non eſt mihi iſtud factu conducibile. Vereor enim ne quicquid cādefacerem, id omne tu carbonaria aſpergine fuſcares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro iactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reuerſus fuiſſet, cùm multa alia in diuerſis

sis regionibus à se viriliter gesta iactabundus prædicabat,tum verò id maximè,quod Rhodi omnes in certamine saliendi superasset,eiusdem rei Rhodios, qui adfuerunt,testes esse. Ad quem vnus assistentium respondens,inquit,ô homo, si verum istuc est, quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce hic Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Hæc fabula indicat,quod vbi rerum testimonia adsunt,nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus, habensque passerculũ sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas interrogabat Deum dicens.Quod habeo in dextera,viuit ne an mortuum est?Prolaturus passerculũ viuum,si ille mortuum respõdisset:Rursus prolaturus mortuum, si viuũ respondisset:occidisset enim statim sub pallio,priusquã proferret. Ad Deus subdolam calliditatem hominis intelligens,dixit:O consultor,vtrum mauis facere (penes te nanque arbitrium est) facito, & siue viuum siue mortuum,quod in manibus habes,proferto.

Hæc fabula innuit, mentem diuinam nihil neque latere neque fallere. De Piscatore.

PIscator quidam demissis in mare retibus extulit simaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat:Noli me in præsentiarum capere pusillam & minutam, sine abire & recrescere, vt postea sic adulta cõmodo maiore potiaris.Cui piscator, inquit:Ego vero amens sim,si lucrum,quod inter manꝰ habeo,licet exiguũ,prætermittã spe futuri boni, quãtumlibet magni. Hęc fab.innuit,stolidum esse,qui propter spẽ maiorem, rem præsentem & certã licet paruam nõ amplectitur.

De

De Equo & Asino.

VIR quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo. Si me saluum vis, releua à me partem oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tũc dominus iumentorũ omnes, quas portabat asinus, sarcinas, simulq; coriũ, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus & gemens cum clamore, inquit: Ve mihi iumẽtorum infœliciſsimo, quid mihi misero malè euenit? Nam recusans partẽm, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtrique incolumes sint.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiã inierat, qui cùm edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admouẽs, anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit: calore algentes manus refocillo. Pauloque post, calidiore edulio cum vir iterum ad os manum cum edulio admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem & id faceret. Respondente autem viro, vt refrigerem edulium. Atque ego, inquit Satyrus, tecum post hac amicitiam non exercebo, cùm ex vno ore & calidum promis & frigidum.

Hæc fabula innuit, deuitandam eius amicitiam esse cuius anceps vita est, & sermo.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo suam versicolorem pellem extollente, Vulpes, cùm suam proponere non posset, inquit:

inquit: At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum.

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudini corporis.

De Fele in fœminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cuiuſdam adoleſcentis. Hanc ille vt in fœminam mutaret, Venerẽ deprecatus eſt: Dea miſerta cupiditati adoleſcentuli, cõuertit beſtiam in ſpecioſam puellam, cuius forma inardeſcens adoleſcẽtulus, abduxit illam ſecum domum Quibus cõfidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere nunquid illa cùm corpore mutaſſet & mores, murem immiſit in medium: at illa eorum, qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo ſurgẽs murem inſequebatur, illum comedere cupiens. Tunc Dea indignata, iterum in ſuam reſtituit naturam.

Hæc fabula innuit, ſceleſtos homines etſi conditionẽ ſtatumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibarijs, primum interfectis ſingulis ouibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum, poſtremò operarijs bobus interẽptis alebatur. Quod canes cùm animaduertiſſent, inter ſe collocuti ſunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugã, ſi enim operarijs bobus dominus noſter non pepercit, ne nobis quidem parcet.

Hæc fabula innuit, fugiendos eos eſſe, cauendosque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neq; in gratiã inter ſe reducere potis eſſet, iuſsit faſciculum

culum virgarum ſibi adferri, aderant autem filij illic ſedentes. Quæ cùm allatæ eſſent, colligauit omnes in vnum faſciculum, iuſsit ſingulos filiorum faſciculum capere atque confringere. Illis verò confringere nõ valentibus, ſoluens poſtea faſciculum, tradidit ſingulas virgas eis frangendas. Atque illis ſtatim, faciléque frangentibus, intulit: ita & vos filij mei, ſi perſeueraueritis vnanimes, præſtiteritis inexpugnabiles vos hoſtibus, & inuictos præbebitis. Sin minus, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio oportunam vos prædam inimicis faciet.

Hęc fabula innuit, æquè res humanas facere vel cõcordia incrementum, vel diſcordia iacturam.

De Muliere & Gallina.

MVlier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula oua parientem, ſperans autem pro ſingulis bina oua parituram ſi plus tribuiſset eſcarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne vnum quidem ouum parturire potuit.

Hæc fabula innuit, quod homines propter luxum & copiam rerum marceſcentes, ab inſtituto retardantur.

De homine, quem canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam circuibat ſingulos, corrogans curationem, nactúsque quendam, qui cognita mali qualitate, inquit: Si tu quidẽ homo conualeſcere vis, ſume cruſtulam panis madefactam ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendã. Cui ille, derides inquit. Ego me herclè ſi iſtuc fecero, dignus ſum, qui ab omnibus vrbis canibus mordear.

Hæc fabula innuit, improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

De

De Duobus amicis & Vrſo.

DVobus amicis vna iter facientibus, ſit vrſus obuiã, quorum vnus perterritus in arborem ſcandens latuit, alter verò cum ſe imparem vrſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum eſſe. Vrſus autem aduenies aures & occipitium olfaciebat, illo qui ſtratus iacebat vſque continente reſpirationem, ita mortuum eſſe credens vrſus abijt. Aiunt enim vrſum non ſæuire in cadauer. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam in aurem vrſus ſecũ eſſet locutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne poſthac cum huiuſmodi amicis iter faciam

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos, periculoſo in tempore ab auxilio præſtando reuocãt pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DVo adoleſcentes obſonium à coquo mercati cõmuniter erant. Cæterum quum coquus quibuſdã negotijs domeſticijs intenderet, vacaretq; alter adoleſcentum partem obſonij in alterius ſinum immiſit. Cõquerenti, qui carnẽ ſuſtulerat, iurabat ſe nõ habere. Qui verò habebat, iurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtutia inquit: Et ſi me latet fur, tamen eum quem iuraſtis deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod ſi homines celamus, deum nequaquam celare poterimus.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant Arundo & Olea, de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate, & Olea quidem probra Arundini ingerebat, vt frageli, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obtiebat, non lon-

longum tẽpus exſpectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur, refellebaturque: olea verò, cum violentia ventorum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos, qui ferocioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe ijs, qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicem, qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos, qui circumſiſtebant, proclamabat: Nolite me ô viri innocuum inſontemq; occidere, nullum enim vnquam occidi. Quippe nihil aliud quam hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſsim cum clamore reſponderunt. Tu vero hoc ipſo magis trucidaberis, quod cùm ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hęc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & importunis principibus perſuadent ad inique agendum.

De Aucupe & Vipera.

AVceps quidam ſumptis aucupatorijs retibus ad venandum proceſsit, viſoque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſè arundines cũ reti ad auem clanculum admouebat, ſperans illam ſe venari poſſe. Quod cùm agit in altum intuens, iacentem viperã pedibus preſsit, quæ exaſperata dolore hominẽ momordit. At ille iã diffidens, me miſerum, inquit, qui dũ alterum venari volo, ipſe ab altero captus, pereo.

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare. Sæpè tamen ab alijs idem ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, eiuſque genitalia ad artem medicam ſane vtilia eſſe. Vbi videt indagãtibus hominibus ſeſe captũ

iri

ri(non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præcidit,eaq; inſequentes proijciens,hoc modo incolumis euadit.

Hæc fabula innuit, huius exẽplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute, nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus cum Delphinum inſequentem præcipiti curſum fugeret, & iamiam capiendus eſſet in anfractum quendam ſe intruſit. Delphinus quoque adalterum ſimilem impetu ipſo illiſus, ad quem Thynnus reſpiciens, iamq; expirantem videns, inquit: iam mihi mors non eſt moleſta,videns eum qui mihi cauſa mortis eſt,mecum morientem.

Hęc fabula innuit,equo animo ferre homines calamitates,cùm eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciunt.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam inſilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato,& erepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuerſus,fugientem aſpiciens, inquit: O Canis vbicunque fueris te obſeruabo:non enim ſuſtuliſti,ſed mihi cor dediſti.

Hęc fab.innuit iacturã eſſe ſemper hominib⁹ doctrinã.

De Vate quodam.

VAticinator quidam in foro ſedens ſermocinabatur. Cui quidã ſibi denunciat fores domus eius effractas eſſe omniaq́ue direpta,quæ in domo fuiſſent. Ad quod nuntium vaticinator gemens, properansq́ue curſu, ſe domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens: O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis,certe tua non diuinaſti.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui res ſuas non recte adminiſtrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere & conſulere conantur.

De Aegroto & Medico.

AEgrotus quidam à Medico interrogatus, quónam modo ſe habuiſſet, præter modum, reſpondit, in ſudorem ſe fuiſſe reſolutum. Cui Medicus: Iſtud, inquit, bonum eſt. Altero autem die iterum interrogãs, quónam modo ſe haberet, reſpõdit: algoribus correptus diu vexatus ſum, & id quoq; Medicus inquit, bonũ eſt. Tertio cùm ab eodem Medico interrogaretur, reſpondit: profluuio corporis debilitatus ſum. Iſtud etiã bonum eſt inquit Medicus. Poſtea autem à familiari quodam interrogatus, quomodo habes amice: reſpondit: etiam atque etiam bene habeo, ſed morior.

Hæc fabula innuit, arguendos aſſentatores.

De Aſino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conſpectoq; Lupo, ait: O Lupe, en præ cruciatu morior futurus eſca tua, aut vulturum, aut coruorum. Vnum modo abs te munus flagito. Educ prius de pede aculeum, vt moriar ſaltem ſine cruciatu. Tunc lupus ſummis dentibus aculeum mordicus præhendens eduxit. Aſinus verò doloris oblitus, ferratos calces in faciem Lupi impegit, fractisq; illius fronte, naribus, dentibus, aufugit: Lupo ſeipſum accuſante, ac merito ſibi id euenisſe dicente, quod qui didicerat eſſe lanius iumentorum, nũc illorum volebat eſſe Chirurgus.

Hæc fabula innuit, quod qui ſua artificia deſerunt, transferentes ſe ad alia ipſis non apta, & in deriſum veniunt & in diſcrimen.

De Aucupe & Merula.

Auceps

AVceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem, quid negotij ageret. Ille respondit, se condere vrbem, abijt longius & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam iuxta retia appositã capta est, accurrente aucupe, inquit: O homo, si tu quidem talem vrbem condis, haud multos iuuenes habebis incolas.

Hæc fabula innuit, eo maxime modo rem priuatã, & rempublicam destrui, cùm præsides sæuitiam exercẽt.

De Viatore & pera inuenta.

VIator longum ingressus iter vouit, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum. Inuenta autem post ea in itinere pera palmularum amigdalarumq; plena, comedit omnes palmulas amigdalasq;. Sed harum nucleos, illarum putamina, & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, habes Iupiter quod tibi voueram: quod enim inueni, eius & interiora tibi, & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, auarum propter pecuniæ cupiditatem dijs moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam Alphabetariam attulit matri suæ, à qua non castigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpet furari maiora. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium, Matre vero sequente ac vociferante, rogauit ille satellites, vt pauliſper cùm ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabunda auram ad os filij admouente, ille auriculam matris dentibus euulsit: cùm mater cæteriq; eum increparent nõ modo

vt furem, sed in parentem suum impium, inquit: Hæc mihi, vt perderer, cassa extitit. Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad vlterioro progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula innuit, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat, qui cùm videret mare tranquillum, incessit cupido nauigationem faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ouibus, emptisq; palmarum sarcinis, nauigabat. Oborta autem vehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, vixq; euasit exonerata naui. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo, ideoque immotum sese fore ostendit.

Hæc fabula innuit, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cuiusdam senis & leone.

FIlium senior quidã habebat vnicum generosi animi, & venaticorum canum amatorem, hũc per quietem viderat à Leone trucidari. Territus ne forte somniũ hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam quàm politissimam, & laquearibus ac fenestris amœnissimam, illuc inducens filium assiduus illi custos adhærebat. Depinxerat enim in ea domo ad oblectationem filij omne animalium genus, in quibus & Leonem. Adolescẽs hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propius stans Leoni, inquit: O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asseruor, velut in carcere. Quid

ubi

tibi faciam:& hæc dicens manum parieti incusit,oculum Leoni eruere volens,& in clauo,quod illic latebat, offendit,qua ex percussiõe manus emarcuit,succreuitq; sanies,& febris subsecuta est,breuiq́ue tempore adolescens est mortuus. Ita Leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Hæc fa. innuit,quæ vẽtura sunt deuitare posse neminẽ.

De Caluo crines externos gerente pro natiuis.

CAluus quidam mentitos gerens crines,dum equo vehebatur,ecce tibi validior ventus illos de capite substulit. Risus statim magnus à circonstantibus excitabatur,& ile mutuo risu ad illos inquit.Quid mirum, si crines,qui non erant mei, à me recesserint?illi quoq; recesserunt,qui mecum fuerant nati.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura nõ accepimus,non potest nobiscum perpetuo manere.

AESOPI FABVLATORIS CLARISSIMI APOLOGI, E GRAECO Latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

AESOPVS fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna verò seruus fuit,colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam(nam ab initio blatera fuit)sapientiamq́ue, ac variarum fabularum inuentionem, quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ;

nam animalia bruta fingit facere ea, quæ hominum sunt actiones, quas ita ante oculos ponit, quod audientium animos incitat ad virtutem, nec vlli sunt hominũ mores, quos in brutis fingendo ipse non apereat. Has igitur fabulas, si quis ritè gustauerit, quam viam sequi, quamque vitare debeat in priuatis publicisq; negotijs, facile comperiet. Nam in primis fabulam narrat, tum quid fabula significet compendiosius exponit, atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hic sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & Vulpes conflata inter se amicitia in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti cõuersatione fore putantes. Iigitur Aquila nidum alta super arbore instituit: Vulpes vero arborem prope inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum cùm Vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, Aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est, cùm Aquilam vlcisci non posset, quæ quadrupes existens volucrem persequi nequibat: quod vnum miseris ac impotentibus datur, Aquilam execrata, ac mala sibi imprecatur, tantum in odiũ, cùm violatur, vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum vnà cùm carbonibus accensis Aquila arripiens sustulit ad nidum, sed vento vehementius spirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirẽt, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in Aquilæ conspectum deuorat.

Fa-

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quãuis quos læserint vltionem declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

De Aquila & Coruo.

AQuila celsa ex rupe deuolans, agnum ex omni grege arripuit: quam rem cùm coruus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cùm strepitu ac stridore deuolat in arietem, atque vngues in arietis vellus ita implicat, quod inde etiam motu alarum se explicare non potest. Hunc pastor cùm ita implicitum videt, accurrens, coruum comprehendit, atque alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quispiam coruum rogaret, quænam volucris esset, coruus inquit: Prius quidem quoad animum Aquila fui, nunc verò me coruum esse cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila Leporem persequebatur, ac Lepus auxilij inops, quem tempus obtulit Scabronem vidēs ab eo auxilium implorauit, cui Scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cùm Aquilam propinquantem Scabro conspicatur, eam precatur ne suum eripiat sibi seruũ. At Aquila Scabronis paruitatẽ cõtemnens eo corã leporem exedit. Verum Scabro suæ iniuriæ memor, vbi Aquila nidificaret, obseruat. Ecce Aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad Aquilæ nidũ volat, atq; oua deuoluens humi deijcit. Aquila iacturæ ouorũ mœrore cõcita, euolat ad Iouẽ (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutũ dari precatur. Iupiter illi concedit, vt cùm tempus adest, eius in

sinu pariat oua. Hoc Scabro prouidens globum è ster-core conficit, atq; sursum euolans in Iouis sinum de-misit. Iupiter volẽs è sinu globum excutere, oua aquilæ simul excussit. Et tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porro est contemnẽ-dus, quoniam nemo est, qui iniuriã accipiat, quin cùm tempus datur, se vlciscì non quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cùm alta rupe sederet, more suo sola ca-nebat, eam accipiter cibũ quæritans cùm intuetur, repentè euolat, illamq; rapit, at Philomela cùm se in-teriturã iri videt, Accipitrem precatur, vt se Missam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipsa satis minima sit, sed pro saturitate sua ad maiores aues se ver tat, opus profecto fore: eam accipiter torue consp iciens ait: stultus quidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitto, amplioris spe pastus.

Fab. sig. quod qui omittunt id quod manu tenẽt rerũ maiorum spe, consilio inopes, ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

VVlpes & Tragus sitientes in puteum descenderunt. Verum enim post potum, cùm egressum conspice-ret hircus, Vulpes ei comiter ait: Bono sis animo, nam quid saluti nostræ opus sit, propè animaduerti: si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusue muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaq; conscendens cùm egressa puteum fuero, te manu comprehendens hinc desuper traham. Huic caper prompte deseruiuit: vulpes suo exultans egressu circa os putei capro illudebat. At dum caper illum incusat, quod sibi pacta haud seruas-set, ei facta Vulpecula inquit: Si ea caper sapientia præ-

ditus

ditus esses, quo pilorum ornatu istæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quam egressus pensiculate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciunt, quàm dent operam reb⁹ gerendis.

De Vulpe & Leone.

VVlpes quæ nunquam viderat Leonem, cùm illi fortè obuiasset, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rursum illum cùm aspexisset, pertimuit, sed minimè vt primùm. Eum tertio cùm intueretur, prope accedens fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod rerum terribilia & vsus & consuetudo domestica facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cùm Gallum cepisset, atque causam quæreret, quî eum comedere posset, illum criminari cepit, quod esset animal turbulẽtum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum vtilitatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait: impius ac supra modum sceleſtus, qui agis continuo cõtra naturam, cùm nec à matre nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quod domini sui quæstus gratia id quoque ageret: enimuero ex huiusmodi coitu Gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus. Excusationibus licet abundes, ego autem ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui prauus existit natura, cùm semel delinquere animo proposuit, quamuis causę desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

Vulpes

VVlpes vt è laqueo euaderet, abscissa cauda, cum è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit, alias dolo inducere vulpes, vt sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaque ad vnum vulpibus congregatis suadet, vt caudam sibi abscindant, disserens, caudam non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri graui atque inepto. E vulpibus vna ei facete respondit. Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum hoc itidem alijs consulere haud est æquum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride piscículo.

PIscator quod mari rete tetendit, eo smarida cepit piscículum, quæ parua adhuc ætate Piscatorẽ orabat, vt dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex ea assequi posset, eam vita donaret. Huic Piscator lepidè respondit. Ego quidem mente carerem, si quod minimũ mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Hæc fabula significat, quod certo pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VVlpes cùm sepem quandam ascenderet, vt periculũ vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit, & cùm grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubum. Vt me iuuares cùm ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus: Errasti Vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere consueuisti.

Hæc fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VVlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro ſe adduceret, ac ſupra modum ſe iactaret de ſplendore progenitorum ſuorũ, Vulpes ei ſubridens ait: Heus amice, & ſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quod multis iam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Hæc fabula ſignificat, quod homines mendaces res ipſa potiſsimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per auia currendo iã defeſſa, hominem caſu reperit lignarium, quem rogat, vt ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit. Adſunt venatores, lignarium ſi Vulpem viderit rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu vero, vbi vulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim venatores re haud percepta ſtatim abeunt, Vulpes vt illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediẽs tacite recedit. Lignarius Vulpem criminatur, quod cum ſaluam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc vulpes ſe conuertẽs, illi facete ait: Heus amice, ſi manuũ opera ac meres verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſoluerem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam & ſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallis & Perdice.

GAllos quam plures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cum Galli illam infeſtarent, roſtriſque percutetent, perdix ea iniuria vehementer perdoluit, putans quia

quia aduena,nec ex eo genere esset,eas sibi inferri iniurias.Gallos deinde cum ad inuicem certantes conspiceret,perdix amota animi perturbatione ait : De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia præditi moderato animo ferunt iniurias, ab illis vel maxime sibi illatas,qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larua.

VVlpes cytharedi domum ingressa, dum,quæ domi parata sunt,sagaciter explorat,laruæ caput reperit arte industriosa cõpositum, quod manibus capiens,ait:O quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quod non omnes corpore decori eandem animo habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

HOmo quidam Deum ligneum domi habens, eum orauit vt boni quippiam sibi tribueret, sed quanto magis orabat,eo res domi angustior erat. Demum ille concitus ira,Deũ cruribus capit,& caput pariete percutit illi: exciso igitur capite multum auri exilijt, quod homo colligẽs ait. Peruersus nimium es atq; perfidus,qui dum in honore te habui,nihil equidem profuisti, percussus verò ac verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest,id effici vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam cùm cœnam opiparam parasset, amicũ quendam domum vocauit,eius quoq; canis canem alterius ad cœnam inuitat. Is domum ingressus cùm tantum dapium videret apparatum,lætus ipse ait: Hodie Porro ita me explebo, quòd die crastino comedere

non

non indigebo. Hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conspiciens, tacitus per caudam capit, atq; illum sæpius rotans per fenestram proijcit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atque rogitant quàm opipare cœnauerit. At ille languẽs ait. Ita potu & dapibus me expleui, quod cùm exiuerim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis dolitus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cœpisset, pennis alarum sibi euulsis, inter Gallinas morari dimisit: eã deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit, tum Aquila volans, leporem caput, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait: Noli hanc Aquilam vti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas euulsit.

Hæc fabula significat, quòd benefacientes sunt quidẽ remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorũ cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit: Filij, ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inueniunt. Verùm enim vinea cùm probè effossa foret, longè plus solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Hæc fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius Lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum, secum pariter cohabitaret: at Lotor re aliâs expertus, ait: Id cõducibile haud mihi esset. Nam quæ albifacerem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Hæc fabula significat, quod res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVlpes ingenti fame concita, cùm quoddam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atque tantum comedit, quod ad ingentem tumorem ventrem distendit, & cùm ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum Vulpes alia transiens illac cùm audiret, illuc accedit, rogatq; quídnam gemeret? deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, istic manendum est, vsque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras, cum intrasti: nam eo pacto facilè egredieris.

Hæc fabula significat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibijs ac reti assumptis, iuxta maris littus accedit, atq; saxo quodã superexistens, in primis tubicinare cœpit, putans cantu se pisces facilè esse capturum. Verùm cantu cùm nullũ consequeretur effectum, depositis tibijs rete in mare dimittit, ac pisces cœpit perplures. Sed cùm ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulsè ait: O improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare noluistis, nunc quia cantare cessio, saltus datis assiduos.

Hæc fabula significat, quod omnia probe fiũt, quæ fiunt tempore suo.

De

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diuúque piſcando defeſsi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepiſſent confecti, cùm abire decernunt, ecce piſcis quidam aliũ fugiens ſe inſequentem, in nauiculam ſaltat. Illum Piſcatores ſupra modum læti comprehendunt, ac in vrbẽ reuerſi, grandi pretio vendunt.

Fabula ſignificat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidã pauper cùm ægrotaret, dijs vouit quod ſi eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri volentes, ſanitatem illi facilè reddũt. Liber igitur à morbo, cùm boues, quia pauper, non haberet, oſſa boum centum collegit, eaq; ſuper altare deponens, lepide inquit: Ecce quod voui votum vobis nũc perſoluo. At dij illum vlciſci volentes in ſomnis ſibi aſſiſtunt, atq; inquiunt. At maris littus pergito, ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, ſomnij memor dum pergit at littus, incidit in latrones, captus itaq; eos rogabat, vt ſe miſſum faceret, quoniam mille auri talenta perſolueret eis.

Fabula ſignificat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat, cùm varias corporis notas pardus ſibi duceret decori, Vulpes ei comiter ait. Ego quidem longè formoſior ſum iudicanda, quæ non corpus, ſed animum varijs notis habeo notatum.

Fabula ſignificat, quod decor mentis eſt potior omni corporis ornatu.

De

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam è mari rete trahebãt. Quod cùm graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cùm perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis, non inurbanè socijs inquit. Animis estote quietis: quippe lætitiæ soror est mœstitia, oportet enim casus prospicere futuros, illosq; vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse venturos.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frangitur.

De Ranis regem petentibus.

RAnæ mœrẽtes quod sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm Ranas deuoraret, tertiò Iouem Ranæ precantur, vt regem sæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit, quem tot precibus regem exoraſtis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quod sepe ea precamur, quæ impetrasse postea nos penitet.

De Cata in fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, qui Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus illius misserta, in formã hominis mutauit eam, quæ cùm lõge speciosa esset, amator domum

subito

ſubitò adduxit. Sed cùm in cubiculo ſimul ſederent, Venus experiri cupiens, ſi mutata facie, mutaſſe & mores, in medium conſtituit murem, quem cùm illa proſpexit, oblita formæ & amoris ſui, murem, vt caperet, perſecuta eſt. Qua ſuper re Ven⁹ indignata, denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Hæc fabula ſignificat, quod homo nequam licet perſonam mutet, mores tamen retinet eoſdem.

De Sene mortem vocante.

SEnex quidē lignorum faſcē ſuper humeros ex more portans, cùm longa via defeſſus eſſet, faſce humi depoſito, mortem vocauit: ecce mors aduenit cauſamq;, quamobrem ſe vocauerit, rogat. Tunc ſenex, vt hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeres, ait.

Hæc fabula ſignificat, quod quiſq; vitę cupidior eſt, licet millibus ſubijciatur periculis, mortem ſemper tamen deuitat.

De Muliere & Medico.

MVlier anus cùm ophthalmiam pateretur, Medicū ad ſe curādum accerſit, certum pretium ſibi dare promittens, ſi eo morbo curaretur: ſi vero non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata cùm nihil ſuarum rerum domi eſſe proſpiceret, medico mercedē pactam petenti, ſoluere denegat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat, ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat, aiens: cùm cæca eram, domum multa ſupellectile refertam videbā, nūc cùm video, vt medic⁹ ait, nihil rerū domi eſſe proſpicio.

Hæc fabula ſignificat, quod homines auaritiæ dediti ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ouibus primùm veſci cœpit. Cùm vero in diē magis ſæuiret hyems, bobus quoq; nec pepercit: quod facinus cum animaduerterent canes, inuicem verba faciunt. Quid hic ſtamus, inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamus ne eum noſtræ parcere vitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulauit?

Hæc fabula ſignificat, quod eos fugere debemus, qui in chariſsimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola & filijs.

AGricola quidam quàm plures habuit filios continua ſeditione diſcordes, ac eius admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè vnà domi omnes ſederēt, iuſsit pater virgarum faſcem coram deportari, atque natos cœpit hortari, vt integrum faſcem diſrumperent. Cùm igitur faſcem cùm totis viribus frangere non poſſent, genitor præcepit, vt ſoluto faſce ſingulatim frangerent virgas, Cùm quiſq; facilè hoc perficeret, tunc facto ſilentio, pater ait eis. Si quando animis idem ſentieritis, nati mihi chariſsimi, nec ab inimicis ſuperari poteritis. Sed ſi inter vos ſeditiones ſeruabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula ſignificat, quod fortior eſt vnio, quàm ſeditio, quæ eſt imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam Mulier Gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum: putauit mulier more ingenij humani, quod ſitis habēdi ſemper ſollicitat, Galli nam illam die bis parituram, ſi plus ſpeltę traderet ſolito. At Gallina pluri alimonia pinguior facta, id vnum

deſiit

desijt parere ouum. Sic mulier, ex quo maius lucrum quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurima cupiditate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam cùm eum canis momordisset, summo cum studio scisitabatur, à quo sanari posset, quidam sibi obuiam factus, atque Medico rogatus, ait: Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus Medico. Nam si canis, qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem tergat, ista cura nihil potius reperiri potest. Alter arridens venustissimè inquit: si huiusmodi vtor remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor.

Fab. sig. quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus Amicis & Vrsa.

AMici duo dum rus viarent, Vrsa eis obuiam occurrit, qua prospecta, alter eorum territus, vt se saluaret, continuò arborem ascendit, alter cùm Vrsæ viribus posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum: cùm ne ore, aut naso respiraret, vrsa eum exanimatum existimans, abijt. Dicunt enim à cadauere omnino vrsas abstinere. Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit, socium rogauit. Ille vrbano sermone respondit. Admonitus sum ab Vrsa, vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda nõ est, qui, cùm est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter

coquus dum alijs vacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat se haud habere iurat, qui vero habebat, se non accepisse iurabat. Coquus perceptо iuuenum dolo, ait: Et si fallor equidem à vobis, per quem verò iuratis, res ista non latebit Deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus inimicis.

DVo quidē gladiatorio animo inter se inimicitias habētes, vna in naui nauigabant. Et cùm alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, vnus in puppi, alter in prora concedit. Orta autem tempestate, cum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorem, quæ pars nauis submergi prius deberet, & cùm gubernator puppim dixisset, ait ille: Mors mihi molesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio. Fabula significat, quod inimicus, vt inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo & Oliua.

QVænam esse fortior, durior, & magis resistens Canna & Oliua inuicem contendebant: Oliua Calamo humilitatem obijciebat, eò quod ventis facilè cederet. Huic dicto vnum Harundo haud reddit verbū: paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus euulsit Oliuam, totis viribus sibi obsistentem: at canna flatibus se inclinas, salutem facilè est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controuersi mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Boue.

VItula cùm Bouem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula vero vt immo-

molaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur subridens ait: heus vitula ideo non laboras, vt immolareris. Fabula sig. quod ociosis & nihil agentibus, pericula quoque imminent.

De Puero & Fortuna.

CVm puer quidam iuxta puteũ dormiret, fortuna illuc accedens, illum excitauit, inquiens, surge & hinc ocyus abi: quippe in puteum si caderes, non tuam insciitiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quod frequentia pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus & Cato.

DOmo quapiã quòd plures forẽt mures, catus præsentiens, illuc accesit: atq; nunc vnũ, nunc aliũ capiens complures interimendo comedit. Verum mures cùm se in diem consumi perciperent, ad vnũ coacti, inquiunt secum, de cætero inferius non esse descendendũ si nolimus perditum iri omnes: sed hic superius manendum, quo catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum spuspendit, qui infixus parieti erat: è muribus quispiam deorsum acutè prospiciẽs, vt catum esse cognouit, haud infacetè ait: Heus amice, & si te follem esse certo scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium Simia ita appositè saltauit, quod omnium fere consensu rex statim fuit creatus. At vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc Simiam vt duxit, in-

quit ad eam. Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges, quare cùm tu ex lege sis, tute ipse capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, vt se captã laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quę dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepide ait. Heus stulta, quæ, cùm fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quod qui temere quippiam aggreditur, temere in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus fit.

De Ceruo & Leone.

CEruus vehementi siti cùm vexaretur, ad fontẽ profiscitur, dumq; potat, suã in aqua prospiciẽs vmbram, valde lætatus est magnitudine cornuũ ac ramositate: deinde pedes & crura prospiciens, nimium tristatus est. Hęc dũ animo vertit, ecce Leo apparet, ac ceruum persequitur. At ceruus fugam arripiens, leonem per campos longe anteibat. Dicunt enim ceruorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur. Quousq; igitur per cãpos secutus est, ceruum eum assequi non potuit. Casu verò contigit ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis cùm fugere non posset, à leone captus, cùm se moriturum videret: Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo. Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, vt grues & anseres venaretur, qui sata sua continuè depascebant. At simul cùm illis venatus est Pelargum, qui pede tentus rogabat agricolã, vt eum soluat missumque faciat, eum non sit grus, nec specie anser, sed Pelargus, auium pijssimus, qui parentibus semper deseruiat, nec illos

illos in senecta deserat vnquam. Et agricola subridens ait: quæ dicis, haud me fugiunt, nã qui sis probè teneo, sed his simul captus cum sis, his quoq; simul est moriendum. Fab. sig. quod qui cùm improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum conuitijs & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, non tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit. Fab. sig. quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Ioue & Coruo,

IVpiter volatilibus regem creare volens, diem cõsilij auibus indixit, vt qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens Coruus, ac suę deformitatis conscius, pennis aliarum hinc inde collectis se decorauit, ac speciosissimum omnium reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad consilium aues. Iupiter obpulchritudinẽ coruũ cùm regem auibus creare vellet, id aues indigne ferentes, quæq; suas à coruo extrahunt pẽnas. At Coruus alienis pennis cùm esset exutus Coruus vt erat, demum remansit. Fab. sig. quod qui rebus pẽdet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuiq; liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TVbicen quidam tubæ sonitu pugnatũ ciebat exercitum: ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat: Ne abs re ac frustra occidere me velitis, ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui cum vinctum ducebãt, huiusmodi verba contra reddiderunt: Hinc ob rem morte dignior es iudicãdus, quod cùm hostibus manũ conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Fab. sig. quod grauiori pœna sunt iudicandi, qui cùm ipsi iniuriam non agunt, alios ad iniuriam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidã catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continue dormiebat: cùm vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, seu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat: quam rem animaduertens faber, ait ad canem: Heus miser, quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitia teneris: rursus cùm dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fab. sig. quod secordes & somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus, graui censura sunt coërcendi.

De Mula quadam.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secum inquiens: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia similis: parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere, sed cùm cursu cessauit: heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam, at nunc memini patrem mihi asinum fuisse.

Fabula sig. quod stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpe recognoscant errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, quem cum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulã defertur, eundemq; in scopulum à fluctu eodẽ Delphinus, dum se putat capere Thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conuersus in Delphinum dum expirantem animã perspicit, secum ipse ait: mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis auctorem mori simul mecum perspicio.

Fab.

Fab. fig. quod quiuis aduersa leuius fert, cum aduersitatum auctores eadem aduersitate opprimi perspexerit.

De Medico quodam.

MEdicus quidam, cum quem curaret ægrotum, eum mori contingeret, efferentibus funus aiebat: Vir iste si se vino abstinuisset, & clysterijs vsus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista cõsilia cum prodesse quibant, dicenda fuerunt, non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod vbi haud prodest consiliũm, id in eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe.

AVceps aucupatum calamis viscoque tetendit, & cum Turdum canere arboris desuper ramum aspexit, vt eum caperet, calamos erexit: at inter ambulandum pede altero viperam calcauit, morsusque ab ea, cum iamiã ob venenum se deficere præsensit: Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quę contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eiꝰ testes varijs medelis vtiles esse dicuntur. Itaq; cum quispiã eum sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, ac pedum velocitati fidens, quantum potest fugit, vsq; quo ad locum, ne videatur, saluꝰ deueniat, atq; ibi testes excidẽs, in venatores, cum sibi appropinquant, proijcit. Et isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens vt à periculis se eripiet, nihil intentatum deserit.

De

De Puero oues pascente.

PVer quidam cum oues eminentiori in loco depasceret, sæpiꝰ clamabat, heus ô, à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cum lupus pro certo adesset, puer, vt sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oues facile perdidit. Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritas postea non creditur.

De Coruo & Vulpe.

COruus cum carnium frustum rapuisset, arborem quandam supersedit: Vulpe eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruum laudare occipit, aiēs: O quam magna auis est hæc, quam speciosa, quam venatrix, quam formosa, hanc decuit esse auium regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo vocem haberet. His laudibus inflatus Coruus, & dici mutus haud volēs pati vlterius, dum magna voce crocizat, carnes humi decidunt: illas cum vulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modo mente haud careres.

Fabula significat, quod qui adulatoribus nimiū credunt, hi, quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superueniens cum statim cœpit, & cum ipsum occidere vellet, Canis, ne eum occideret, rogauit, inquiens; Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam vt vides tenuis sum, gracilis & macilē.us. Sed herus meus nuptias

in

in proximo facturus est, vbi, si parum expectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi vtilior, Lupus his verbis fidem habens, Canem dimisit. Paucos post dies lupus accedēs, cum Canem domi dormientem repperit, stans ante aulam canem rogat, vt sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit: Heus lupe, si ante aulam de cætero repereris me, haud amplius nuptias expectes.

Fabula significat, quod sapiens, cum periculum vitat, ab illo postea continuò cauet.

De Coruo ægrotante.

COruus cum ægrotaret, matrem rogauit, vt sua pro sanitate Deos precaretur, inquiens: Mater noli plorare, sed deos potius precare, vt sanitatem mihi restituant. Ei mater scite respōdit: Quem deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris?

Hæc fabula significat, quod qui in prosperitate quēuis offendit, in aduersis amicū sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua vmbram prospexit putauit alium esse canem, qui plus carnium deferret. Itaq; quas ipse ferebat, eas carnes sub aqua ire dimisit, & vt vmbram caperet, se mouet: sed carnes & vmbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo cum Ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit, parūq; stans ranā è stagno exeuntem videt, quā indigna-

gnabundus ſtatim pedibus calcauit,aiens:nullum amplius vt te perſpiciat animal,clamore monebis.

Fabula ſignificat, quod apud verboſos præter linguam nihil reperitur.

De Leone ſene.

LEeo cum ſenuiſſet, nec victum ſibi quærere poſſet, viam machinatus eſt, quî alimẽta haud ſibi deſint. Ingreſſus igitur ſpeluncam, grauiter ægrotare iacens ſimulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia,viſitandi gratia ipſum accedebãt, quæ Leo capiens ſingulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidiſſet,vulpes Leonis cognita arte, aditum ſpeluncæ accedens, Leonem quo pacto valeat exterius ſtans rogat, ei Leo blande reſpondens ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me?Ei vulpes non illepide ait:quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno,ſed egredientium veſtigia nulla.

Hæc fabula ſignificat,quod homo prudens,qui pericula imminentia prouidet,illa facile deuitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem Taurum per inſidias ſequens, cum prope acceſsit, eum vocauit ad cœnam, inquiens: Amice ouem occidi,hodie,ſi placet,mecum cœnabis. Taurus Leoni morem gerens, vt diſcubuerunt, cum multos lebetes, nec non magnos & plures obeliſcos paratos conſpiceret,& ouem ibi nullam adeſſe, è veſtigio abijt:quem Leo abeuntem perſpiciens, cur abiret, rogauit. Ei taurus haud inurbanè reſpondet,non de nihilo equidem abeo,cum inſtrumenta non ad ouem,ſed ad taurum coquendum videam eſſe parata.

Fabula ſignificat,quod homines prudẽtes minimè latent improborum artes.

De Leone & Asino,& Vulpe.

LEo,Asinus & Vulpes conflata inter se societate venatum exeunt:cumq; multam prædam cœpissent, Leo Asino mandat,vt prædam diuidat. Asinus cùm eã in tres partes æquales esset partitus,optionem capiendi socijs dedit: quam partitionem Leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitque vulpi,vt prædam ipsa partiretur. At vulpes illas tres partes in vnum colligens, ac prædæ sibi nihil seorsum relinquens,Leoni omnia tradidit. Tunc Leo vulpi ait:Quis tè partiri edocuit? inquit ex tempore Vulpes: Asini periculum id me faceret instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cuiusdam rustici filiam amante.

LEo cuiusdam rustici filiam amabat,illam cùm habere cuperet,patrem virginis rogauit,vt sibi nubere ipsam assentiret.Ei rusticus ait,nullo pacto se assensurum,quod filia bestiæ nubat.Cùm Leo torue aspiceret,ac dentibus frenderet, Rusticus mutato consilio,ait: Se cupere ei filiam nubere modò dentes, & vngulas prius cædat,euelatque:quoniam virgo illis rebus longè terreretur.Leo id postquam præ nimio amore fecit,rusticum adiens,filiam sibi dari postulat.At rusticus leonem cùm vngulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste,illum frequens pulsando persequitur.

Fabula significat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cùm à vulpe sæpè exprobraretur, quod quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait:Vnum sanè,at pol Leonem.

Fab. significat, quod pulchritudo haud inopia rerũ, sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

LVpus in guttere osse retento, cùm longè cruciaretur. Grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cùm os è gutture extraxit, pretium sibi promissum expostulat. Et lupus subridens, simulq; acuens dentes, ait: satis pretij tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fab. sig. quod apud improbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LVpus cùm Agnum inuenisset errantem, eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsiuit, quò iure vel iniuria eum comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit? Tu mihi abundè iam diu intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: quomodo id fieri potuit, cũ nuperrimè venirem ad lucem? Lupus denuo ait: Agrũ mihi pascendo deuastasti. Agnus inquit ei: cùm dentibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rursus ait: Ex meo quoque fonte bibisti. Et inquit agnus: quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex etate non biberim, sed lac matris cibus ac potus adhuc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait: licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo: agnumq; cepit ac illum manducauit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo Galli inter se certabant ruri. Qui Gallinarum dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit, alter verò victoria elatus, domus tectum

tectum ſtatim ſuperuolans, vehementi alarum plauſu cantuq; ſignificat, ſe riualem ſuum pugnãdo ſuperaſſe, & de aduerſario ferre tropheum: dũ hæc & huiuſmodi iactabundus voce crocizat, ecce Aquila cibi indiga, ex alto deuolans, Gallum vnguibus rapit, ac pullis ſuis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat Gallꝰ proſpiciens, ceu ex hoſte triumphans, in publicum venit, ac ſolus Gallinis libere potitur.

Fabula ſignificat, quod qui proſperis nimium fidit, in aduerſa ſæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro vrbis medio quidam vates cuiuis ſortem aperiebat futuram, quam ob rem magna hominum frequentia ſtipatus, dum vni & alteri ſuam aperit ſorte, ei nuntiatur, res ſuas furtim domo ſublatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obuiam factus, ridiculè ait: Cur alios quod eſſet futurũ monebas, qui tuæ ſortis neſcius fuiſti?

Fabula ſignificat, quod homines nequam corrigunt alios, & ſua crimina ſcire ſe negligunt.

De Formica & Columba.

FOrmica in fontem ſitiens deſcendit, vbi cum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædã arborem fonti imminentem ſuperſedens, cum formicam aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit, ac ſine mora deijcit in fontem, ad quem formica ſe applicans, & aquis in tutum ſe recipit. Obiter aũceps quidam aduenit, &, vt columbam venetur, calamos erigit. Formica id perſpiciens, pedem alterum momordit aucupis: eo dolore auceps concitus, calamos dimittit, quorum ſtrepitu columba territa ex arbore aufugiens, vitę periculum euaſit.

Fab.

Fab. significat, cùm bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerua.

VItulus Ceruæ aliquando ait, cùm magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Et Cerua inquit subridens: quoniam fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratus ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quod qui natura timidi sunt, eos vt audeant, nulla valet hortatio.

De Ape & Ioue.

APes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens vt dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iussit sibi cõcedi quicquid ipse precaretur. Apes igitur rogans, ait. Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad aluearia pro rapiendo melle accesserit, is, simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Iupiter ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait. Satis tibi sit, quod quicunque aluearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibique vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MVsca, quæ in ollam carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait. Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quod iure satura mori possum.

Fa-

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cùm bona patris consumpsisset, solaque vestis ei remãsisset, visa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò orta, cùm immenso cruciaretur frigore, visa demum hirundine, quæ & ipsa frigore obibat, ait: O pessima auis, quæ me & te perdidisti pariter. Fab. sig. quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Aegroto & Medico.

ÆGer à Medico rogatus, quo pacto se habuisset, plùs quàm esset opus se sudasse respondit. Id bonum fuisse Medicus ait. Secũdo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore Medicus quoq; ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, cũ difficultate degerere potuisse. Rursus Medicus ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cùm quidam ægrotũ interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, signa ad salutem, vt Medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquitur, illi aures præstare quis non debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum iuxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen: multo igitur mœrore cõprehensus, iuxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suique fletus causam rogauit, quam simul ac didicit, securim auream deferens, vtrum

quam perdiderat,illa eſſet,rogauit. At eam pauper ſuã eſſe negauit.Secundò Mercurius alterum detulit argẽteam , quam cùm pauper ſuam eſſe negaret quoq; poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit,illam ſuam eſſe cũ pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcẽs illum eſſe hominem verum iuſtumq;, omnes ſibi dono dedit.Accedens igitur ad ſocios lignarius,quod ſibi acciderat,aperit.Vnus ex ſocios id experiri volens,cùm ad flumẽ accelsiſſet , ſecurim in aquam deijcit, deinde flens in ripa conſedit.Cuius Mercurius fletus cauſam edoctus,ſecurim auream afferens,ſi quam perdiderat illáne eſſet,rogauit . Quam cùm eſſe aſſereret. Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio , nec auream , nec ſuam quoq; tradidit. Fab.ſig. quod quanto Deus propitior eſt probis,eò improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Ioue.

ASinus olitori cuidam ſeruiẽs, cùm multum comederet & parum laboraret , Iouem exorauit,vt aliũ dominum ſibi mutaret.Itaq; Iupiter mandat,vt figulo væneat.Apud quem cùm aſinus laboraret in deportando lutum,lateres,tegulas,& huiuſmodi , ſecũdò Iouem precatur,vt alio deſeruiat domino.Iupiter iterum mãdat,vt coriario venundetur . Cui Aſinus multo cum labore & pauco cibo ſeruiens,heu me miſerum cum gemitu,ait,qui dominos omittens meliores,ad deteriorẽ perueni, apud quem, vt video, coriũ meum etiam poſt mortem cruciabitur.

Fabula ſignificat,quod priores dominos tunc ſerui deſiderant,cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in vnum ſimul conuenerunt , vbi cùm de miſeria ipſorum innata dolerẽt,gemerentq;, quod

vita

vita eis quàm cæteris animalibus data esset miserior: quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos vsq; persequerentur, decernunt, melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, vt se in stagnum præcipitant, dum ocy⁹ tendunt, ranæ quę super stagni ripas astabunt, vt strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergũt: quam rem cùm lepus, qui præibat, conspicabatur, reliquis ait state, nam nobis sententia mutanda est. Quippe vt liquido videtis, animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cùm miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus cùm equum alimonia & otio diligẽti cura abundare prospiceret, eum longè beatum esse cõmendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui cũ multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli aduenit miles armatus equũ ascendit, ac cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus, cadet humi prostratus. Quem Asinus prospiciens, ingemuit, eiusq; misertus, sui animi sentẽtiam mutauit. Fab. sig. quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

De Asino & Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem exscauit, claudusque factus, cùm lupum ad se venientem cõspiceret. nec fugere posset, miserabili voce inquit: Heus lupe, demorior equidem dolore, sed ex quo opus est, vt tibi, & coruis futurus sim cibus, obsecro, quatenus tua benignitate sentem à pede velis extrahere, vt munere

tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus euellit, aſinus cum calce percuſsit. Lupus deinde naſo, fronte, ac dentibus perfractis, heu me miſerum, exclamat, iure hoc patior deplorãdo reiterat, qui cùm coquus eſſem, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quod quam quiſque nouit, in ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

MVlier quædam Gallinam habebat, quæ aurea cõtinuò oua pariebat: putans igitur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cùm alijs Gallinis eſſe ſimilem reperit, vbi diuitem ſe fore putauit, quẽ primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi cupiditate, id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando cùm profitetur ſe medicam eſſe, pharmacorumque peritam, ei vulpes venuſtiſsimè ait. Qui alios curaueris, claudicantem curare te neſcias?

Fãbula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante Agricolæ cuiuſdam domum latebras habens, cùm ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tam acriter ipſum momordit, quod morſu ex illo puer repentè obijt. Hic re cognita magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, accepta ſecuri ſerpentem, vt occideret, vt perſequitur, vibransque ſecurim, vt ſerpentem percuteret, extremum caudæ eius ecidit, deinde volens pacem cùm ſerpẽte conficere, acceptis farina, aqua, ſale & melle, ad reconciliandam inter

ter se amicitiam vocat serpentem. Ei serpens sub petra latens, sibilando ait. Frustra laboras bone vir: nam inter nos amicitia fieri nō potest. Quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cùm iniuriarum recens vel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VVlpes Gallinarium ingressa tugurium, cùm Gallinam modo ægrotantem aspexit, eam rogauit quomodo valeret. Cui Gallina prompte respondit, meliuscule me haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cùm multam viam viasset, votum Mercurio vouit. Quod si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Forte igitur adinuenit peram amigdalis dactilisque refertam, & cùm putaret id esse argentum, peram cum pie amigdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse cōmedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenēs, verbis ridiculis inquit ad eum. Votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amigdalarum.

Fabula significat, quod homines auaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, & cùm semel simul viam viarent, ac inter viandum se quisq; verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quibus erat incisum,

quod homo ſuffocabat leonem: quam ſculpturam homo leoni oſtendens, ait: Hic videre licet, quantò homines leonibus ac feris omnibus pręſtantiores ſunt ac robuſtiores. Et Leo prompte reſpondens, inquit. Si apud Leones eſſet, ceu apud homines, quod ſculpere ſcirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus Leones ſuffocari ſculptos videres.

Fabula ſignificat, quod homines iactabundi fingũt ſe feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VVlpes cum racemos vuarum iam plenos ac matureſcentes proſpiceret, cupida de illis manducare omnem viam machinata eſt, qua illos comprehẽdere poſſet. Sed cum omnem viam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſatisfacere quiuiſſet; mœſtitiam vertens in gaudium, ait: Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula ſignificat, quod prudentis eſt fingere ea ſe nolle, quæ conſequi non poſſe cognoſcit.

De Puero & Scorpione.

PVer quidam ruri venabatur locuſtas, & cum ſcorpionem capere vellet, ſcorpio ſimplicitate eius cognita ait ei: Heus puer dege in pace, ac manum abſtine, ſi nõ vis tutus perire. Fab. ſig. quod qui ad vtranq; partem cogitat, is quæ ſequi, & quæ vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cùm, quam ceperat, perdicem occidere vellet. Perdix gemens huiuſmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps oppoſitè reſpondit: Nunc eo magis occidi dignam iudico, quod amicos per inſidias perdere polliceris.

Hæc

Hæc fabula significat, quod qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cùm eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum: Si periculum in cursu feceris, quod quam tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait: Te profecto fugit, quid mei valeant pedes sed iudicem eligamꝰ, qui cursum & terminum nobis diffiniat. Igitur eligunt vulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ vt locum & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepꝰ verò pedibus fidens, vbi paululum quieuit, somno excitus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit, ibiq; cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentia, nõ corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cùm Salicem cæderet, ex ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix, gemens eiulansque ait: Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Hæc fabula significat, quod in aduersis, nõ veri amici infestiores amicis, quam inimici sæpius redduntur.

De Puero quodam fure.

PVer quidam è ludo literario libro socio clam auferens, suę matri tradidit illum. Quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit quam cùm mater etiã libenter accepisset, puer castiga-

tione carens, cùm plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus per quæstores publice dãnatus est mortis. Sed cùm ad locum iustitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia, vt matri ad aurem vnum loqui verbum valeret, ad eam conuersus, atque os auri matris adhærens, vti quippiam secreto dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater vero præ dolore exclamãs, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebãt, cum supramodum criminarentur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem, ille absque rubore inquit ad eos. Nemini vestrum sit mirum, quod aurem matris dentibus abscidi, ipsa enim huius meæ perditionis auctor & causa est. Quippe si me castigasset cum ei librũ detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam iuxta littus maris pecudes pascens, cùm mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigãdi studio captus, oues pro dactilis commutauit, quibus naui impositis, cùm altum iam nauigaret, & tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cùm oues pasceret, ac rursum mare iam tranquillum videret, suo cõsocio ipsam maris tranquillitatum commendanti, ridiculè ait: Mare iterum dactilos cupit.

Fabula significat, quod vsus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

Punica

PVnica & Malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter ſe varijs & acerbis contentionibus certaſſent, Rubus ex proximo ſæpe huiuſmodi contentiones accipiens, acceſsit ad eas, atque inquit: Satis iam ſatis certatum inter vos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Hæc fabula ſignificat, quod minores maiorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

TAlpa cæcum animal natura eſt. Hęc aliquando matri ait: ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait: excelſam aſpicio fornacem. Tertio item ait: malleorum ſonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait: Heus filia, tu vti percipio, no ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Hæc fabula ſignificat, quod homines iactitabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in mendo redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus, & Agricola.

VEſpæ ſemel & Perdices ſiti concitæ, cum ſimul cõueniſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atq; pollicentes, quod ſibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam ſibi eo fædere promittunt, quod plenos vites producent racemos. Veſpæ vero, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit: Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eãdem hanc operam nihil minus præſtant. Itaque fatius eſt mihi, illis quam vobis aquam exhibere.

Hæc fabula ſignificat, non eſſe illis ſubueniendum, qui nauci & inutiles ſunt.

De Ioue.

Cum

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæq; pro viribꝰ suis: verum enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter, vt eum aspexit, palam inquit ab omnibus dona libenter equidem accipio, verum à serpẽte id haud quaquam facio. Fab. sig. quod improborũ munera, non esse sine dolis, quiuis prudens sibi suadere debet.

De Simia.

SImiam duos catulos parere fertur, quorum ad vnum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum vero odit negligitq;. Contingit autem, quod qui in delicijs habebatur à simia in somnis fuit suffocatus, quamobrem qui neglectus erat: ad perfectam vsq; ætatem sine matris delicijs fuit educatus. Fab. sig. quod hominum prudentiam fortuna procul dubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendam morsu aliquando stimulasset, captusq;, rogaretur quisnam esset, quòd membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, vt eo pacto vitam viuant, nec eum occidere velit, cùm multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum, eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam ledere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miserere haud oportet.

De Pulice & Homine.

PVlex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cœpit & vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens mortem vitauit. Tum homo exclamans ait: O Herc-

les malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Hæc fabula significat, quod non minimis, sed magnis arduisq; reb⁹, à dijs auxiliū quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium, cùm formicæ sparsim triticū apricabant. Quòd Cicada aspiciens, cùm media cōficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, vt sibi concederent, orauit. Et cùm formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & ociosa eo tempore steterit? illis Cicada ait: Neque segnis aut ociosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus leuabam. Quare audita, Formicæ subridentes inquiunt. Si æstate cecinisti, vt viantes delectares, nūc salta ne frigore conficiaris.

Fab. sign. quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non fecit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & vxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in delitijs educatus, cum nec iuuenis, nec senex esset (semicaluus enim erat capillos) duas simul duxit vxores, vnam quidem natu grandem, alteram vero iuniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, vxor anus vt virum in amorem suum totum pelliceret, quotidie viro caput pertrectans, nigros sibi euellebat capillos: Pari studio iunior vt ab anus consuetudine illum amoueret, albos euellit capillos; postremo ita illum depilarunt, quod caluum ac ridiculum non sine summo opprobrio virum reddiderunt. Fab. sig. quòd nulla melior salus senibus existit, quàm fœminis carere, & maxime iunioribus, nisi penitus obrui se velint.

FABVLARVM AESOPI FINIS.

SA-

SALES SIVE FACETIAE MVLTVM IVCVNDAE SELECTAE EX libello Poggij Florentini oratoris eloquentissimi.

DE PIGRITIA ADOLESCENTIS.

BONIFACIVS adolescens facetus ex familia Guaseorum, dum essemus Constantię, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socij eam tarditatem culparent, quídue tam diu in lecto ageret percunctarentur, subridens respondent. Litigantes disceptantesque auscultо. Adsunt enim mane mihi è vestigio, cum expergiscor, duæ habitu muliebri. Sollicitudo videlicet & pigritia, quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis agere, neque diem in lecto terere, altera priorem increpans, quiescendum asserit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semel laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur. Ita vt cum diutius disputent, atque altercentur, ego tanquam equus iudex, nullam in partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiæ concordes. Hoc fit vt surgam tardius, expectans litigij finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam Vulpes ad decipiendas Gallinas (quæ Gallo duce arborem excelsiorē, quo sibi aditus non erat, ascenderant) ad Gallum blande accessit: quem comiter cum salutasset: Quid in excelso agis, inquit? Nunquid iam audisti noua hæc recētia tam salutaria nobis? Nequaquam Gallus cum respōdisset: atqui prænuncia. Huc accessi, ait, ad communicādum tecum ala-

alacritatem. Animalium omnium consilium celebratũ est, in quo pacem perpetuã omnium animalium inter se firmarunt, ita vt omni sublato timore, nulli ab altero insidię aut iniuriæ fieri amplius queant, sed pace & cõcordia omnes fruantur: licet abire vnicuiq; vel soli, quo velit, securè. Descendite igitur, & hunc festum agamus diem. Agnita vulpis fallacia Gallus, bonum, inquit, adfers nuncium & mihi gratum, & simul collum altius protendens, prospecturoque longius & admiranti similis in pedes se erexit. Tum, quidnam aspicis, vulpes cùm dixisset: Duos, inquit, magno cursu, ore patulo aduentantes canes. Tum tremebunda vulpes: Valete, inquit, mihi fuga expedit antequam illi adueniat, & simul cœpit abire. Huic Gallꝰ quónam fugis, aut quid times? ait. Si quidem pace constituta nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis. Hoc pacto dolo illusus est dolus.

De Muliere obstinata, quæ virum pediculosum vocauit.

MVulier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis eius obiurgãdo refragabatur, perstãs in eo quod cœperat, ita vt superior esse vellet. Habita semel cum viro graui altercatione, maritum pediculosum vocauit. Ille vt verbum id retractaret, vxorem verberibus contendebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eò plus illa pediculosum appellat. Vir tandem verberando lassus, vt vxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturũ se dicens, nisi verbis huiusmodi abstineret. Instantius perseuerabat, etiam in aqua mentũ vsq; constituta, verbũ illud cõtinuans. Tum vir ne amplius loqui possit, in puteũ demersit, tentãs si eam mortis periculo à verborum

borum pertinacia posſit auertere. At illa loquẽdi facultate adempta, etiam cum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat. Nam manibus ſuper caput erectis, atque vngulis vtriuſque pollicis coniunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos obijciebat: vnguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueuerunt.

De eo, qui vxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter vxorem, quæ in flumine perierat, quærens aduerſus aquam proficiſcebatur. Tum quidam admiratus, cum deorſum ſecundum aquæ curſum illam quæri admoneret: Nequaquam hoc modo reperietur, inquit. Ita enim, dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorum moribus contraria, vt nunquam niſi contrario & aduerſo flumine etiam poſt mortem ambulet.

De Sacerdote qui caniculum ſepeliuit.

ERat Sacerdos ruſticanus in Tuſcia, admodum opulentus, hic caniculum ſibi charum, cùm mortuus eſſet, ſepeliuit in cœmiterio. Senſit hoc Epiſcopus, & in eius pecuniam animum intendens, ſacerdotem veluti maximi criminis reum ad ſe puniendum vocat. Sacerdos, qui animum Epiſcopi ſatis nouerat, quinquaginta aureos ſecum deferens, ad Epiſcopum deuenit. Qui ſepulturam canis grauiter accuſans, iuſsit ad canceres ſacerdotem duci. Hic vir ſagax: O pater, inquit, ſi noſceres qua prudentia caniculus fuit, non mirareris ſi ſepulturam inter homines meruit. Fuit enim pluſquam ingenio humano, tũ in vita, tũ præcipuè in morte. Quidnam hoc eſt ait Epiſcopus? Teſtamentũ, inquit ſacerdos, in fine vitæ condens, ſcientq; egeſtatem tuã, tibi quinquaginta aureos ex teſtamento reliquit, quos mecum deſuli. Tum Epiſcopus teſtamentum & ſepulturam com-

comprobans,accepta pecunia ſacerdotem abſoluit.

De milite,qui vxorem habuit litigioſam.

HAbebat Florentinus eques admodum nobilis vxorem litigioſam ac peruerſam,quæ quotidie ad religioſum confeſſorem, vel (vt aiunt) deuotum ſuum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat obiurgabatque. Aliquando verbis admonitus vxoris,& vt pacem inter eos poneret, rogauit virum ad confeſsionem peccatorum,qua facta non dubitabat cõuenturam inter eos concordiam.Paruit eques. Et cùm religioſus eum ſua peccata explicare iuſsit: Nequaquã opus,inquit:quicquid enim vnquam commiſi,& multò plura,ab vxore ſæpius tibi recitata extiterunt.

Facetiſsimum de Sene quodam,qui aſinum portabat ſuper ſe.

DIcebatur inter ſecretarios pontificis: eos, qui ad vulgi opinionem viuerent, miſerrima premi ſeruitute, cùm nequaquam poſsibile eſſet, cùm diuerſa ſentirent, placere omnibus,diuerſis diuerſa probantibus. Tum quidam ad eam ſententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania ſcriptam,pictamq; vidiſſet. Senem ait fuiſſe,qui cum adoleſcentulo filio,præcedente abſque onere aſello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiſcebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes ſenem culparunt, quod aſellum nihil ferentem neque pater neque filius aſcendiſſet, ſed vacuum onere ſinerent, cùm alter ſenectute,alter ætate tenera vehiculo egeret. Tum ſenex adoleſcentem aſino impoſuit,ipſe pedibus iter faciens. Hoc alij conſpicientes, inculparunt ſtultitiam ſenis, qui adoleſcente, qui validior eſſet, ſuper Aſinum poſito,ipſe ætate confectus pedes aſellum ſequeretur.

Im-

Immutato consilio atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audiuit alios se culpãtes, quod paruulum filium, nulla ratione ætatis habita, tanquam seruum post se traheret, ipse asello, qui pater erat, insidens. His verbis permotus filiũ asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus inde ab alijs, an suus esset asellus, cum annuisset, castigatus est verbis, quod eius tanquam aliam nullam curam haberet, minimè aptum ad tantum onus, cum satis vnus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot varijs sententijs, cùm neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimpositis absque calumnia progredi posset, tãdem asellum pedibus iunctis ligauit, atq; baculo suspensum suo, filijq; collo superimpositum ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter nouitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum maximè vero patris increpantibus, indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, legatũ asinum in flumen deiecit, atque ita misso asino domũ redijt. Ita bonus vir, dum omnibus parêre cupit, nemini satisfaciens asellum perdidit.

De homine qui in somnis aurum reperiebat.

AMicus quidã noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidã: Vide ne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus decidit. Cùm somnium narrari poscceremus: Vicinus, inquit, noster somniauit, ductum se à dæmõe in agrum ad aurum effodiendum, & cùm multum reperisset: non licet, inquit dęmon, nunc auferre, sed signa locũ vt cognosci à te solo queat. Cùm alter quo signaculo vteretur, peteret: caca hic, inquit dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum esse suspicabitur, &

tibi

tibi ſoli res nota erit. Annuit vir. Et ſtatim expergefactus, ſenſit ſe in lecto ventrem admodum laxaſſe. Inter fœtorem & ſtercus cùm ſurrexiſſet, domum exiturus, capiti capitium vltimò impoſuit, in quo cattus ea nocte ſtercus fecerat: iniquo fœtore permot⁹, inquinatũ caput, & cæſariem lauit. Ita aureum ſomniũ in merdã redijt.

Deriſio hominis, porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, vt qui hyemẽ porcum occidiſſet, viciniam ad cœnam inuitaret. Quidam quo pacto eam impenſam vitaret, compatrem cõſoluit. Die, inquit ille, eras, porcũ tibi hac nocte furto ablatum. Et ſimul nihil tale illo verente, quidam clã porcum nocte ſubripuit. Mane cõſpiciens ſibi porcum ablatum, ad compatrem profectus alta voce quærebatur, porcum ſibi furto ſurreptum. Tunc alter: Recte compater mi ſapis, inquit, ita enim te docui locuturũ. Cùm ille ſæpius & per Deos omnes iuraret, id verum eſſe: bene agis reſpõdebat, & ſecundum conſilium meũ. Cùm ille iuramento iteraret. Hoc modo te loqui debere antea monui, reſpondebat, & ſanum conſilium dedi tibi. Tandem eluſus abijt.

De Vulpe à ruſtico in palea abſcondita.

VVlpes olim fugiens in venatione canes, diuertit ad ruſticum, qui in area triticum terebat, rogans vt à canibus tueretur, & ſimul pollicita eſt nũquam ſe eius pullos gallinaceos læſuram. Annuit ruſticus conditioni, & ſumptis paleis furcula vulpem texit. Aduenit vn⁹, & item alter ex venatoribus vulpem quærens, rogitabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter eius. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſed paleis, innuebat. Illi potius ad verba quam ad nutum reſpicientes,

abierunt. Tũ Rusticus detecta vulpe, serua, inquit, modò promissa: nam verbis meis euasisti, cùm dicerem te abijsse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplebatur piligenter: Verba, inquit, bona fuêre, se actus satis mali. Dictum in eos, qui vnum verbis, aliud re agunt.

De Florentino, qui equum emerat.

NOtus mi Florentinus Romę empturus necessario equum, pactus est cum venditore, qui 25. aureos pretium carius æquo postulabat, se 15. daturũ in præsentia reliquorum verò se debitorem eius esse velle annuit. Venditor postridiè cùm residuum peteret: solutionem recusans, serua conuenta emptor inquit: pepigim⁹ quidem, vt debitor tuus sim futurus. Si autem sibi satisfeciſſet, se non futurum amplius debitorem.

De Aegyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendã infidelem Aegyptium, quo cum sibi diutina vitæ cõsuetudo fuerat, cùm is in Italiã veniſſet, vt semel interesset in ecclesia, dum missa solẽnis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cũ Christianis. Rogat⁹ deĩde in cœtu, quid sibi de ceremonijs & solennitate officij videretur. Respondit, omnia recte ex ordine, præter vnum, sibi videri facta: nullam enim charitatem in ea missa esse seruatã, cùm vnus solus reliquis esurientibus comediſſet, ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potus reliquis impensa. Facetum hominis dictum asinũ erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendũ bona subditi, qui se multa facturum iactabat, sub graui pœna præcepit, vt asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino condiceretur. Petere quantum vellet iussus, decennium impetrauit.

De-

Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos solatus: nihil timeo, inquit, nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit, salutare esse rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote (Epiph. an vir esset an fœia) ignorante.

SOcius quidam festo Epiphanię narrauit mihi stultitiam ridiculam sacerdotis contribuli sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatẽ futuram: Cras, ait, summa deuotione veneremini Epiphaniam, maximum est enim & præcipuum festum, nescio an vir fuerit an fœmina: sed quisquis extiterit, à nobis est somno honore hic dies custodiendus.

De Cantilena tabernarijs placita.

VIator quidam esuriens, cum diuertisset ad cauponulam, ventrem cibo potuq; farciuit. Petenti pecuniam ait, sibi nullos esse nummos, sed cantilenis esse satisfacturum. Tabernarius non cantu, sed pretio sibi opus esse respondit. Quid, alter, si eam cantionem dicã, quæ placeat tibi, num ea pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canère, & an ea placeret, interrogauit: cùm abnuisset caupo, vnam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, dicam, inquit, ergo nunc eam, quę tibi sit placitura. Et arrepto marsupio dissoluenti similis, cœpit cantionem, qua viatores vti consueuerunt. Metti mano alla borsa, & pagal'oste. Hoc est, mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hæc dicta, nunquid illa placerent sibi, rogat? Placet hæc inquit hospes. Tum viator, satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De sancti Antonij fratre, & laico, ac lupo.

REligiosus ex his quæstuarijs, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricole ad dandum sibi (nescio quid frumenti) persuasit ac pollicitatione, vt assereret res oēs suas, & oues præsertim per eum annū saluas atq; incolumes fore. Huiusmodi rusticꝰ promissis fidens, cum oues licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicꝰ, cùm altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negauit se quicquam daturum, & simul questus est inanes suas fuisse pollicitationes. Scisciatus causam respondit, ab lupo oues suas raptas. Lupus, inquit alter, O ho mala ea bestia est, & absq; fide: caue tibi ab ea: Nō enim S. Antoniū tantū, sed ipsum Christū, si posset, falleret. Stultū est in his fidere, quorum exercitium in fraudādo cōsumit.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

AD ægrum quendam ciuem nostrum perfacetum, qui graui morbo diutius torquebatur, accessit religiosus hortandi gratia. Cùm verò inter cætera consolationis verba dixisset: solere Deum, quos diligeret, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Nō mirum est (inquit ægrotus) si tam paucos amicos habet: habiturꝰ, si eos ita tractaret, etiam pauciores.

De Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto.

IVdęum cùm multi hortarentur ad Christi fidē. ęgrè ille bona sua demittebat. Suadebāt cōplures, vt ea daret pauperibus: quoniam secundum Euangelicā sententiā, quę esset verisima, centuplum esse accepturus. Persuasus tandē ad fidem cōuersus est, distributis int' pauperes, egenos, & mendicos bonis. Inde per mensem fere hospitio exceptus est honorificè à diuersis Christianis. Cùm omnes ei blandirentur, & lauderent factum: ille tamen, qui pcario viueret, expectabat cētupli ꝓmissionem.

nem. Et, cùm multos satietas cibādi hominem cepisset, iamq; rar⁹ inuitator reperitur, cœpit homo admodum egere, ita vt ei necesse esset diuertere ad hospitale quod dā: in quo, morbo correptus ad extremum vitę deuenit, cùm sanguis per posteriora flueret. Desperans itaq; salutem, & simul pollicitationis diffisus centupli, ex anxietate quadam aërem quærens, egressus est lectulum ad secessum ventris in pratulum propinquum. Vbi cum cōstitisset, quæsitis post egestionem ad tergendum anū herbis, inuenit inuolutum linteum refertum lapidibus preciosis, quare ditior factus adhibitis medicis, conualuit, atq; domo empta, & possessionib⁹, vixit postmodū in summa rerum opulentia. Cùm ergo diceret ab oībus: Ecce nónne verum prędixim⁹ tibi, Deum cētuplum redditurum? Reddidit inquit ille, sed tñ prius vt vsq; ad interitum sanguinem cacarem permisit. Dictum cōtra eos, qui tardi in beneficio dando & reddendo existunt.

De medico qui in sanos curabat.

PLures colloquebantur de superuacua cura, ne dicā stultitia, eorum qui canes ac accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, recte hos (inquit) risit stultus Medionalensis. Cùm narrari fabulā poscerem⁹. Fuit, inquit, olim ciuis Mediolani dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio huiusmodi. Habebat domi aream, & in ea lacunā aquæ fœtidæ atq; obscenæ, in qua nudos ad palum ligauit eos, qui insani adducebantur, alios vsque ad genua inguine tenus, nonnullos profundius pro insaniæ modo, ac eos tam diu aqua atq; inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allat⁹ est inter cęteros quidam, quem vsq; ad fęmur in aquam posuit, qui post 15. dies cœpit resipiscere, ac curatorem

rogare,vt ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu, ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, vt vniuersam domum perambularet, vt exteriorem ianuam non egrederetur, permisit,reliquis socijs,qui plures erāt, in aqua relictis, paruit diligenter medici mādatis. Stans verò aliquando super ostium,neq; enim egredi audebat timore lacunę, aduenientem equestrem iuuenē cum accipitre & duobus canibus ex his,qui sagaces dicuntur, ad se vocauit, rei motus nouitate. Neq; enim quæ ante insaniam viderat,tenebat memoria. Cùm accessisset iuuenis: Heus tu,inquit ille,auscultа oro me paucis,ac si libet respōde: hoc quo veheris, quid est? & quamobrem illud tenes? Equus,inquit,& aucupij gratia. Tum deinceps, verùm hoc,quod manu gestas,quî vocat, & in qua re illo vteris? Accipiter respondit,& aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter: Hi,qui te comitantur,qui sunt age,& quid prosunt tibi? Canes ait, & aucupio accommodati ad inuestigādas aues. Hæ autem aues,quarum capiendarum causa tot res paras,cuius pretij sunt, si in vnum conferas totius anni capturam. Parum quid nescio,cùm respondisset, & quod sex aureos non excederent. Subdit homo: Quęnam est equi canumq; & accipitribus impensa? Quinquaginta aureorum affirmauit. Tum admiratꝰ stultitiam equestris iuuenis: Ho ho, inquit,abi hinc ocyus oro,atque adeo hinc auola,antequam medicus domum redeat. Nam si te hîc comperit,veluti insanissimum oīum,qui viuant,in lacunam suam conijciet, curandum cum cæteris mente captis, atq; vltra oēs ad mentum in aquam summā collocabit. Ostendit aucupij porro studium summam esse amentiā,nisi aliquādo & ab opulentis,& exercitij gratia fiat.

GVIL-

GVILHELMVS CANONICVS DI-
V AVRELII AVGVSTINI FLOREN-
tio ſuo illuſtri Baroni Iſelſteino,
S. D.

FABVLAS Aeſopi cùm ex oratione ligata in ſolutam vertiſſem, tibi florentiſsime Florenti dicare placuit: quam ſis amans literarum, ex meo Antonio viro literatiſsimo facilè intelligo. Nam eum tu quidem quod eruditum ſcires, acciuiſti. Et is tui amantiſsimus eſt, cùm ob alia quædam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud præterire debeo, me quoque à te vehementer amari, & te commendante magiſtro Antonio, ſuccenſum deſiderio noſtri. Apprime ſanè decere ſolet, qui genere ſit illuſtris, eum eſſe amicum, & familiarem literarum, quæ, vt cætera earum commoda ſileam, vel ſolæ adeò faciunt, immortalem. Erit autem harum fabularum lectio tibi, vt opinor, vtilis: quippe vbi multa ad bene viuendum appoſita inuenies: grata certe earum lectio & iucunda non eſſe non poteſt. Hactenus autem eas illis, qui alias complures ſcripſerunt, fuiſſe neglectuti ſatis miror: nec equidem tamen ſcripturus fuiſſem, ni & Titus Liuius harum in hiſtoria meminiſſet, & Flaccum noſtrum in Epiſtolis vſum viderem, et Quintilianum in inſtitutionum libris vtendum ſuadere cernerem. Sed ſatis iam exordij. Illud te admonitum velim, ne ſis inſcius, animantes, quæ iam muræ ſunt, olim fuiſſe loquaces. Vale, et me, vt facis, ama.

FINIS.